

Η εκπαιδευτική Αξιολόγηση

σε έναν κόσμο που αλλάζει

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
3ου Διεθνούς Συνεδρίου

Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
24-25 Μαΐου 2024

**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ**

Πρόεδρος: Αικατερίνη Κασιμάτη, Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Αντιπρόεδρος: Δημήτριος Ζμπάϊνος, Αναπλ. Καθηγητής, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Γενικός Γραμματέας: Αναστασία Παπαδοπούλου, Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

Ταμίας: Κωνσταντίνος Αποστολόπουλος, Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ04

Μέλος: Βέρδης Αθανάσιος, Αναπλ. Καθηγητής, Εθν. & Καποδ. Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 3^{ου} ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Επίτιμος Πρόεδρος

Κασσωτάκης Μιχάλης, Ομότιμος Καθηγητής, Εθν. & Καπ. Πανεπιστήμιο Αθηνών

Πρόεδρος

Ζμπάϊνος Δημήτριος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Αναπληρωτής Πρόεδρος

Βέρδης Αθανάσιος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Εθν. & Καπ. Πανεπιστήμιο Αθηνών

Μέλη

Ανδρεαδάκης Νικόλαος, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Αποστολόπουλος Κωνσταντίνος, Δρ. Σύμβουλος Εκπαίδευσης

Γκότοβος Αθανάσιος, Ομότιμος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Γραμματικόπουλος Βασίλειος, Καθηγητής, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας

Καλαθάκη Μαρία, Δρ Σύμβουλος Εκπαίδευσης

Καραγιάννη Ευαγγελία, Διευθύντρια Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Α' Αθήνας

Κασιμάτη Αικατερίνη, Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Κολυμπάρη Τάνια, Δρ Διδάσκουσα στο Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Κουλουμπάριτση Αλεξάνδρα, Δρ Επιστημονική συνεργάτης, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Κουμέντος Ιωάννης, Διευθυντής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δ' Αθήνας

Κουτούζης Μανώλης, Καθηγητής, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Κυριακίδης Λεωνίδας, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Κωνσταντίνου Χαράλαμπος, Ομότιμος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ματσαγγούρας Ηλίας, Ομότιμος Καθηγητής, Εθν. & Καπ. Πανεπ. Αθηνών, Πρόεδρος Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.

Μπαρκάτσας Αναστάσιος, Senior Lecturer & Program Director, RMIT Univ. of Melbourne

Μπινιάρη Λευκοθέα, Δρ Προϊσταμένη Τμ. Οικονομ. και Διοικητ. Υποστήριξης Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.

Μουζάκης Χαράλαμπος, Δρ. Προϊστάμενος Τμ. Επιστημονικής Υποστήριξης Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.

Νίκα Μαρία, Δρ Προϊσταμένη Τμήματος Επιμόρφωσης και Αξιολόγησης, Ι.Ε.Π.

Παπαδοπούλου Αναστασία, Δρ. Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

Παπακωνσταντίνου Γεώργιος, Ομότιμος Καθηγητής, Εθν. & Καπ. Πανεπιστήμιο Αθηνών

Παπακωνσταντίνου Παναγιώτης, Ομότιμος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Πασιαρδής Πέτρος, Καθηγητής Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου

Πασιάς Γεώργιος, Ομότιμος καθηγητής, Εθν. & Καπ. Πανεπιστήμιο Αθηνών

Πετροπούλου Ράνια, Ε.ΔΙ.Π. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Πήλιουρας Παναγιώτης, Δρ Προϊστάμενος Τμ. Εκπ/κης Καινοτομίας και Ενταξιακής Εκπ/σης, Ι.Ε.Π.

Ρετάλης Συμεών, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

Σοφού Ευστρατία, Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Τραντάς Πέτρος, Επίκουρος καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Τσακίρη Δέσποινα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τσίτας Γιώργος, Δρ Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

Φερεσίδη Καλλιόπη, Δρ Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

Φωτεινός Δημήτρης, Καθηγητής, Εθν. & Καπ. Πανεπιστήμιο Αθηνών

Φλουρής Γεώργιος, Ομότιμος Καθηγητής, Εθν. & Καπ. Πανεπιστήμιο Αθηνών

Χαλκιαδάκη Αθηνά, Δρ Εκπαιδευτικός Π.Ε.

Χαραλάμπους Χαράλαμπος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος

Αποστολόπουλος Κωνσταντίνος, Δρ Σύμβουλος Εκπαίδευσης

Αναπληρώτρια Πρόεδρος

Παπαδοπούλου Αναστασία, Δρ Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

Μέλη

Βέρδης Αθανάσιος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Εθν. & Καπ. Πανεπιστήμιο Αθηνών

Βούρβουλη Σταυρούλα, Σύμβουλος Β΄, Τμήμα Επιμόρφωσης και Αξιολόγησης Ι.Ε.Π.

Ζμπάνιος Δημήτριος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Ζουγανέλη Άννα, Δρ Σύμβουλος Εκπαίδευσης

Καρναβάς Βασίλειος, Δρ. Σύμβουλος Εκπαίδευσης

Καραγιάννη Ευαγγελία, Διευθύντρια Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας

Κασιμάτη Αικατερίνη, Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Κουλουμπής Διονύσης, MSc. Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

Παπαγεωργίου Θεοδώρα, MSc. Επιστημονική συνεργάτης Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Φερεσίδη Καλλιόπη, Δρ Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

Χαλκιαδάκη Αθηνά, Δρ Εκπαιδευτικός Π.Ε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Γιώργος Γκατζιούρας, Μεταπτυχιακός φοιτητής

Βίκυ Γεωργαντά, Εκπαιδευτικός, Υπ. διδάκτωρ

Σωτηρία Γρηγοροπούλου, Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

Στέλλα Θεοχάρη, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια

Νεκταρία Κλέτσα, Εκπαιδευτικός, Υπ. διδάκτωρ

Ελευθερία Κουτσοκώστα, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια

Αφροδίτη Λαμπροπούλου, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια

Αγγελική Λουκίσσα, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια

Βασίλειος Ξανθόπουλος, Μεταπτυχιακός φοιτητής

Άννα Χρυσικού, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια

ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Ε.Ε.Ε.Α.)
- ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, Π.Μ.Σ. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»

ΧΟΡΗΓΟΙ

- Εκδόσεις ΓΡΗΓΟΡΗ

- Εκδόσεις ΠΕΔΙΟ

- Εκδόσεις

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

GUTENBERG

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- Αξιολόγηση και μαθητής
- Αξιολόγηση σχολείου και υποστηρικτικών φορέων
- Αξιολόγηση και εκπαιδευτικοί
- Αξιολόγηση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών
- Αξιολόγηση και στελέχη εκπαίδευσης
- Αξιολόγηση και εκπαιδευτικά ψηφιακά περιβάλλοντα
- Αξιολόγηση και συμπερίληψη
- Αξιολόγηση, ιδεολογία και εκπαιδευτική πολιτική
- Αξιολόγηση Προγραμμάτων Σπουδών, καινοτόμων προγραμμάτων και σχολικών εγχειριδίων

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Παρασκευή 24 Μαΐου 2024

14.30 - 15.00	Προσέλευση
15.00 - 15.30	Χαιρετισμοί
15.30 - 18.00	Κεντρική ομιλία και Προσκεκλημένες ομιλίες
18.00 - 18.30	Διάλειμμα - Καφές με βουτήματα
18.30 - 19.50	Συμπόσιο και Παράλληλες Συνεδρίες
19.50 - 21.30	Παράλληλες Συνεδρίες
21.30 - 22.30	Λήξη 1ης ημέρας - Catering στον κήπο του Χαροκοπέιου (κρασί, μπύρα, finger food)

Σάββατο 25 Μαΐου 2024

08.30 - 09.00	Προσέλευση
09.00 - 11.00	Παράλληλες Συνεδρίες
11.00 - 11.30	Διάλειμμα - Καφές με βουτήματα
11.30 - 13.10	Κεντρικές ομιλίες
13.10 - 14.30	Παράλληλα συμπόσια
14.30 - 15.30	Ελαφρύ γεύμα
15.30 - 16.50	Παράλληλα συμπόσια
16.50 - 17.30	Διάλειμμα - Καφές με βουτήματα
17.30 - 19.30	Παράλληλες Συνεδρίες
19.30	Λήξη συνεδρίου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 24 Μαΐου 2024

Ολομέλεια – Αμφιθέατρο Γ. Καραμπατζός

Κεντρική ομιλία

Bart Vogelaar, Αναπληρωτής Καθηγητής, University of Leiden, Netherlands

Assessing the potential for learning of gifted children by dynamic testing: benefits and pitfalls

Ομιλίες Προσκεκλημένων Ακαδημαϊκών

Αναστάσιος Λιάμπας, Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η σχέση Κριτικής παιδαγωγικής και Παιδαγωγικής και η κουλτούρα του θετικισμού σύμφωνα με τον Henry Giroux ως αφορμή για τη συγκρότηση πρότασης για την αξιολόγηση του μαθητή με σκοπό τη μάθηση

Έλενα Παπαναστασίου, Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

Η Πρόοδος και η Στασιμότητα της Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης. Η έρευνα προχωρά με εφαρμογές στην πράξη;

Χαράλαμπος Χαραλάμπους, Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Εστιάζοντας στη Διαμορφωτική Αξιολόγηση των Εκπαιδευτικών Μέσω της Αξιοποίησης των Λεσχών Ανάλυσης Οπτικογραφημένων Διδασκαλιών

**Η Εκπαιδευτική Αξιολόγηση ως πεδίο εντοπισμού και μελέτης αντισυστημικών δράσεων
και υλοποιούμενων πολιτικών**

Τάνια Κολυμπάρη¹ & Αντιγόνη-Άλμπα Παπακωνσταντίνου²

¹Δρ. Εκπαιδευτικής Πολιτικής και Αξιολόγησης στην Εκπαίδευση

²Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Το συμπόσιο αυτό επιδιώκει να τοποθετήσει την αντισυστημικότητα και ειδικότερα τις μορφές ή τους τύπους που αυτή λαμβάνει στο κέντρο μίας συζήτησης σχετικά με τις διαδικασίες αξιολόγησης, που εφαρμόζονται στην εκπαίδευση. Στον πυρήνα, λοιπόν, της σκέψης και του προβληματισμού των ομιλητών τοποθετούνται οι δράσεις των κοινωνικών υποκειμένων και οι ερμηνείες, οι θεωρήσεις, οι αναλύσεις, οι πολιτικές που αφορούν στην εκπαιδευτική αξιολόγηση και λειτουργούν ή καλύτερα εκτυλίσσονται παράλληλα, παράπλευρα ή και αντίθετα στις επιδιώξεις ή στις επιβολές του εκπαιδευτικού συστήματος. Στο κοινωνικό πεδίο η αντισυστημικότητα εκδηλώνεται με συμπεριφορές ή στάσεις που στοχεύουν στην ανατροπή των κανόνων που ρυθμίζουν τις κοινωνικές σχέσεις και προσδιορίζουν τη λειτουργία ενός ορισμένου συστήματος (οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό). Στην εκπαίδευση, η οποία αποτελεί ένα κατεξοχήν κοινωνικό σύστημα, δηλαδή ένα σύστημα που ιδιοσυστατικό του στοιχείο είναι οι ανθρώπινες σχέσεις, η αξιολόγηση συνιστά στην πραγματικότητα μια οργανική διαδικασία και πράξη που συνέχει τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος σε όλα τα επίπεδα (τάξη, σχολείο, σύστημα).

Στην παρούσα συζήτηση επιχειρείται ακριβώς να καταφανούν όψεις αντισυστημικών συμπεριφορών, στάσεων και επιλογών που παρατηρούνται στη δράση των κοινωνικών υποκειμένων της εκπαίδευσης ή που εντοπίζονται στην ίδια τη λειτουργία των θεσμών και την εφαρμογή των πολιτικών που αφορούν στην αξιολόγηση. Οι μελέτες που παρουσιάζονται εξετάζουν την κατίσχυση αντισυστημικών ιδεών που εμφανίζονται σε διεθνές και εθνικό επίπεδο και την αντίστοιχη υπαγωγή παραμέτρων της αξιολόγησης σε αυτήν, η οποία εκδηλώνεται τόσο από ή σε συλλογικότητες (εκπαιδευτικά ιδρύματα και σχολικούς οργανισμούς) μέσω πολιτικών επιλογών ή πρακτικών εφαρμογών όσο και από ή σε ατομικότητες (εκπαιδευτικοί).

Εκπαιδευτική Αξιολόγηση και Παγκόσμια Αριστερά

Αθανάσιος Βέρδης¹, Γιώργος Τσίτας²

¹Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αθηνών

²Διδάσκων, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

Στην προφορική αυτή ανακοίνωση θα συζητηθεί η παγκόσμια θεσμική ηγεμονία της νεοφιλελεύθερης εκπαιδευτικής αξιολόγησης υπό την κριτική των θέσεων της Παγκόσμιας Αριστεράς. Θα υποστηριχθεί ότι ένα μεγάλο μέρος της νεοφιλελεύθερης στροφής της εκπαίδευσης σε παγκόσμιο επίπεδο βασίζεται σε κείμενα της UNESCO, ιδιαίτερα μετά την αποχώρηση των Ηνωμένων Πολιτειών ως κύριας χρηματοδότης χώρας από τον Οργανισμό αυτόν το 2011. Η

ανάπτυξη των ψηφιακών κοινωνικών δικτύων μετά το 2011 έχει συμβάλει στην διάδοση αντισυστημικών ιδεών και κινημάτων. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της εκπαίδευσης έχει ήδη οδηγήσει σε μετασχηματισμένες αξιολογήσεις. Στο πεδίο αυτό, οι συγγραφείς σχολιάζουν τις τρέχουσες πολιτικές για την εκπαιδευτική αξιολόγηση στην Ελλάδα και χρησιμοποιούν κείμενα από το πεδίο της Ψυχανάλυσης και της Φαινομενολογίας για να ερμηνεύσουν τις σχετικές συστημικές και αντισυστημικές θέσεις. Ανάμεσα στον Νεοφιλελευθερισμό και στις θέσεις της Παγκόσμιας Αριστεράς, οι εισηγητές θα καταθέσουν προτάσεις σε σχέση με την αξιολόγηση και την συλλογική ταυτότητα των εκπαιδευτικών.

Μια διαβατήρια τελετουργία σε εξέλιξη: Επιδράσεις (:) του Υβριδικού Νεοφιλελευθερισμού, Ανταγωνιστικότητα, Απασχολησιμότητα και Αξιολόγηση στη σχέση Αναπτυξιακής Στρατηγικής και Πολιτικής Ανώτατης Εκπαίδευσης της Κίνας".

Νίκος Παπαδάκης

Καθηγητής και Διευθυντής του Κέντρου Πολιτικής Έρευνας & Τεκμηρίωσης (ΚΕΠΕΤ), Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Μέλος του Επιστημονικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου του ΕΚΔΔΑ, Distinguished Visiting Professor στην AGEP του Zhengzhou University (ZZU) της Κίνας.

Το Πανεπιστήμιο ως θεσμός και ιστορικό υποκείμενο δεν λειτουργεί εν κενώ. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να αποσυσχετισθεί από ευρύτερες εξελίξεις στην κοινωνία, την οικονομία και την παραγωγή, ειδικά στην εποχή της permacrisis και της 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης. Μετασχηματισμοί στις ιδεολογικές προβολές, κατίσχυση της οικονομικής ορθολογικότητας με την επικυριαρχία αξιών οικονομικού τύπου στο πλέγμα των δημόσιων πολιτικών που πλαισιώνουν την πολιτική Ανώτατης Εκπαίδευσης, ενίσχυση της υπερεθνικότητας (στην ευρωπαϊκή περίπτωση), αλλά και εγχειρήματα επικαθοριστικής προσαρμογής του Πανεπιστημίου στις (διαρκώς μεταβαλλόμενες άλλωστε) ανάγκες της αγοράς εργασίας και της (μετασχηματιζόμενης) οικονομίας. Κάπως έτσι φαίνεται να συγκροτείται το διεθνές περιβάλλον διαμόρφωσης της Πολιτικής Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, η παρούσα εισήγηση εστιάζει στην περίπτωση της Κίνας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην ολοένα αυξανόμενη συσχέτιση της Πολιτικής Ανώτατης Εκπαίδευσης της Κίνας με τη συνολική αναπτυξιακή και κοινωνικο-οικονομική στρατηγική της συγκεκριμένης χώρας, που αποτελεί την 2^η μεγαλύτερη οικονομία στον Κόσμο. Υπό αυτό το πρίσμα εξετάζονται νέες εμβληματικές πρωτοβουλίες όπως το «World-Class-Universities Initiative and the Excellent-Disciplines Plan», το οποίο εντάσσεται στο αναπτυξιακό σχέδιο «New Era of China», που εξήγγειλε ο Πρόεδρος Xi, το 2017. Η συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη και συγχρόνως στην κοινωνική ενσωμάτωση (μια δύσκολη εξίσωση), η αντιμετώπιση του ζητήματος της απασχολησιμότητας των αποφοίτων (δεδομένης αφενός της σημαντικής αύξησης των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, κι αφετέρου της αύξησης της ανεργίας των πτυχιούχων και του brain loss), που εξέβαλλε (μεταξύ άλλων) στην δημιουργία της «Steering Committee on Employment and Entrepreneurship for College Graduates» (το 2021), αλλά και η προτεραιοποίηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των Κινέζικων Πανεπιστημίων (σε συνδυασμό με το στόχο της ανόδου τους στις διεθνείς κατατάξεις- rankings), φαίνεται να αποτελούν κάποια από τα παραδειγματικά σήματα της πανεπιστημιακής πολιτικής της Κίνας σήμερα. Κι αφενός έχουν προκαλέσει δομικές μεταρρυθμίσεις, ενώ αφετέρου επηρεάζουν αναπόφευκτα τις διαδικασίες διοίκησης και αξιολόγησης (ειδικά με

δεδομένη την ενδυνάμωση της προσέγγισης του public managerialism) των Κινέζικων Πανεπιστημίων και του προσωπικού τους.

Φαίνεται ότι, εξελικτικά η πολιτική ανοικτών θυρών (open door policy, στο πλαίσιο των «4 Εκσυγχρονισμών- *Gaige Kaifang*” της διακυβέρνησης του Deng Xiaoping) έχει μετασχηματισθεί σε μια λογική ελεύθερης αγοράς (free market-led approach), ενώ είναι ορατή στο εσωτερικό πολλών κινέζικων ΑΕΙ η υπαγωγή αρκετών παραμέτρων του λειτουργικού τους πλέγματος (και δη του τμήματος του που σχετίζεται με την αξιολόγηση) σε μετρήσιμες κανονικότητες και ακριβέστερα στο «καθεστώς της υπολογίσιμης ποσότητας» (με όρους Derrida) Έχει λοιπόν, ο υβριδικός νέο-φιλελευθερισμός ή ακριβέστερα ο «n’eo-liberalism» (με όρους του Καθηγητή Tien Hui Chiang), του οποίου οι επιδράσεις είναι ήδη εμφανείς (π.χ. στην περίπτωση της υποχρεωτικής εισαγωγής του «Προγράμματος Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας» σε όλα τα ΑΕΙ της Κίνας από το 2014), δυναμική κατίσχυσης στην πολιτική ανώτατης εκπαίδευσης της Κίνας και αν ναι τι θα σημαίνει αυτό για την πολιτική ανώτατης εκπαίδευσης διεθνώς; Ίσως είναι νωρίς να ξέρουμε, αλλά σίγουρα αξίζει να διερωτηθούμε.

Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου και επιτελεσματικότητα

Μαγδαληνή Κολοκυθά

Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Το άρθρο συζητά την έννοια της επιτελεσματικότητας στο επίπεδο της χρηστικότητας της στην ανάλυση της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής για την αξιολόγηση. Το κείμενο παρουσιάζει δύο διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις για την επιτελεσματικότητα, α) τη χρήση του όρου από τον Stephen Ball, η οποία προέρχεται από την εστίαση του Leotard στον Austin και β) τη χρήση του όρου από την Judith Butler, η οποία προέρχεται από την εστίαση του Derrida. Αναδεικνύοντας ομοιότητες και διαφορές των δύο προσεγγίσεων, τόσο θεωρητικές όσο και στο επίπεδο της ανάλυσης, γίνεται μία προσπάθεια διερεύνησης της χρηστικότητας του όρου για την ανάλυση της εκπαιδευτικής πολιτικής της αξιολόγησης στο ελληνικό πλαίσιο. Εμπειρικά, μέσα από μια ιστορική αναδρομή στις νομοθεσίες της εκπαιδευτικής πολιτικής για την αξιολόγηση, το κείμενο προσπαθεί να καταδείξει τη μετάβαση του λόγου (discourse) της εκπαιδευτικής πολιτικής από την οπτική του λειτουργήματος ηθικοπλαστικής φύσεως και του μέσου συγκρότησης εθνικής συνείδησης στην οπτική του επαγγέλματος με ποσοτικά μετρήσιμα αποτελέσματα και επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Το κείμενο αφορά μια πρωτόλεια θέση για τη χρήση της έννοιας της επιτελεσματικότητας για την ανάλυση της εκπαιδευτικής πολιτικής με στόχο την ανάδειξη της χρηστικότητας της και όχι συστηματοποιημένη προσπάθεια ανάλυσης της ίδιας της πραγμάτωσης της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Διερεύνηση στάσεων και αντιλήψεων για την αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων

Παναγιώτα Κουμπέτσου

Ημερήσιο Λύκειο Φουρφουρά Ρεθύμνου Κρήτης

Ένα καινοτόμο εγχείρημα αλλαγής τόσο στις δομές, στη διαδικασία, στις σχέσεις όσο και στην κουλτούρα της σχολικής μονάδας συνιστά η αυτοαξιολόγηση της. Βασίζεται στην αυτονομία της σχολικής μονάδας και στην ενίσχυση του βαθμού ελευθερίας, προκειμένου τα μέλη της, να υλοποιήσουν το έργο τους. Η αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας είναι μια συστηματική συλλογική διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης και αυτοκριτικής, διενεργείται από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και έχει ως σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας της σχολικής μονάδας και του εκπαιδευτικού έργου, την αναμόρφωση της παιδαγωγικής πράξης έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι που άπτονται της εκπαιδευτικής πολιτικής. Παράλληλα στοχεύει στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται στη διαδικασία, καθώς έρχονται σε επαφή με ερευνητικά εργαλεία και τον σχεδιασμό έρευνας δράσης.

Βασίζεται στη συνεργασία μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας και στο πνεύμα εμπιστοσύνης που αναπτύσσεται μεταξύ τους. Κοινός στόχος είναι η συνεχής βελτίωση της σχολικής μονάδας αλλά και η βελτίωση των διδακτικών μαθησιακών πρακτικών. Η εσωτερική αξιολόγηση αντιμετωπίζεται ως μέρος μιας συνεχούς αναπτυξιακής διαδικασίας που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της σχολικής ζωής. Σχετίζεται με την ανάλυση, την αξιολόγηση πληροφοριών και τη λήψη αποφάσεων για βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Το έναυσμα για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας προήλθε από την ανάγκη διερεύνησης των στάσεων και των αντιλήψεων των διευθυντών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε διαδικασίες αυτοαξιολόγησης των σχολικών μονάδων. Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας αποτελεί το άτομο που είθισται να αναλάβει την πρωτοβουλία για να εμπλέξει τη σχολική μονάδα σε διαδικασία αυτοαξιολόγησης και με τις ενέργειες του θα βοηθήσει στη διαμόρφωση του σχολικού πορτρέτου και την ενίσχυση της διαδικασίας της αυτοαξιολόγησης. Η θετική στάση της διεύθυνσης του σχολείου διευκολύνει την ανάληψη πρωτοβουλιών για την υλοποίηση της διαδικασίας της αυτοαξιολόγησης.

Αξιολόγηση στην εκπαίδευση: από την οπτική γωνία Συμβούλου Εκπαίδευσης

Ευθαλία Γρηγοριάδου

Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Καβάλας

Την τελευταία χρονική περίοδο το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων & Αθλητισμού έλαβε την απόφαση να προχωρήσει στην αξιολόγηση τόσο των σχολικών μονάδων, όσο και των εκπαιδευτικών. Στόχος αυτής της απόφασης ήταν η ενίσχυση της ποιότητας του έργου των εκπαιδευτικών, της βελτίωσης της διαφάνειας και της διάκρισης των εκπαιδευτικών που ακολουθούν τις προδιαγραφές του νόμου. Ωστόσο, αυτή η απόφαση δημιούργησε έντονες αντιδράσεις από μεγάλη μερίδα των εκπαιδευτικών της χώρας. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου της σχολικής μονάδας όπως και των εκπαιδευτικών, είναι μία διαδικασία η οποία δεν αφορά

μόνο τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, αλλά το σύνολο της μαθησιακής διαδικασίας, όπως αυτή συνυφαίνεται μέσα από συγκεκριμένες πρακτικές στη σχολική τάξη. Το θέμα της αξιολόγησης θεωρείται πιο φλέγον από ποτέ, γι' αυτό και θα επιχειρηθεί μία επικαιροποιημένη και από μια άλλη ελάχιστα διερευνημένη σκοπιά, αυτή των Συμβούλων Εκπαίδευσης.

Στην παρούσα εργασία αρχικά, γίνεται αναφορά στον ορισμό της αξιολόγησης, παρουσιάζεται εν συντομία η ιστορική αναδρομή της πορείας της αξιολόγησης στην Ελλάδα, οι σκοποί και οι στόχοι αυτής. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου υπό το πρίσμα της αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας και της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών. Ακολούθως, επιχειρείται προσέγγιση της σημασίας της αναγκαιότητας της αξιολόγησης σε όλα τα επίπεδα. Επίσης, παρουσιάζεται ο καίριος ρόλος του Συμβούλου Εκπαίδευσης στη διαδικασία της αξιολόγησης. Η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα που πηγάζουν από την παράθεση στοιχείων, απόψεων και εμπειρίας Συμβούλων Εκπαίδευσης.

Η αξιολόγηση στελεχών εκπαίδευσης Η περίπτωση επιλογής των Δ/ντών Σχολικών Μονάδων

Αναστασία Παπαδοπούλου¹, Διονύσιος Βυθούλλκας², Αλεξάνδρα Τζώρτζου³

¹Δρ. Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης, Γραμματέας της Ε.Ε.Ε.Α.

²Διευθυντής του 2ου ΓΕΛ Αγίας Βαρβάρας3

³Διευθύντρια του 1ου Γυμνασίου Αγίας Βαρβάρας

Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα έχει ξεκινήσει έντονα η συζήτηση για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου. Ο όρος «αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου» και αντιστοίχως των εκπαιδευτικών καθιερώθηκε στη χώρα μας την περίοδο της Μεταπολίτευσης. Τα ακόλουθα ερωτήματα απασχόλησαν ιδιαίτερα τόσο την εκπαιδευτική κοινότητα όσο και την Πολιτεία εν γένει: «Πώς αξιοποιούνται ή πώς πρέπει να αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης;», «Μπορούν να μετρηθούν και να αξιολογηθούν αντικειμενικά όλες οι πτυχές του έργου που παράγεται σε επίπεδο σχολικής μονάδας και οι επιδράσεις των διδασκόντων στους μαθητές τους;». Είναι γεγονός ότι η κατά καιρούς προσπάθειες της εκάστοτε ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας έχουν συναντήσει έντονες αντιδράσεις από τις συνδικαλιστικές ηγεσίες (ΔΟΕ, ΟΛΜΕ) των εκπαιδευτικών, ακόμα και τη στιγμή αυτή της συγγραφής του παρόντος άρθρου (2024) που έχει εκκινήσει και βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία της ατομικής αξιολόγησης των εκπαιδευτικών. Ιδιαίτερη όμως αναφορά θα πρέπει να γίνει και στην διαδικασία αξιολόγησης των στελεχών εκπαίδευσης, και δη των Διευθυντών Σχολικών μονάδων, οι οποίοι καλούνται να εφαρμόσουν την διαδικασία αξιολόγησης στο εσωτερικό της σχολικής μονάδας, είτε αυτή αφορά την αυτοαξιολόγηση σχολικής μονάδας είτε την ατομική αξιολόγηση εκπαιδευτικών. Η διαδικασία κρίσης και επιλογής των Δ/ντών αποτελεί μια ιδιαίτερη μορφή αξιολόγησης με νομοθετήματα που δεν είναι σταθερά στο πέρασμα του χρόνου και έχει μεγάλο ενδιαφέρον η διακύμανση της διαδικασίας επιλογής τους ιδίως τα τελευταία περίπου δέκα χρόνια, δηλ, από το 2015 και μετά. Στην παρούσα δημοσίευση θα παρουσιάσουμε τμήμα των αποτελεσμάτων της έρευνας που πραγματοποιήθηκε με σκοπό την αποτύπωση των απόψεων των διευθυντών για τον τρόπο επιλογής τους. Το δείγμα αποτέλεσαν εν ενεργεία διευθυντές των σχολικών μονάδων οι οποίοι υπήρξαν υποψήφιοι το διάστημα Ιανουάριος-Ιούνιος 2023. Το εργαλείο που επιλέγεται για την έρευνα αυτή είναι η δομημένη συνέντευξη με ερωτήματα που κατασκευάστηκαν για τις ανάγκες της συγκεκριμένης έρευνας. Οι διευθυντές στην πλειονότητά τους υπήρξαν φιλικά διακείμενοι με τον τρόπο επιλογής τους καθώς θεωρούσαν επί της αρχής ότι διασφαλιζόταν η αντικειμενικότητα.

**Αξιολόγηση της ιδιαίτερης πολιτικής σχολικών μονάδων στην Ελλάδα: Δυνατότητες ανάπτυξης
προγραμμάτων βελτίωσης της σχολικής αποτελεσματικότητας**

Βασιλική Πολυμεροπούλου¹, Λεωνίδα Κυριακίδης²

¹Δρ Πανεπιστημίου Κύπρου

²Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Η παρούσα έρευνα επιδιώκει να αξιολογήσει τους παράγοντες αποτελεσματικότητας του Δυναμικού Μοντέλου Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας που βρίσκονται στο επίπεδο της σχολικής μονάδας. Βασικός σκοπός της είναι η ανάπτυξη και εγκυροποίηση ενός ερωτηματολογίου, το οποίο έχει αντληθεί από το δυναμικό μοντέλο και επιδιώκεται να εφαρμοστεί στο δευτεροβάθμιο ελληνικό σχολείο. Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο επιθυμεί να διερευνήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με την ιδιαίτερη πολιτική που εφαρμόζει το σχολείο σε σχέση με δύο μεγάλες περιοχές της σχολικής ζωής, (α) Το Περιβάλλον Μάθησης και (β) τη διδασκαλία. Σε ότι αφορά το περιβάλλον μάθησης εξετάζονται τέσσερις πτυχές και πιο συγκεκριμένα: η συμπεριφορά των μαθητών εκτός τάξης, η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, οι σχέσεις με τους γονείς και την ευρύτερη σχολική κοινότητα και η αξιοποίηση εκπαιδευτικών υλικών και άλλων πηγών μάθησης. Αναφορικά με τη διδασκαλία εξετάζονται τρεις περιοχές παραγόντων που είναι η αξιοποίηση του διδακτικού χρόνου, η παροχή ευκαιριών μάθησης και η ποιότητα διδασκαλίας.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε την τρέχουσα σχολική χρονιά 2023-2024 με τη συμμετοχή 17 σχολικών μονάδων (10 γυμνάσια και 7 λύκεια). Ο ερευνητικός σχεδιασμός περιλαμβάνει δυο μετρήσεις, μια στην αρχή της χρονιάς και μια στο τέλος, ώστε να προκύψουν ασφαλή συμπεράσματα για την εγκυροποίηση του ερωτηματολογίου. Στην παρούσα δημοσίευση θα ανακοινωθούν τα αποτελέσματα από την πρώτη μέτρηση, στην οποία ανταποκρίθηκαν 141 εκπαιδευτικοί και από τις 17 σχολικές μονάδες. Προκειμένου να εγκυροποιηθεί το ερωτηματολόγιο, εκτός από τον βαθμό αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου βάσει του δείκτη Cronbach α που φάνηκε πολύ υψηλός ($\alpha = 0,975$), ελέγχθηκε η εγκυρότητα γνωρίσματος (construct validity) του ερωτηματολογίου μέσω της Επιβεβαιωτικής Παραγοντικής Ανάλυσης (Confirmatory Factor Analysis). Η ανάλυση διασποράς έδειξε ότι τα δεδομένα από τους εκπαιδευτικούς είναι γενικεύσιμα σε επίπεδο σχολείου. Περιγραφική ανάλυση έδειξε ότι ο παράγοντας με τη χαμηλότερη τιμή είναι η πολιτική που υιοθετεί το σχολείο αναφορικά με την ποιότητα της διδασκαλίας. Επιπλέον, με τη βοήθεια της επαγωγικής στατιστικής φάνηκε ότι οι απόψεις για τη σχολική τους μονάδα δεν καθορίζονται από προσωπικά τους χαρακτηριστικά όπως τα χρόνια υπηρεσίας. Τέλος, στο άρθρο διατυπώνονται εισηγήσεις για τρόπους αξιοποίησης της έρευνας που αφορούν την ανάπτυξη προγραμμάτων σχολικής βελτίωσης με τη βοήθεια της δυναμικής προσέγγισης.

Η αξιολόγηση των μαθητών ως οργανικά παιδαγωγικό «πολυεργαλείο»

Παναγιώτης Παπακωνσταντίνου

Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Η αξιολόγηση των μαθητών αποτέλεσε διαχρονικά σταθερό στοιχείο της θεσμικής συγκρότησης του νεοελληνικού σχολείου. Οι παιδαγωγικές αντιλήψεις και οι αντίστοιχες θεωρίες επιβεβαίωσαν και ενίσχυσαν την κομβική της σημασία για την εκπαιδευτική και συναφώς την κοινωνική ανάπτυξη. Η συστηματική καταγραφή, με το λογοπαίγνιο επίδοση-απόδοση, της αξιολόγησης των μαθητών διέσωζε την οικονομικο-κοινωνική προέλευσή της και διασφάλιζε τη λειτουργικότητά της. Έτσι, ως οργανικό στοιχείο της εκπαιδευτικής και κυρίως της διδακτικής διαδικασίας, απαραίτητο σύμβολο/όπλο του «δασκαλοκεντρισμού», «ταξίδευσε» όσο ίσχυε η παραδοσιακή ή αυταρχική παιδαγωγική (1834-1974). Η Μεταπολίτευση κλόνισε, αναδόμησε και μεταρρύθμισε το εκπαιδευτικό σύστημα. Όμως ταυτόχρονα άρχισε να αποσταθεροποιεί σταδιακά την αξιολόγηση των μαθητών ως το κύριο εργαλείο-δείκτη κοινωνικής και σχολικής διάκρισης. Η απαξίωση, γενικότερα, των αξιολογικών διαδικασιών και πρακτικών φαινόταν ότι συνεχίζεται μέχρι την υπογραφή των Προεδρικών Διαταγμάτων 409/1994 και 8/1995. Οι θεσμικές αυτές παρεμβάσεις συνιστούν κορυφαίες παιδαγωγικού χαρακτήρα επιλογές και ιχνογραφούν ένα παιδαγωγικό «οδικό χάρτη», που ανταποκρίνεται και στην ανάγκη τόσο της λειτουργικής (ανα)σημασιοδότησης της αξιολόγησης των μαθητών στο νεοελληνικό σχολείο, όσο και των στρεβλώσεων, παρακάμψεων, τροποποιήσεων και αναιρέσεων που γνώρισαν τα προαναφερόμενα διατάγματα. Οι όποιες διορθωτικές επεμβάσεις επιχειρήθηκαν κατά την τελευταία τριακονταετία αποδείχθηκαν ατελέσφορες, γιατί, ακριβώς, δεν αποτυπώνεται με τρόπο αξιόπιστο η ποιότητα και αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος. Οι εθνικές επιδόσεις στο διαγωνισμό του προγράμματος PISA του ΟΟΣΑ για το 2022 αποτελούν και πάλι μια καλή βάση και αφετηρία για την κατανόηση της αξιολόγησης ως παιδαγωγικού εργαλείου των προσφερόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

Αξιολόγηση της πορείας αποκέντρωσης της διοίκησης της ελληνικής εκπαίδευσης από το 2000 έως σήμερα

Παναγιώτα Ρούνη

Δρ ΠαιΤΔΕ ΕΚΠΑ, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Υπουργείου Παιδείας

Σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία και τις συστάσεις του ΟΟΣΑ, η αποκέντρωση αναγνωρίζεται ως αναγκαιότητα για την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος στο πλαίσιο του σύγχρονου ρευστού συγκείμενου της εκπαίδευσης και της Νέας Δημόσιας Διοίκησης. Στο πλαίσιο αυτό, μεταρρυθμιστικές προσπάθειες με αποκεντρωτικό πρόσημο έχουν λάβει χώρα επί σειρά ετών τις τελευταίες δεκαετίες στο πλαίσιο της εγχώριας εκπαιδευτικής πολιτικής.

Σκοπός της παρούσας εργασίας αποτελεί η αξιολόγηση της πορείας αποκέντρωσης της εκπαιδευτικής διοίκησης και η δυναμική που έχει αναπτυχθεί στο σύστημα κατά την τελευταία εικοσιπενταετία μέσω της ποιοτικής ανάλυσης και αξιολόγησης του περιεχομένου αντιπροσωπευτικού δείγματος 107 εγκυκλίων του Υπουργείου Παιδείας (ΥΠΑΙΘΑ). Η εν λόγω έρευνα βασίστηκε στις μεθοδολογικές προσεγγίσεις της εμπειρικά θεμελιωμένης θεωρίας, ενώ για την ταξινόμηση του ερευνητικού υλικού χρησιμοποιήθηκαν ως θεματικές κατηγορίες οι λειτουργίες

διοίκησης(προγραμματισμός, οργάνωση, διεύθυνση και έλεγχος), σύμφωνα με τις αρχές της διοικητικής επιστήμης. Από τα αποτελέσματα της έρευνας εξήχθησαν σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με την πορεία αποκέντρωσης του συστήματος της ελληνικής εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα:

Α) Όσον αφορά στον προγραμματισμό, διαπιστώνεται ότι σε κεντρικό επίπεδο (ΥΠΑΙΘΑ) δεν χαράσσονται μόνο οι κατευθυντήριες γραμμές της εκπαιδευτικής πολιτικής, αλλά παρέχονται οδηγίες για τον τρόπο υλοποίησης αυτής και ορίζονται χρονοδιαγράμματα για τις απαιτούμενες διοικητικές διαδικασίες.

Β) Η λειτουργία της οργάνωσης σχεδόν στο σύνολό της έχει παραμείνει στη ρυθμιστική εξουσία του Υπουργού Παιδείας, στοιχείο που προσδίδει δυσκαμψία στη λειτουργία του συστήματος, ενώ όσες αρμοδιότητες έχουν αποκεντρωθεί, ασκούνται σύμφωνα με το πλαίσιο που καθορίζεται επίσης κεντρικά (αποσυγκέντρωση).

Γ) Η λειτουργία της διεύθυνσης του διοικητικού έργου των περιφερειακών υπηρεσιών εξακολουθεί να ασκείται από την κεντρική διοίκηση μέσω υποδείξεων, ενώ η ενδοοργανωτική διάχυση της εξουσίας για λήψη των αποφάσεων σε περιφερειακό και σε επίπεδο σχολικής μονάδας δεν ευνοεί τη συμμετοχικού τύπου διαδικασία από τα εμπλεκόμενα μέρη.

Δ) Ο διοικητικός έλεγχος, εξακολουθεί να επικεντρώνεται στην παρακολούθηση του βαθμού τήρησης των οδηγιών που εκδίδονται και όχι στο συνολικό έλεγχο του συστήματος και την αποτίμηση/σύγκριση των πραγματικών αποτελεσμάτων με τους επιθυμητούς στόχους.

Βάσει της ανωτέρω αξιολόγησης των διοικητικών κειμένων και των σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων διαπιστώνεται η έλλειψη συνέχειας της διοίκησης, όσον αφορά στις πολιτικές αποκέντρωσης ακόμη και μετά την ευρεία χρήση των νέων τεχνολογιών στις διοικητικές διαδικασίες, η έλλειψη εμπιστοσύνης προς τα στελέχη των περιφερειακών υπηρεσιών, πολλές από τις οποίες στελεχώνονται περιστασιακά με προσωπικό, καθώς και η απουσία συγκροτημένης προσπάθειας προς την αυτονομία της σχολικής μονάδας καθόλο το διάστημα των τελευταίων εικοσιπέντε ετών.

Φάκελος υλικού (portfolio): ένα εργαλείο αυθεντικής αξιολόγησης

Ανθή Καζολή

2ο Δημοτικό Σχολείο Λευκάδας

Οι ταχύτατα εξελισσόμενες συνθήκες της σύγχρονης εποχής επηρέασαν τη λειτουργία της εκπαιδευτικής διαδικασίας, προβάλλοντας καινούριες απαιτήσεις και προβληματισμούς και οδήγησαν σε μια σειρά σημαντικών αλλαγών. Η εκπαίδευση προκειμένου να αντιμετωπίσει την πληθώρα των προκλήσεων, που προέρχονται από τους ραγδαίους ρυθμούς ανάπτυξης σε όλους τους τομείς και σε όλες τις εκφάνσεις του κοινωνικού γίνεσθαι, προχώρησε σε αλλαγές που οδήγησαν στη διαμόρφωση μιας νέας κουλτούρας. Στα πλαίσια αυτών των αλλαγών ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στη διαδικασία της εκπαιδευτικής αξιολόγησης. Η παρούσα βιβλιογραφική έρευνα αποσκοπεί να παρουσιάσει τη συμβολή του φακέλου υλικού (portfolio) στην αξιολογική διαδικασία της προόδου του μαθητή και να αναδείξει τα χαρακτηριστικά εκείνα που την καθιστούν αποτελεσματική, απαντώντας σε ερωτήματα που αφορούν στην οργάνωση, τον σχεδιασμό, τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του. Βασικός της στόχος είναι να παρουσιάσει τον τρόπο με τον οποίο ο φάκελος υλικού (portfolio), ως εργαλείο της αυθεντικής αξιολόγησης, μπορεί να συνεισφέρει στην κάλυψη απαιτήσεων, τις οποίες δε μπορούν να επιμεληθούν οι παραδοσιακές μορφές αξιολόγησης. Η ανακοίνωση ολοκληρώνεται με συγκεκριμένες προτάσεις, οι οποίες στοχεύουν στην κινητοποίηση των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου, ώστε να επιτευχθεί η ενεργή και δημιουργική συμμετοχή τους τόσο στον σχεδιασμό όσο και στην οργάνωση του φακέλου υλικού (portfolio).

Αξιολόγηση Μαθητή/-τριας στο Δημοτικό Σχολείο στο Μάθημα της Φυσικής Αγωγής

Νικολέττα Μπελεχρή

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Σήμερα, παρατηρούνται έντονες αλλαγές στο κοινωνικοοικονομικό και στο πολιτισμικό πλαίσιο, λόγω της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης και των αλλαγών σε επίπεδο στάσεων και συμπεριφορών. Αυτές οι εξελίξεις επιβάλλουν πληρέστερη γνώση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντός μας. Ειδικά στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής και σύμφωνα με τα νέα προγράμματα σπουδών, υιοθετούνται τα νέα επιστημονικά δεδομένα με στόχο την προώθηση της συνεχομένης άσκησης για την υγεία και την ποιότητα ζωής. Το μάθημα της Φυσικής Αγωγής στο Δημοτικό βασίζεται στις αρχές της αυτονομίας, της συνεργασίας και της επικοινωνίας. Χρησιμοποιούνται στρατηγικές και τεχνικές διδασκαλίας προκειμένου να επιτευχθεί η δια βίου άσκηση και υγεία.

Η αξιολόγηση του/της μαθητή/-τριας είναι μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Πραγματοποιείται σε όλα τα στάδια -στο αρχικό, στο ενδιάμεσο και στο τελικό- κάθε χρονιάς, ώρας ή τρίμηνου και σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Έχει κεντρικό σκοπό να ερευνήσει τόσο την γνώση που έχουν κατακτήσει οι μαθητές/-τριες όσο και τι έχει μαθευτεί και ποσό καλά έχει επιτευχθεί. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε όλα τα θεματικά πεδία και στις θεματικές ενότητες με εργαλεία από την παραδοσιακή ή την αυθεντική αξιολόγηση. Στη ΦΑ η αξιολόγηση εστιάζει : α)στις κινητικές δεξιότητες, β) στις γνωστικές έννοιες και γνώσεις, γ) στη φυσική κατάσταση για υγεία, συμμετοχή

στη ΦΔ και δ)στις κοινωνικές δεξιότητες και στα συναισθήματα των μαθητών/-τριών. Η αξιολόγηση παρέχει δεδομένα και πληροφορίες για να επιτευχθεί η βελτίωση των μεθόδων διδασκαλίας, η προσαρμογή στις ανάγκες των μαθητών/-τριών, η παρακίνηση των μαθητών/-τριών, η ενεργοποίηση και το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών για διαρκή βελτίωση. Επίσης διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών, μαθητών/-τριών και γονέων, με αποτέλεσμα να καταστήσει τους/τις νέους/ες έτοιμους/ες να υιοθετήσουν έναν υγιεινό τρόπο ζωής και τη δια βίου άσκηση.

Οι στόχοι του Προγράμματος Σπουδών στο μάθημα της Γλώσσας

Ελένη Χαντζούλη

Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

Με μια γενική έννοια, η αξιολόγηση είναι η διαδικασία κατά την οποία κάνουμε μια κρίση ή μέτρηση της αξίας ενός αντικειμένου (π.χ., πρόσωπο, διαδικασία ή πρόγραμμα). Η εκπαιδευτική αξιολόγηση περιλαμβάνει τη συλλογή και αξιολόγηση δεδομένων που προκύπτουν από σχεδιασμένες δραστηριότητες μάθησης ή εκπαιδευτικά προγράμματα. Αυτή η μορφή αξιολόγησης συχνά αναφέρεται ως αξιολόγηση.

Σκοπό της παρούσας εργασίας αποτελεί η βιβλιογραφική τεκμηρίωση των επιλογών των αξιολογητικών διαδικασιών στο πλαίσιο των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών στο μάθημα της Γλώσσας για το δημοτικό σχολείο.

Θα γίνει προσπάθεια να αποσαφηνιστεί ο όρος του Κριτικού Γραμματισμού και να συνδεθεί με τους στόχους και τα αξιολογητικά κριτήρια που υιοθετούνται στα ΝΠΣ ενώ θα συζητηθεί ο κοινωνικός/επικοινωνιακός ρόλος του γλωσσικού μαθήματος και οι διαδικασίες μέσω των οποίων η ενίσχυση αυτού του ρόλου οδηγεί στην αυθεντική αξιολόγηση.

Η αυθεντική αξιολόγηση αποτελεί τη νοηματοδοτούσα αρχή στα ΝΠΣ της Γλώσσας και ως τέτοια θα αναλυθεί αποτυπώνοντας τα κριτήρια, τους στόχους και τις μεθόδους που θα την καταστήσουν λειτουργική στα στάδια της αρχικής, διαμορφωτικής και τελικής αξιολογητικής διαδικασίας.

Στα νέα προγράμματα σπουδών προκρίνεται η μέθοδος της αυθεντικής αξιολόγησης ως μέσο διαμόρφωσης μιας αξιολογητικής διαδικασίας που θα έχει νόημα και θα λειτουργεί έτσι ώστε οι μαθητές/τριες όχι μόνο να γνωρίζουν αλλά και να χρησιμοποιούν τους γλωσσικούς τύπους/κανόνες/νόρμες εύστοχα και δημιουργικά. Οι δραστηριότητες της αυθεντικής αξιολόγησης δημιουργούν τις συνθήκες που επιτρέπουν στο παιδί να αναπτύξει την κριτική του σκέψη, την αυτονομία του και να αναπτύξει κατάλληλους δρόμους επικοινωνίας με το περιβάλλον του.

Η αξιολόγηση ως εργαλείο δια βίου εκπαίδευσης και αυτοβελτίωσης

Θωμαΐτσα Θεοδωρακοπούλου

Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Η αξιολόγηση είναι ζήτημα διαχρονικό για όλες τις κοινωνίες που αναπτύσσεται και ορίζεται διαφορετικά μέσα σε αυτές. Η αξιολόγηση αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο τόσο στη δια βίου εκπαίδευση όσο και στη διαδικασία της αυτοβελτίωσης του εκπαιδευτή/εκπαιδευτικού. Στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης, η αξιολόγηση διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διασφάλιση ότι οι συμμετέχοντες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες. Μπορεί να περιλαμβάνει τόσο εξωτερική αξιολόγηση όσο και αυτοαξιολόγηση από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Η διαδικασία αξιολόγησης βοηθά τους συμμετέχοντες να θέτουν σαφείς στόχους για την προσωπική τους ανάπτυξη και μάθηση. Μέσω της αξιολόγησης, μπορούν να αναγνωρίσουν τις δυνατότητές τους και τις περιοχές που χρειάζονται βελτίωσης. Επιπλέον, οι ίδιοι μπορούν να δουν τα επιτεύγματά τους και την πρόοδό τους στη διαδικασία μάθησης. Αυτό ενισχύει την αυτοπεποίθησή τους και την επιμονή τους στην εκμάθηση. Η αυτοαξιολόγηση είναι σημαντική στη διαδικασία της αυτοβελτίωσης. Μέσω αυτής, οι άνθρωποι μπορούν να αναγνωρίσουν τις ισχυρές και τις αδύναμες πλευρές τους και να εργαστούν προς τη βελτίωσή τους. Στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι να αναδείξει την σημασία της αξιολόγησης στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης και την ιδιαίτερη σύνδεση που ανακύπτει από την έννοια την αξιολόγησης με αυτή της αυτοβελτίωσης του εκπαιδευτή/ εκπαιδευτικού. Η εργασία αυτή βασίζεται σε βιβλιογραφικά ανασκόπηση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών. Το παρόν πόνημα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αξιολόγηση αποτελεί κρίσιμο εργαλείο τόσο στη δια βίου εκπαίδευση όσο και στη διαδικασία της αυτοβελτίωσης, βοηθώντας τους ανθρώπους να αναπτύξουν συνεχώς τις δεξιότητές τους, να επιτυγχάνουν τους στόχους τους και να βελτιώσουν τους εαυτούς τους.

Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών: Ατομική Αξιολόγηση και Αξιολόγηση Ομοτέχνων

Χριστίνα Στράτου

Δρ Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. Ε.Κ.Π.Α. - Εκπαιδευτικός

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου αποτελεί βασική διάσταση του λόγου για την ποιότητα στην εκπαίδευση, τη σχολική αποτελεσματικότητα και τη σχολική βελτίωση, αλλά και πεδίο αιχμής των σύγχρονων εκπαιδευτικών πολιτικών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Ο εκπαιδευτικός αποτελεί βασικό συντελεστή ανάπτυξης και διασφάλισης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα. Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών συνιστά διαχρονικά κεντρική θεσμική διαδικασία για τα περισσότερα εκπαιδευτικά συστήματα παγκοσμίως και συμβάλλει στην αποτίμηση και τον σχεδιασμό των εθνικών εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων.

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται ότι οι εκπαιδευτικές πολιτικές εστιάζουν όλο και περισσότερο σε εσωτερικές – ενδοσχολικές μορφές αξιολόγησης (school-based), οι οποίες συνδέονται με διαδικασίες αποσυγκέντρωσης των εκπαιδευτικών συστημάτων, απομείωσης του ρόλου της εξωτερικής αξιολόγησης και απομάκρυνσης από τον στείρο «επιθεωρητισμό» και

προωθούν νέες μορφές εκπαιδευτικής διακυβέρνησης, αυτοαξιολόγησης, επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.

Σκοπός της μελέτης αυτής είναι η συγκριτική μελέτη και αποτίμηση των λόγων της «ατομικής αξιολόγησης» των εκπαιδευτικών, όπως έχει θεσμοθετηθεί με τον Ν. 4823/2021, και της «αξιολόγησης ομοτέχνων», ως ενός εναλλακτικού μοντέλου αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και του έργου τους.

Η μελέτη στηρίζεται μεθοδολογικά στη συνθετική χρήση της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου (N. Fairclough) και της Ανάλυσης Περιεχομένου. Διερευνά τους λόγους και τις πρακτικές της «ατομικής αξιολόγησης» των εκπαιδευτικών και της «αξιολόγησης ομοτέχνων» μέσω της κριτικής ανάγνωσης και της συγκριτικής ανάλυσης των θεσμικών κειμένων (νόμων, υπουργικών αποφάσεων, εγκυκλίων) για την «ατομική αξιολόγηση» και πρωτογενών κειμένων έρευνας και πιλοτικής εφαρμογής της «αξιολόγησης ομοτέχνων» στο ελληνικό σχολείο. Ειδικότερα, μελετώνται (συγ)κριτικά η φιλοσοφία, το πλαίσιο και οι διαδικασίες εφαρμογής των δύο αξιολογικών μοντέλων, αποσαφηνίζεται ο χαρακτήρας (διαπιστωτικός, ελεγκτικός/διαμορφωτικός βελτιωτικός) και οι επιδιώξεις τους (κατάταξη/βελτίωση) και αποτιμάται με κριτικό τρόπο η χρησιμότητα και οι δυνατότητες αξιοποίησής τους στο ελληνικό εκπαιδευτικό παράδειγμα.

Μια έρευνα τριγωνποίησης πηγών για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου

Ευμορφία Μανουηλίδου¹, Ιωάννης Χατζηκυριάκου¹, Ελένη Α. Παπαδοπούλου¹,

¹Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση Ν. Καβάλας,

Στον αιώνα των κοινωνικών μεταβολών και των ραγδαίων καινοτομιών στην τεχνολογία, η αξιολόγηση θεωρείται απαραίτητη για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Στο «Σχολείο των Δεξιοτήτων» κυριαρχούν τάσεις για εκπόνηση καινοτόμων διδακτικών πρακτικών από τους εκπαιδευτικούς, γεγονός που επιταχύνει τη διαδικασία της αξιολόγησης, ώστε να αναβαθμιστεί η ποιότητα της παρεχόμενης μάθησης και το εκπαιδευτικό έργο, προκειμένου να συμπλέουν με τα νέα δεδομένα. Ωστόσο, η θεσμοθέτηση της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί εστία έντονης αντιπαράθεσης ανάμεσα στην εκπαιδευτική ηγεσία και μέρος της εκπαιδευτικής κοινότητας. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι, να διαπιστωθεί η σημαντικότητα της αξιολόγησης στη βελτίωση και την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού έργου. Ειδικότερα, επιδιώκεται να αναδειχθούν οι ανάγκες και οι προτεραιότητες των εκπαιδευτικών προς την κατεύθυνση της αναβάθμισης του εκπαιδευτικού τους έργου, να χαρτογραφηθούν οι απόψεις και οι στάσεις τους ως προς την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και να αποτυπωθούν οι προκλήσεις που δημιουργεί η ένταξη της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου στην εκπαιδευτική διαδικασία. Πρόκειται για ερευνητικό σχεδιασμό μικτών μεθόδων τριών σταδίων, που πραγματοποιήθηκε στον νομό Καβάλας, κατά τον οποίο συγκεντρώθηκαν ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα. Στο πρώτο στάδιο στάλθηκε ερωτηματολόγιο με υψηλό δείκτη συνέπειας και συνοχής σε ηλεκτρονική μορφή, σε εκπαιδευτικούς του νομού (Κατολέων, 2022). Στο επόμενο στάδιο, με την τεχνική της συνέντευξης ημιδομημένων ερωτήσεων ανοιχτού τύπου, 15 εκπαιδευτικοί, μόνιμοι και αναπληρωτές, όλων των ειδικοτήτων, εξέφρασαν τις απόψεις τους χωρίς περιορισμούς. Στο τελευταίο στάδιο σημειώθηκαν οι διαδικασίες αρχειοθέτησης και διατήρησης των εντύπων της αξιολόγησης στα πεδία Α1, Α2 και Β, όπως τις περιέγραψαν 5 διευθυντές πολυθέσιων δημοτικών σχολείων. Επειδή η έρευνα βρίσκεται σε εξέλιξη, τα αποτελέσματά της θα ανακοινωθούν στο συνέδριο.

**Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών Η περίπτωση της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών
από τους διευθυντές**

Αναστασία Παπαδοπούλου¹, Αντώνιος Μπούρας²

¹Δρ. Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης, Γραμματέας της Ε.Ε.Ε.Α.

²Διδάσκων στο Ε.Κ.Π.Α.

Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα έχει ξεκινήσει έντονα όχι μόνο η συζήτηση για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και των στελεχών της εκπαίδευσης αλλά και η ίδια η διαδικασία.. Ο όρος «αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου» και αντιστοίχως των εκπαιδευτικών καθιερώθηκε στη χώρα μας την περίοδο της Μεταπολίτευσης. Τα ακόλουθα ερωτήματα απασχόλησαν ιδιαίτερα τόσο την εκπαιδευτική κοινότητα όσο και την Πολιτεία εν γένει: «Πώς αξιοποιούνται ή πώς πρέπει να αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης;», «Μπορούν να μετρηθούν και να αξιολογηθούν αντικειμενικά όλες οι πτυχές του έργου που παράγεται σε επίπεδο σχολικής μονάδας και οι επιδράσεις των διδασκόντων στους μαθητές τους;» Η συγκεκριμένη δημοσίευση επικεντρώνεται α) στην παρουσίαση των πτυχών της αξιολόγησης για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών β) στην παρουσίαση των πτυχών της αξιολόγησης ως προς τον Διευθυντή της σχολικής μονάδας ως φορέα αξιολόγησής τους. Το δείγμα αποτελείται από εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης οι οποίοι θητεύουν στα Πρότυπα και Πειραματικά Σχολεία. Το μέσο που χρησιμοποιήθηκε είναι ένα δομημένο ερωτηματολόγιο το οποίο διαμορφώθηκε για τις ανάγκες της συγκεκριμένης έρευνας. Μέρος των αποτελεσμάτων θα παρουσιαστεί με το παρόν δημοσίευμα.

**Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς: Ο ρόλος της αξιολόγησης στο πλαίσιο της
διαφοροποιημένης διδασκαλίας-μάθησης**

Αθηνά Αργυροπούλου,
Εκπαιδευτικός ΠΕ06, PhD

Στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα, κυρίαρχη παιδαγωγική πρόκληση αποτελεί η αναζήτηση αποτελεσματικών τρόπων ανταπόκρισης στην έντονη και συνεχώς δευρυνόμενη διαφοροποίηση του μαθητικού πληθυσμού, από άποψη τόσο μαθησιακή όσο και κοινωνική-πολιτισμική, που χαρακτηρίζει τις σχολικές τάξεις. Το αίτημα για ομαλή ένταξη και η διασφάλιση συνθηκών συμπεριληπτικής εκπαίδευσης φαντάζει πιο επιτακτικό από ποτέ. Σύμφωνα με την UNESCO (2009:4), «η συμπεριληπτική εκπαίδευση ως διαδικασία προβλέπει τον μετασχηματισμό των σχολείων και άλλων κέντρων μάθησης, με στόχο την εξυπηρέτηση όλων. Αποβλέπει στην εξάλειψη του αποκλεισμού, ως συνέπεια των αρνητικών στάσεων και της έλλειψης ανταπόκρισης στη διαφορετικότητα». Προς τούτο, «απαιτείται η εισαγωγή ενός συνόλου ριζοσπαστικών αλλαγών, που σημαίνει ότι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα θα πρέπει να επανασχεδιάσουν τις διαδικασίες και τα προγράμματα, ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ισότιμης πρόσβασης όλων των μαθητών στο εκπαιδευτικό αγαθό» (Frederickson&Cline, 2002:75). Πρόσφορη λύση αποτελεί η διαφοροποίηση της διδασκαλίας, η οποία, ως φιλοσοφία και ως διδακτική θεωρία, πρεσβεύει και υπηρετεί τις αρχές και τις αξίες της «Εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς». Απομακρυνόμενη από την παγιωμένη αντίληψη περί της ύπαρξης ενός «μέσου» μαθητή, υπόσχεται την αναδόμηση της διδακτικής-μαθησιακής διαδικασίας, την εξυπηρέτηση της διαφορετικότητας των μαθητών, την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών μάθησης για όλους και τη μείωση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής στις τάξεις μικτής ικανότητας και πολυπολιτισμικής σύνθεσης (Κουτσελίνη, 2006). Η διαφοροποιημένη αξιολόγηση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την υπόψη διδακτική πρακτική. Πρόκειται για μια συνεχή διαδικασία, κατά την οποία συλλέγονται δεδομένα από πολλαπλές πηγές, προκειμένου να προσδιοριστούν οι ανάγκες, οι δυνατότητες, τα ενδιαφέροντα και οι μαθησιακές προτιμήσεις των μαθητών, στοιχεία που θα κατευθύνουν τους διδακτικούς χειρισμούς. Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζονται οι βασικές προϋποθέσεις και τα χαρακτηριστικά της αποτελεσματικής αξιολόγησης στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και παρατίθενται σχετικά ερευνητικά δεδομένα, που τεκμηριώνουν τη συμβολή της στην επιτυχία της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης. Παράλληλα περιγράφονται διάφορες μορφές εναλλακτικής/διαφοροποιημένης αξιολόγησης σε όλες τη φάσεις της διαδικασίας. Η εισήγηση ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα και τις προτάσεις.

**Ανίχνευση και παρακολούθηση της προόδου μαθητών/-τριών
με αναγνωστικές δυσκολίες στο πλαίσιο των νέων αναλυτικών
προγραμμάτων σπουδών για τη Νεοελληνική Γλώσσα στο Δημοτικό σχολείο,**

Αθανάσιος Τσώλης
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Η αξιολόγηση αποτελεί το απαραίτητο πρώτο βήμα για το σχεδιασμό της παρέμβασης ή/και της διδασκαλίας για μαθητές/-τριες με αναγνωστικές δυσκολίες και σχετίζεται με το Αναλυτικό

Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ). Ο σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας για την εύρεση των βέλτιστων πρακτικών που μπορούν να υπηρετήσουν τόσο τους σκοπούς της ανίχνευσης, όσο και της παρακολούθησης της προόδου για μαθητές/-τριες με αναγνωστικές δυσκολίες στο πλαίσιο του νέου ΑΠΣ για τη Νεοελληνική Γλώσσα για το Δημοτικό. Από τα αποτελέσματα φαίνεται ότι μέθοδοι, όπως η μέτρηση με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών (CurriculumBasedMeasurement) έχουν τη δυνατότητα, μέσω ολιγόλεπτων μετρήσεων, να προσφέρουν στους εκπαιδευτικούς έγκυρες και αξιόπιστες «ζωτικές ενδείξεις», που υπηρετούν τους δύο παραπάνω σκοπούς. Αφενός, αυτές οι μετρήσεις μπορούν να υλοποιούνται στα πλαίσια γενικών τάξεων, έτσι ώστε να εντοπίζονται έγκαιρα οι μαθητές που χρήζουν υποστήριξης. Αφετέρου, μπορούν να αξιοποιούνται από διάφορα πλαίσια υποστήριξης, συμβάλλοντας στη διαμορφωτική αξιολόγηση και στη διαδικασία λήψης εκπαιδευτικών αποφάσεων. Ακόμα, η διεθνής και πολύχρονη εμπειρία από την υιοθέτηση ανάλογων πρακτικών κατέδειξε ότι μπορούν να εξυπηρετήσουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης, οι οποίες φάνηκαν ιδιαίτερα χρήσιμες κατά την περίοδο της πανδημίας. Στα νέα ΑΠΣ περιγράφονται διαδικασίες εκπαιδευτικής αξιολόγησης, οι οποίες προσδιορίζονται από τον σκοπό, τον χρόνο, τον τρόπο και τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν. Ακόμη, γίνεται αναφορά σε σταθμισμένα διαγνωστικά κριτήρια εγκεκριμένα από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Η διαχρονική έλλειψη, όμως, εργαλείων ή η ελλιπής επικαιροποίηση αξιολόγηση εγείρει προβληματισμούς όσον αφορά τη διασφάλιση της αποτελεσματικής υποστήριξης μαθητών/-τριών με αναγνωστικές δυσκολίες.

Σχεδιάζοντας τον στόχο της αξιολόγησης στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς

Κωνσταντίνος Καλέμης¹, Κωνσταντίνα Καλίνη²

¹ΕΚΔΔΑ - ΙΝΕΠ, ΣτΕ

²ΥΠΑΙΘΑ

Στην εργασία μας αυτή, υποστηρίζουμε ότι ένας αριθμός ζητημάτων που άπτονται του έργου της αξιολόγησης, είναι πολύ πιθανό να μην είναι σαφείς και ξεκάθαρες. Εξετάζουμε τις υπάρχουσες προσεγγίσεις τεχνητής νοημοσύνης που –τουλάχιστον εν μέρει– αντιμετωπίζουν αυτά τα ζητήματα και συζητάμε κριτικά εάν αυτές οι προσεγγίσεις παρουσιάζουν πρόσθετες προκλήσεις για την πρακτική αξιολόγησης.

Οι καλά σχεδιασμένες εκθέσεις αξιολόγησης είναι απαραίτητες για να καθοριστεί εάν οι μαθητές έχουν μάθει. Οι παραδοσιακές πρακτικές αξιολόγησης, όπως ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, δοκίμια και ερωτήσεις σύντομης απάντησης, έχουν χρησιμοποιηθεί ευρέως για να συμπεράνουν τη γνώση και τη μάθηση των μαθητών. Σε αυτό το άρθρο, υποστηρίζουμε ότι αυτές οι παραδοσιακές πρακτικές έχουν αρκετά ζητήματα. Πρώτον, μπορεί να είναι επαχθείς για τους εκπαιδευτικούς να τις σχεδιάσουν και συχνά και να τις εφαρμόσουν. Δεύτερον, μπορούν να παρέχουν μόνο διακριτά στιγμιότυπα της απόδοσης και όχι διαφοροποιημένες απόψεις της μάθησης. Τρίτον, μπορεί να είναι ομοιόμορφες και, ως εκ τούτου, να μην υιοθετούνται ως προς τις ιδιαίτερες γνώσεις, τις δεξιότητες και το υπόβαθρο των συμμετεχόντων. Τέταρτον, μπορεί να είναι μη αυθεντικές, ακολουθώντας την κουλτούρα της σχολικής εκπαίδευσης και όχι τις κουλτούρες που η σχολική εκπαίδευση έχει σχεδιαστεί για να προετοιμάσει τους μαθητές να εισέλθουν. Και τέλος, μπορεί να είναι απαρχαιωμένες, αξιολογώντας τις δεξιότητες που οι άνθρωποι χρησιμοποιούν συνήθως μηχανές για να εκτελέσουν.

Αφού αναφερθούμε σε αυτά τα επιχειρήματα, θα περιγράψουμε στη συνέχεια διάφορες εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης (ΤΝ) που έχουν δημιουργηθεί – τουλάχιστον εν μέρει – να αντιμετωπίσουν αυτά τα ζητήματα. Ωστόσο, αναγνωρίζουμε επίσης ότι οι παραδοσιακές πρακτικές αξιολόγησης αναπτύχθηκαν για κάποιο λόγο και, σε κάποιο βαθμό, ήταν επιτυχείς και πολύτιμες για την κατανόηση και τη βελτίωση της μάθησης των μαθητών.

Ενώ οι υπάρχουσες προσεγγίσεις τεχνητής νοημοσύνης αντιμετωπίζουν εν μέρει τα παραπάνω ζητήματα, δεν αποτελούν πανάκεια. Όπως θα αναλυθεί στην εργασία μας, αυτές οι προσεγγίσεις φέρνουν μαζί τους ένα νέο σύνολο προκλήσεων που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή αξιολογήσεων. Θα εστιάσουμε σε προτάσεις οι οποίες μέσα από τις προκλήσεις που σχετίζονται με την τεχνητή νοημοσύνη και την αξιολόγηση, θα οδηγήσουν σε βελτιωμένες πρακτικές αξιολόγησης.

Λειτουργική Παιδαγωγική Αξιολόγηση Μαθητή/τριας: Μια τεχνολογία αξιολόγησης για μάθηση

Όλγα Ημέλλου,

Διεύθυνση Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας: Σύμβουλος Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής & Ενταξιακής Εκπαίδευσης, Adjunct Faculty Τμήματος Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Guest Lecturer Τμήματος ΙΦΕ ΕΚΠΑ

Σύμφωνα με τον νόμο 4823/2021, η ενταξιακή εκπαίδευση αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην άρση των φραγμών μάθησης όλων των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Προϋπόθεση, ωστόσο, για την άρση τυχόν φραγμών ενός/μιας μαθητή/τριας στη συμμετοχή και στη μάθηση αποτελεί η αναγνώριση και η συστηματική καταγραφή τους. Επιδιώκοντας να δώσουμε απάντηση στο αναδυόμενο εύλογο ερώτημα του τρόπου αξιολόγησης των φραγμών/εμποδίων/περιορισμών που βιώνει ένας/μία μαθητής/τρια στην προσπάθειά του/της να εμπλακεί στη διεργασία διδασκαλίας-μάθησης και τελικά να μάθει, κατασκευάσαμε τη Λειτουργική Παιδαγωγική Αξιολόγηση Μαθητή/τριας (ΛΕΙ.Π.Α.Μ.). Η ΛΕΙ.Π.Α.Μ. προσφέρει ένα σύστημα χαρτογράφησης της γνώσης για την κατάσταση ενός/μιας μαθητή/τριας και συνιστά μια αιτιολογικά ουδέτερη πρακτική/τεχνολογία Αξιολόγησης για Μάθηση, στην οποία αξιοποιείται το σκεπτικό και η δομή της Διεθνούς Ταξινόμησης Λειτουργικότητας, Αναπηρίας και Υγείας-Παιδιά & Νέοι (International Classification of Functioning, Disability and Health-Children & Youth, ICF-CY) (WHO, 2007). Η τεχνολογία αξιολόγησης της ΛΕΙ.Π.Α.Μ. βρίσκεται σε συμφωνία με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (Νόμος 4074/2012) και το βιο-ψυχο-κοινωνικό μοντέλο αναπηρίας (WHO, 2011: 3-4). Στην παρούσα εργασία περιγράφονται: η διαδικασία σχεδίασης της ΛΕΙ.Π.Α.Μ., οι αρχές που τη διέπουν, οι αλληλεπιδρώντες 60 παράγοντες ανά πεδίο και υποπεδίο, καθώς και ο τρόπος εφαρμογής και τεκμηρίωσης των ευρημάτων της σε σχολικά πλαίσια. Συνεκτιμώντας τα αποτελέσματα από την πιλοτική εφαρμογή της ΛΕΙ.Π.Α.Μ. σε πλαίσιο λειτουργίας τμήματος ένταξης δημοτικού σχολείου της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας (Ημέλλου, 2022), η εργασία ολοκληρώνεται με προτάσεις προς περαιτέρω έρευνα και προτάσεις διαθεσιμότητας της τεχνολογίας της σε σχολικές τάξεις όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, όπου η ετερογένεια συγκροτεί πλέον το νέο “κανονικό” για τον εκπαιδευτικό, στην πορεία προς το 2030 (European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2015: 20).

Παράλληλη συνεδρία – Αίθουσα Α1

Αξιολόγηση και μαθητής

Αξιολόγηση ενήλικων εκπαιδευομένων κατά την εκμάθηση της Γαλλικής γλώσσας

Μαρία Καρατζά

Καθηγήτρια Γαλλικής γλώσσας - Εκπαιδεύτρια Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας σε επιχειρησιακό

Λαμβάνοντας υπόψη τον σκοπό και την αναγκαιότητα της αξιολόγησης κατά την εκπαιδευτική διαδικασία, ώστε να κατακτήσει ο εκπαιδευόμενος τον επιθυμητό στόχο και επίπεδο γνώσης του διδασκόμενου αντικειμένου, στην παρούσα εργασία παρουσιάζω τα στάδια της αξιολόγησης που εφάρμοσα κατά τη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας και ακολούθησα για την αξιολόγηση ενήλικων μαθητών μου κατά την προετοιμασία τους για τις εξετάσεις του Diplôme approfondi de langue française C2 (DALF C2). Το αναφερόμενο επίπεδο γλώσσας ακολουθεί το Κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τις γλώσσες (ΚΕΠΑ) που αναπτύχθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, προκειμένου να παρέχει ενότητα σε εκπαιδευτικά και πολιτιστικά ζητήματα μεταξύ των κρατών μελών ως προς την εκμάθηση ξένων γλωσσών, προωθώντας τη διαφάνεια και τη συνοχή στην εκμάθηση και τη διδασκαλία σύγχρονων γλωσσών στην Ευρώπη με επίσημη δημοσίευση το 2001. Προκειμένου οι μαθητές μου να κατακτήσουν το επίπεδο γνώσης DALF C2 εφάρμοσα και παρουσιάζω τις ακόλουθες πρακτικές: α) ο καθορισμός του σκοπού της αξιολόγησης, γιατί αξιολογούμε και πότε, β) η μέτρηση, η οργάνωση και η ερμηνεία των αποτελεσμάτων γ) η κριτική της ποιότητας και της διαδικασίας μάθησης, καθώς και η κλίμακα αξιολόγησης με ένα ελάχιστο επίπεδο επίδοσης, και δ) στο τελικό στάδιο, οι αποφάσεις του εκπαιδευτικού για τη διασφάλιση της προόδου και της δίκαιης αξιολόγησης της μάθησης και η λήψη κατάλληλων και έγκαιρων αποφάσεων, ώστε να διορθωθεί και να επιταχυνθεί η προσέγγιση του επιθυμητού στόχου.

Αξιολόγηση εφαρμογής της μεθόδου εκμάθησης PQ4R στο μάθημα της Πολιτικής Παιδείας:

μελέτη περίπτωσης μαθητών Α' Λυκείου

Μαρία Θεοδωρομανωλάκη

Δ/νση Δ/θμιας Εκπ/σης Ηρακλείου Κρήτης

Από την διδασκαλία του υποχρεωτικού μαθήματος «Πολιτική Παιδεία», της Α' τάξης του Λυκείου επιδιώκεται οι μαθητές να τείνουν στο πρότυπο και τα χαρακτηριστικά του ενεργού πολίτη. Με βάση αυτήν την οπτική προέκυψε η αναγκαιότητα εφαρμογής εναλλακτικής μεθόδου διδασκαλίας και αποδοτικής μελέτης του μαθήματος, από τους μαθητές. Η παρούσα εργασία είχε ως σκοπό την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών στο μάθημα της Πολιτικής Παιδείας μετά την εφαρμογή ή την απουσία εφαρμογής της μεθόδου [(Preview • Questions • Read • Reflect • Recite • Review) (PQ4R)]. Κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της έρευνας – δράση έγιναν: ο εντοπισμός της

αφετηρίας, η αποσαφήνιση της κατάστασης, η ανάπτυξη της εφαρμογής στρατηγικών δράσης και η δημοσιοποίηση των συμπερασμάτων στους μαθητές. Συμμετείχαν 24 μαθητές οι οποίοι κατά την έναρξη διδασκαλίας του μαθήματος, χωρίστηκαν σε δυο ομάδες, την μεταχείρισης και την ελέγχου. Αφιέρωναν τον ίδιο χρόνο μελέτης του μαθήματος κατά την διάρκεια του πρώτου τετράμηνου του σχολικού έτους 2023-2024. Πραγματοποιήθηκαν ποιοτική ανάλυση του ημερολογίου της εκπαιδευτικού που τηρήθηκε στην διάρκεια των μαθημάτων και αξιολόγηση του τεστ στο τέλος του τετράμηνου με το κριτήριο t-test για ανεξάρτητα δείγματα. Προέκυψαν, η αύξηση της συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία, η βελτίωση του αναστοχασμού και η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης. Διαπιστώθηκε στατιστικώς σημαντική διαφορά στους μέσους όρους των δύο ομάδων, με τις βαθμολογίες της επίδοσης των μαθητών που ακολούθησαν την μέθοδο PQ4R να υπερτερούν έναντι εκείνων που δεν την ακολούθησαν. Στην αποτελεσματικότητα της μελέτης όμως συμμετέχουν και άλλοι διαμεσολαβητικοί και ρυθμιστικοί παράγοντες, που πρέπει να συνεκτιμώνται για την γενίκευση της αποτελεσματικότητας της PQ4R στην εκπαιδευτική διαδικασία.

**Καλλιέργεια της λεκτικής δημιουργικότητας των μαθητών: Η επίδραση της
διαφοροποιημένης διδασκαλίας με βάση Δυναμική Αξιολόγηση**

Άννα Λουγιάκη

Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η παρούσα μελέτη διερεύνησε την αποτελεσματικότητα δύο παιδαγωγικών προσεγγίσεων στην προώθηση της λεκτικής δημιουργικότητας και της δημιουργικής γραφής των μαθητών: της δυναμικής αξιολόγησης και της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Συγκεκριμένα διερεύνησε πώς η διαφοροποιημένη διδασκαλία για τη λεκτική δημιουργικότητα με βάση τη δυναμική αξιολόγηση προσαρμόζει τη διδασκαλία στις ατομικές ανάγκες και τα μαθησιακά στυλ των μαθητών και ενισχύει αυτή τη δεξιότητα.

Συνολικά στην έρευνα συμμετείχαν εξήντα ένας μαθητές της τρίτης τάξης, οι οποίοι χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες: μια Ομάδα Διαφοροποιημένης Παρέμβασης (ΟΔΠ), μια Ομάδα Απλής Παρέμβασης (ΟΑΠ) και μια Ομάδα Ελέγχου (ΟΕ). Χρησιμοποιήθηκαν δύο εργαλεία αξιολόγησης της δημιουργικότητας: το Evaluation of Potential Creativity (EPoC), ένα τεστ λεκτικής δημιουργικότητας, και το Consensual Assessment Technique (CAT), μια αξιολόγηση της δημιουργικής γραφής από ειδικούς.

Η διαδικασία είχε ως εξής: όλοι οι μαθητές αξιολογήθηκαν πριν και μετά την παρέμβαση. Οι μαθητές της ΟΔΠ χωρίστηκαν σε υποομάδες με διαφορετικά προφίλ που καθορίστηκαν από την ανάλυση συστάδων των δεδομένων που προέκυψαν από τη δυναμική αξιολόγηση και στη συνέχεια έλαβαν μια σειρά μαθημάτων για τη γλωσσική δημιουργικότητα με διαφοροποιημένη διδασκαλία.

Οι μαθητές της ΟΑΠ έκαναν τις ίδιες ασκήσεις με τους μαθητές της ΟΔΠ χωρίς διδασκαλία για τη δημιουργικότητα και οι μαθητές της ΟΕ χρησίμευσαν ως ομάδα σύγκρισης.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι και οι δύο ομάδες παρέμβασης (ΟΔΠ και ΟΑΠ) διέφεραν σημαντικά στη λεκτική δημιουργικότητα από την ομάδα ελέγχου αλλά όχι μεταξύ τους. Ωστόσο, υπήρχαν σημαντικές διαφορές μεταξύ και των τριών ομάδων στη δημιουργική γραφή. Αυτό δείχνει ότι η παραγωγή δημιουργικών ιδεών προφορικά μπορεί να υποκινηθεί και με τις δύο μεθόδους διδασκαλίας- ωστόσο, η διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι πιο αποτελεσματική στη διαμόρφωση δημιουργικών ιδεών σε γραπτά κείμενα, όπως εκτιμούν οι ειδικοί. Συνιστάται περαιτέρω έρευνα για την επιβεβαίωση και τη γενίκευση αυτών των ευρημάτων.

Η εφαρμογή περιγραφικής αξιολόγησης του μαθητή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας:

Μια μελέτη περίπτωσης και απόψεις γονέων

Κυριακή Τατίδου¹, Κωνσταντίνος Ντίνου¹

¹Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει μια εφαρμογή περιγραφικής αξιολόγησης του μαθητή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας στο 2^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Κιλκίς και τις απόψεις των γονέων για αυτού του είδους την αξιολόγησή σε σχέση με την τελική αξιολόγηση μέσω των ατομικών δελτίων προόδου.

Στην εφαρμογή περιγραφικής αξιολόγησης, οι καθηγητές συμπληρώνουν ένα ερωτηματολόγιο για κάθε μαθητή και τα αποτελέσματα αποστέλλονται στους γονείς. Αυτό το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει δύο βασικούς τομείς: τη συμμετοχή στην τάξη και την απόκτηση δεξιοτήτων σχετικών με συγκεκριμένα μαθήματα. Η πρώτη ενότητα επικεντρώνεται στην συμμετοχή του μαθητή στο μαθησιακό περιβάλλον. Οι εκπαιδευτικοί καλούνται να βαθμολογήσουν πόσο συχνά ο μαθητής συμμετέχει ενεργά στις συζητήσεις, τόσο με τον ίδιο τον καθηγητή όσο και με τους συμμαθητές του. Επιπλέον, αξιολογείται η συμπεριφορά του μαθητή κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Η δεύτερη ενότητα εστιάζει σε συγκεκριμένα μαθήματα. Για κάθε μάθημα, το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει ερωτήσεις που στοχεύουν στην αξιολόγηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που έχει αποκτήσει ο μαθητής σε αυτό το αντικείμενο. Οι κλίμακες βαθμολογίας προσαρμόζονται ανάλογα με τις απαιτήσεις κάθε μαθήματος. Συνολικά, η εφαρμογή παρέχει στους γονείς μια πολύπλευρη εικόνα για την πρόοδο των παιδιών τους αλλά και στους εκπαιδευτικούς μια ευκαιρία για ανατροφοδότηση προκειμένου προσαρμόσουν τη διδασκαλία τους ανάλογα και να θέσουν εξατομικευμένους στόχους για βελτίωση.

Στην ανακοίνωση αυτή επίσης παρουσιάζονται οι απόψεις των γονέων για εάν προτιμούν να ενημερώνονται από του εκπαιδευτικούς μέσω αριθμητικής ή περιγραφικής πληροφόρησης σε μια σειρά τομείς όπως: Τις γνωστικές δεξιότητες και το ενδιαφέρον για μάθηση έως τη συνολική προσπάθεια και την κοινωνική συμπεριφορά για τις ιδιαίτερες κλίσεις, τα ενδιαφέροντα του παιδιού τους και την εξατομικευμένη βοήθεια που προσφέρεται στο σχολείο. Επίσης διερευνήθηκαν οι απόψεις των γονέων για τον τρόπο αξιολόγησης που κατά τη γνώμη τους υποβοηθά την υποστήριξη των παιδιών τους καθώς και για πρακτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γονείς όπως το εργασιακό τους ωράριο όσον αφορά την επικοινωνία και την

ανταλλαγή πληροφοριών. Τα αποτελέσματα έδειξαν μια σαφέστατη προτίμηση στην ηλεκτρονική περιγραφική αξιολόγηση

Developing Criterion Referenced Diagnostic Assessment Tests for Mathematics using Bayesian Networks: The case of DiToM project

Georgios Fesakis¹, Konstantinos Tatsis², Andreas Moutsios-Rentzos³,
Michael Kleine⁴, Konstantinos Perdikaris⁵, Léon Anhalt⁶

¹Professor, University of the Aegean

² Associate Professor, University of Ioannina

³ Assistant Professor, National and Kapodistrian University of Athens

⁴ Professor, Universität Bielefeld

⁵ Postgraduate researcher, University of the Aegean

⁶ PhD researcher, Universität Bielefeld

Το DiToM (Diagnostic Tool in Mathematics) είναι ένα τριετές Erasmus+ ερευνητικό πρόγραμμα (7 χώρες, έναρξη Ιανουάριος 2023). Το DiToM στοχεύει στη δημιουργία διαγνωστικών εργαλείων που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί για τη μέτρηση βασικών δεξιοτήτων στην αριθμητική και την άλγεβρα από το Νηπιαγωγείο έως και την Β' Γυμνασίου, με σκοπό τον εντοπισμό μαθητών/τριών που βρίσκονται σε «κίνδυνο». Το DiToM προσεγγίζει συμπεριληπτικά τάξη των μαθηματικών, προβλέποντας τη ρητή αντιμετώπιση συγκεκριμένων ειδικών αναγκών. Η δομή των εργαλείων του DiToM ακολουθεί μια μεθοδολογία αξιολόγησης βάσει κριτηρίων (Criterion Referenced Assessment: CRA). Σύμφωνα με την CRA, η μάθηση μετριέται μέσω ενός προκαθορισμένου συστήματος κριτηρίων και αντίστοιχων προτύπων επίδοσης, με γραπτές περιγραφές του τι αναμένεται να γνωρίζουν και είναι ικανοί/ές να κάνουν οι μαθητές/τριες σε συγκεκριμένο στάδιο εκπαίδευσης. Στο DiToM, επιλέξαμε δύο επίπεδα αναγνώρισης «σε κίνδυνο» ή «όχι σε κίνδυνο», παρέχοντας έτσι ένα αποτελεσματικά σχεδιασμένο, χρήσιμο εργαλείο για την καθημερινή διδασκαλία των μαθηματικών. Επιπλέον, διερευνώνται τα Μπαεσιανά Δίκτυα (Bayesian Networks), καθώς δύνανται να προσφέρουν μια βολική και διαισθητική δομή για τον ορισμό πολύπλοκων κοινών κατανομών πιθανοτήτων, καθιστώντας τα ιδιαίτερα κατάλληλα για την αναπαράσταση των πεδίων περιεχομένου των εκπαιδευτικών αξιολογήσεων σε διαγνωστικό επίπεδο. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η προσέγγιση του DiToM, ενώ συζητούνται οι διαγνωστικές δυνατότητες των Μπαεσιανών Δικτύων στο πλαίσιο του έργου. κριτηρίων, Μπαεσιανά Δίκτυα.

Διερευνώντας την επίδραση του Παιχνιδιού και της Διδασκαλίας στα μαθησιακά Αποτελέσματα των μαθητών Προδημοτικής ΕκπαίδευσηςΒικτώρια Μιχαηλίδου¹, Λεωνίδα Κυριακίδης²¹Πανεπιστημίου Κύπρου²Καθηγητής Πανεπιστημίου Κύπρου

Η έρευνα για την εκπαιδευτική αποτελεσματικότητα καταδεικνύει επανειλημμένα ότι οι εκπαιδευτικοί, και συγκεκριμένα η πρακτική τους, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της μάθησης των μαθητών. Ωστόσο, οι περισσότερες μελέτες ερεύνησαν την επίδραση των εκπαιδευτικών εστιάζοντας στην πρωτοβάθμια (κυρίως τη δημοτική εκπαίδευση) και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με αποτέλεσμα την περιορισμένη γνώση ως προς την επίδραση των εκπαιδευτικών προδημοτικής εκπαίδευσης και φροντίδας (ΠΕΦ). Εκτός από την διδασκαλία, υποστηρίζεται επίσης η χρήση του παιχνιδιού για την προώθηση της μάθησης στην ΠΕΦ, παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχουν σχεδόν καθόλου εμπειρικά δεδομένα σχετικά με την επίδραση είτε του παιχνιδιού είτε της διδασκαλίας, και συγκεκριμένα των γενικών εκπαιδευτικών πρακτικών, στα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών ΠΕΦ. Η παρούσα μελέτη έχει ως στόχο να εξετάσει την επίδραση του παιχνιδιού και των παραγόντων των εκπαιδευτικών που περιλαμβάνονται στο Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας στην επίδοση των μαθητών στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από 38 εκπαιδευτικούς της Κύπρου και τα παιδιά που φοιτούσαν στις τάξεις τους κατά τη σχολικό έτος 2022-2023 (n=547). Πραγματοποιήθηκαν εξωτερικές παρατηρήσεις για τη μέτρηση των παραγόντων των εκπαιδευτικών και του τρόπου χρήσης του παιχνιδιού. Η επίδοση των μαθητών στα μαθηματικά και στην γλώσσα μετρήθηκαν μέσω μιας σειράς τεστ επίδοσης που χορηγήθηκαν στην αρχή και στο τέλος του σχολικού έτους. Για κάθε μάθημα, διεξήχθη ξεχωριστή πολυεπίπεδη ανάλυση παλινδρόμησης για να εξεταστεί η επίδραση των παραγόντων του εκπαιδευτικού και του παιχνιδιού στα μαθησιακά οφέλη των παιδιών. Από την μελέτη προκύπτουν εισηγήσεις για μελλοντική έρευνα, για τη χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής και την πρακτική στην ΠΕΦ. Τα ευρήματα συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας ενιαίας θεωρίας για το παιχνίδι στην ΠΕΦ, καθώς εντοπίζονται αποτελεσματικές πρακτικές για τη χρήση του παιχνιδιού κατά τη διδασκαλία.

Αναπτύσσοντας Εργαλεία για Αξιολόγηση της Γνώσης και των Πρακτικών Διδασκαλίας των Εκπαιδευτικών: Η Περίπτωση των Προσομοιώσεων ΔιδασκαλίαςΧαράλαμπος Χαραλάμπους¹, Μαρία Περικλή²¹Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστήμιο Κύπρου²Πανεπιστήμιο Κύπρου

Παρατηρείται ολοένα και διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον αναφορικά με τα περιβάλλοντα προσομοίωσης (simulations) στην εκπαίδευση και τη δυνατότητά τους να αξιολογήσουν τις γνώσεις και τις πρακτικές των εκπαιδευτικών (Shaughnessy κ.α., 2015). Έρευνες που αξιοποίησαν τέτοια περιβάλλοντα έδειξαν ότι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί μπορούσαν να εστιάσουν σε διαδικαστικές μαθηματικές πρακτικές όταν αλληλεπιδρούσαν με ερευνητή σε ρόλο τυπικού μαθητή (Shaughnessy

& Boerst, 2018· Shure κ.ά., 2022) και να κατατάξουν τους μαθητές σε κατάλληλα επίπεδα ανάλογα με τη δεξιότητά τους για επιχειρηματολογία και επίλυση προβλημάτων (Codreanu κ.ά., 2020· Wildgans-Lang κ.ά., 2020). Έρευνες έδειξαν, επίσης, μέτρια θετική σχέση μεταξύ της γνώσης υποψήφιων εκπαιδευτικών και της απόδοσής τους σε τέτοια περιβάλλοντα (Charalambous, 2020), ενώ έμπειροι εκπαιδευτικοί είχαν μεγαλύτερη πιθανότητα να διεξάγουν παραγωγικές συζητήσεις όταν η μαθηματική γνώση περιεχομένου τους ήταν υψηλή (Herbst κ.ά., 2021). Οι προαναφερθείσες έρευνες επικεντρώθηκαν κυρίως σε υποψήφιους εκπαιδευτικούς και σε πολύ επιλεγμένες πρακτικές διδασκαλίας (Charalambous, 2020· Herbst κ.ά., 2021). Εστιάζοντας σε μια προσομοίωση διδασκαλίας με την ερευνήτρια σε ρόλο τυπικού μαθητή, η προτεινόμενη έρευνα επιχειρεί να διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο τα περιβάλλοντα προσομοίωσης μπορούν να λειτουργήσουν ως εργαλεία διάγνωσης γνώσεων και πρακτικών διδασκαλίας, για να εντοπιστούν πτυχές που χρειάζονται στήριξη οι εκπαιδευτικοί για τη διδασκαλία γεωμετρικών μοτίβων. Ειδικότερα, η έρευνα βρίσκεται στο στάδιο σχεδιασμού ενός περιβάλλοντος προσομοίωσης για τη διάγνωση-αξιολόγηση της γνώσης και των πρακτικών διδασκαλίας εν υπηρεσία εκπαιδευτικών στα γεωμετρικά μοτίβα. Κατά την παρουσίαση του σταδίου αυτού στο συνέδριο, θα δοθεί έμφαση στον σχεδιασμό του διδακτικού σεναρίου και πώς αυτό παρέχει δυνατότητες αναστοχασμού των εκπαιδευτικών. Μέσα από την υπόδυση ρόλων θα διερευνηθούν η γνώση και οι πρακτικές τους σε σχέση με τρεις έννοιες περιεχομένου από την περιοχή της πρώιμης άλγεβρας (γενικός κανόνας, κανόνας διαδοχικών όρων, αντίστροφη σκέψη) και τρεις πρακτικές διδασκαλίας (γενίκευση, αναπαράσταση, επεξήγηση).

**Διαφοροποιημένη Αποτελεσματικότητα Εκπαιδευτικού: Προωθώντας
τα Μαθησιακά Αποτελέσματα των Ανθεκτικών Μαθητών στα Μαθηματικά**

Μαρία Ανάστασου¹, Λεωνίδας Κυριακίδης²,

¹Πανεπιστήμιο Κύπρου

²Καθηγητής Πανεπιστήμιο Κύπρου

Συνθέσεις ερευνών που έγιναν σε διάφορες χώρες με σκοπό να εξετάσουν την επίδραση του κοινωνικοοικονομικού επιπέδου (ΚΟΕ) στα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν δείξει ότι μαθητές που προέρχονται από υποβαθμισμένα περιβάλλοντα έχουν περισσότερες πιθανότητες να έχουν χαμηλότερα μαθησιακά αποτελέσματα. Εντούτοις, κάποιες έρευνες έχουν εντοπίσει μια ομάδα μαθητών χαμηλού ΚΟΕ που σημειώνουν υψηλές επιδόσεις στο σχολείο, γνωστοί στη βιβλιογραφία ως ανθεκτικοί μαθητές. Έρευνες για τους ανθεκτικούς μαθητές επικεντρώθηκαν κυρίως στη διερεύνηση των ατομικών χαρακτηριστικών των μαθητών αυτών και λιγότερο στο τι μπορεί να κάνει ο εκπαιδευτικός στην τάξη για να προωθήσει τα μαθησιακά αποτελέσματα των ανθεκτικών μαθητών. Η έρευνα αυτή λαμβάνει υπόψη το Δυναμικού Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (Creemers & Kyriakides, 2008) και εξετάζει κατά πόσο οι παράγοντες του εκπαιδευτικού επιδρούν σημαντικά στην επίδοση των μαθητών στα μαθηματικά. Επιπλέον, εξετάζει κατά πόσο υπάρχουν παράγοντες που παίζουν σημαντικότερο ρόλο στους ανθεκτικούς μαθητές παρά στους μη-ανθεκτικούς συμμαθητές τους. Στην έρευνα συμμετείχαν 66 εκπαιδευτικοί που δίδασκαν μαθηματικά σε μαθητές (N=904) Δ', Ε' και Στ' τάξης Δημοτικού σε 14 σχολεία που βρίσκονταν σε κοινωνικοοικονομικά υποβαθμισμένες περιοχές της Κύπρου. Οι παράγοντες του εκπαιδευτικού και στοιχεία για το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών μετρήθηκαν μέσα από ένα ερωτηματολόγιο που δόθηκε στους μαθητές. Η επίδοση των μαθητών μετρήθηκε στην αρχή και στο τέλος της σχολικής χρονιάς μέσω γραπτών δοκιμών. Η ανάλυση πολυεπίπεδων

μοντέλων έδειξε ότι οι παράγοντες του εκπαιδευτικού ήταν στατιστικά σημαντικοί για όλους τους μαθητές. Επιπλέον, ήταν δυνατόν να εντοπιστούν διαφοροποιημένες επιδράσεις για όλους τους παράγοντες εκτός από τον παράγοντα της μοντελοποίησης και της αξιολόγησης. Στο συνέδριο θα παρουσιαστούν τα σημαντικότερα αποτελέσματα και θα διατυπωθούν εισηγήσεις για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και την προώθηση της μάθησης των ανθεκτικών μαθητών. Τέλος, θα διατυπωθούν εισηγήσεις για περαιτέρω έρευνα.

Σύνθεση ερευνών που αφορούν στην αξιολόγηση εκπαιδευτικών και σχολικών μονάδων: Ένα βήμα για την ανάπτυξη έγκυρων μηχανισμών αξιολόγησης

Τρύφωνας Παπαδάμου¹, Λεωνίδα Κυριακίδης²

¹Πανεπιστήμιο Κύπρου

²Καθηγητής Πανεπιστήμιο Κύπρου

Ένα σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει κάθε εκπαιδευτικό σύστημα σχετίζεται με τη δημιουργία αποτελεσματικών συστημάτων αξιολόγησης που να βασίζονται σε έγκυρους και αξιόπιστους μηχανισμούς αξιολόγησης. Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα έρευνα επιχειρεί μια συστηματική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας στοχεύοντας στον εντοπισμό των σημαντικότερων πορισμάτων που προκύπτουν από τις έρευνες στο χώρο της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού και της σχολικής μονάδας που διεξήχθησαν από το 2000 μέχρι σήμερα. Η επιλογή των άρθρων έγινε αξιοποιώντας δύο βάσεις δεδομένων ("Scopus" και "Web of Science"). Αρχικά εντοπίστηκαν 1612 άρθρα. Εξετάζοντας τον τίτλο, την περίληψη και την συνάφεια των άρθρων αυτών μόνο 157 άρθρα πληρούσαν όλα τα κριτήρια αξιολόγησης. Στη συνέχεια καταγράφηκαν τα χαρακτηριστικά των ερευνών (π.χ., χρονολογία, χώρα) αλλά και οι πτυχές αξιολόγησης που εξέτασαν (π.χ., σκοποί, κριτήρια, πηγές συγκέντρωσης δεδομένων, μέθοδοι αξιολόγησης). Η ανάλυση των δεδομένων έγινε λαμβάνοντας υπόψη σημαντικά πορίσματα της έρευνας για την αξιολόγηση όπως την ύπαρξη δύο αντίθετων σκοπών αξιολόγησης, τη χρήση κριτηρίων που συνάδουν με διαφορετικά μοντέλα θεώρησης της αποτελεσματικότητας, την αξιοποίηση διαφορετικών πηγών δεδομένων και την ανάπτυξη μηχανισμών μετα-αξιολόγησης. Επιπλέον, προτείνεται μια ταξινόμηση των άρθρων στις εξής τέσσερις κατηγορίες: α) άρθρα που αφορούν στην αξιολόγηση μεταρρυθμίσεων αξιολόγησης του εκπαιδευτικού ή/και της σχολικής μονάδας (n=26), β) εγκυροποίηση υφιστάμενων μηχανισμών αξιολόγησης (n=121), γ) δημιουργία νέων συστημάτων αξιολόγησης στηριζόμενα σε συγκεκριμένες θεωρητικές προσεγγίσεις (n=17), και δ) διερεύνηση της επίδρασης διαφορετικών μηχανισμών αξιολόγησης στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων (n=31). Ένας σημαντικός αριθμός άρθρων (n=39) φαίνεται να ανήκει σε περισσότερες από μια κατηγορίες. Στο συνέδριο θα παρουσιαστούν τα σημαντικότερα αποτελέσματα της σύνθεσης ερευνών και θα διατυπωθούν προτάσεις που αφορούν την ανάπτυξη πολιτικής που να στηρίζονται στα σημαντικότερα πορίσματα του γνωστικού πεδίου της αξιολόγησης. Τέλος, συζητούνται θέματα που αφορούν την πολιτική διάσταση της αξιολόγησης και αναγνωρίζονται δυσκολίες στην ανάπτυξη πολιτικών που στηρίζονται σε θεωρητικά σχήματα που έχουν τύχει εμπειρικής τεκμηρίωσης.

Εμπειρίες και προτάσεις για την ατομική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών

Δημήτρης Αργύρης¹

Σοφία Σωτηρίου²

¹ Σύμβουλος Εκπαίδευσης Μαθηματικών, Μέλος της Π.Ε.ΣΥ.Ε.

² Σύμβουλος Εκπαίδευσης Φυσικών Επιστημών, Ειδ. Γραμματέας της Π.Ε.ΣΥ.Ε.

Η ατομική αξιολόγηση οφείλει να υπηρετεί την βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Η συνεχής εξέλιξη του θεσμού και η αναθεώρησή του όπου κρίνεται αναγκαία, είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων.

Η εφαρμογή της αξιολογικής διαδικασίας θεωρούμε ότι παρουσιάζει θετικά σημεία (την εφαρμογή, για πρώτη φορά στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, μίας αξιολογικής διαδικασίας εκπαιδευτικών, την συζήτηση που αναπτύχθηκε μεταξύ των εκπαιδευτικών για διδακτική μεθοδολογία και οργάνωση μαθήματος, τις γόνιμες συζητήσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών που ενθαρρύνουν την ανταλλαγή ιδεών και καλών πρακτικών) αλλά και αρνητικά (την σύνδεση της αξιολογικής διαδικασίας με την μονιμοποίηση των δόκιμων εκπαιδευτικών, την αναστάτωση στα σχολεία, τα αισθήματα άγχους στους/στις εκπαιδευτικούς, τον κίνδυνο μετατροπής της διαδικασίας σε ισχυρά γραφειοκρατική, την υποβάθμιση του επιμορφωτικού και υποστηρικτικού ρόλου των Συμβούλων Εκπαίδευσης).

Δύο προτάσεις που θεωρούμε ότι θα μπορούσαν να συζητηθούν είναι:

α) ο περιορισμός του αριθμού των παρακολουθήσεων καθώς και η συγχώνευση των πεδίων A1 και A2,

β) η αλλαγή στην κατηγοριοποίηση της αξιολογικής αποτίμησης.

Ως συμπέρασμα θεωρούμε ότι στη διαδικασία αξιολόγησης πρέπει να προχωρήσουμε σε αλλαγές που θα ενθαρρύνουν τον διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, με στόχο τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και η αξιολογική διαδικασία πρέπει να επικεντρωθεί στην ανάπτυξη και την υποστήριξη των εκπαιδευτικών, αποφεύγοντας την υπερβολική γραφειοκρατία και το άγχος. Σε όλα τα παραπάνω οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης έχει έναν κρίσιμο ρόλο ενώ η πολιτεία οφείλει να αφουγκραστεί όλους τους εμπλεκόμενους την αξιολογική διαδικασία.

**Συναδελφική παρατήρηση διδασκαλίας με εργαλείο παρατήρησης
για διαμορφωτικούς σκοπούς και αξιολόγησή της**

Φωτεινή Νταρακλίτσα

3ο Δημοτικό Σχολείο Βριλησίων

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση μιας συναδελφικής παρατήρησης διδασκαλίας για διαμορφωτικούς σκοπούς, μεταξύ εκπαιδευτικών της ίδιας σχολικής μονάδας. Η διαδικασία αξιολόγησης διδασκαλίας που ακολουθείται είναι η εστιασμένη παρατήρηση διδασκαλίας από συνάδελφο εκπαιδευτικό, με εργαλείο παρατήρησης, με συγκεκριμένο στόχο: αρχικά να εντοπιστούν και στη συνέχεια να τροποποιηθούν οι λεκτικές και μη λεκτικές συμπεριφορές του διδάσκοντος εκπαιδευτικού, που επιθυμεί να διατηρεί ενεργό το ενδιαφέρον των μαθητών που διασπάται εύκολα η προσοχή τους. Η διαδικασία στοχεύει, σύμφωνα με την αρχή της συμπερίληψης, να δημιουργήσει το κατάλληλο μαθησιακό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της συμπεριφοράς του εκπαιδευτικού που διδάσκει, για τους μαθητές με δυσκολίες διατήρησης της προσοχής τους. Αρχικά, παρουσιάζεται το συγκεκριμένο της διδασκαλίας και ο σκοπός της παρακολούθησης. Στη συνέχεια, αναλύονται οι ρόλοι του εκπαιδευτικού-παρατηρητή και του εκπαιδευτικού-διδάσκοντος. Ακολουθεί η παρουσίαση του εργαλείου καταγραφής της παρατήρησης, το οποίο περιλαμβάνει κριτήρια λεκτικού και φυσικού ελέγχου. Ακολουθεί η περιγραφή της διαδικασίας στα τρία στάδιά της: πριν την παρατήρηση, κατά τη διάρκεια αυτής και μετά τη διδασκαλία. Επιπλέον, σύμφωνα με τους στόχους που αναμένεται να επιτυγχάνονται σε κάθε παρατήρηση διδασκαλίας για διαμορφωτικούς σκοπούς, γίνεται κριτική τοποθέτηση τόσο στην ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού που διδάσκει όσο και στην εξάσκηση του εκπαιδευτικού που παρατηρεί, ως μια νέα απαραίτητη δεξιότητα του διδακτικού ρόλου των εκπαιδευτικών της εποχής μας και της αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

**Πρόταση αξιολόγησης διδασκαλίας ομοτέχνου με εργαλείο παρατήρησης διδακτικών
συμπεριφορών ελέγχου των μαθητών με δυσκολίες διατήρησης προσοχής**

Φωτεινή Νταρακλίτσα

3ο Δημοτικό Σχολείο Βριλησίων

Την εποχή που η εσωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων έχει θεσπιστεί με την Υπουργική Απόφαση 108906/ΓΔ4(ΦΕΚ Β'/10-0902021), η ετεροπαρατήρηση ομοτέχνων υπόσχεται εστίαση στα νοήματα που δίνουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και στον εντοπισμό των βελτιωτικών προσαρμογών της, σε μια ανατροφοδοτική και διαμορφωτική οπτική της αξιολογικής διαδικασίας, απαλλαγμένης από ιεραρχικές δομές και χωρίς να αποτελεί αγχογόνο και απειλητική εμπειρία. Η εστιασμένη παρακολούθηση διδασκαλίας από συνάδελφο εκπαιδευτικό της ίδιας σχολικής μονάδας με πρωτοβουλία του ίδιου του εκπαιδευτικού, μπορεί να αποτελέσει την πιο επιτυχημένη μορφή εσωτερικής αξιολόγησης, όταν διεξάγεται με έγκυρο και αξιόπιστο εργαλείο αξιολόγησης που εύκολα συμπληρώνεται κατά τη διαδικασία παρατήρησης ακόμα και

από αρχάριο παρατηρητή. Η παρούσα εργασία αποτελεί πρόταση εστιασμένης συναδελφικής παρατήρησης διδασκαλίας με εργαλείο παρατήρησης το «Λίστα ελέγχου με δείκτες» των Soar & Soar, το οποίο διακρίνει την παρατηρούμενη συμπεριφορά του διδάσκοντος σε δύο τομείς: α) λεκτικού ελέγχου και β) φυσικού ελέγχου των μαθητών. Το συγκεκριμένο εργαλείο περιλαμβάνει τις απαιτούμενες συμπεριφορές ενός εκπαιδευτικού ώστε να ελέγχεται και να επαναφέρεται η προσοχή των μαθητών στην τάξη, η πιο συνηθισμένη δυσκολία των εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η πρόταση περιλαμβάνει την περιγραφή της διαδικασίας στα τρία στάδιά της: α) πριν την παρατήρηση-συνάντηση καθορισμός στόχου παρατήρησης και διευκρινήσεις πάνω στο εργαλείο, β) κατά τη διάρκεια αυτής - προϋποθέσεις παρατήρησης και συμπλήρωση εργαλείου και γ) μετά τη διδασκαλία - συζήτηση πάνω στην παρατηρούμενη συμπεριφορά. Τέλος, γίνεται κριτική τοποθέτηση τόσο στην ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού που διδάσκει και επιθυμεί να ελέγξει την προσοχή των μαθητών με δυσκολίες διατήρησης της προσοχής τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος, όσο και στην εξάσκηση του εκπαιδευτικού που παρατηρεί, ως μια νέα απαραίτητη δεξιότητα των εκπαιδευτικών της εποχής μας. Η πρόταση θα μπορούσε να υλοποιηθεί στους δείκτες «επιμορφωτικές δράσεις με τη μορφή της ετεροπαρατήρησης» και «ένταξης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες».

**Αξιολόγηση και διαχείριση του λάθους στη μαθησιακή διαδικασία,
για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές και αναπηρία**

Αναστασία Κατσούγκρη,
Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.

Η αξιολόγηση είναι αναπόσπαστη λειτουργία της μάθησης. Στο ελληνικό σχολείο οι μαθητές/τριες αξιολογούνται κυρίως για τις επιδόσεις του στα γνωστικά αντικείμενα και λιγότερο ή καθόλου για τις υπόλοιπες δεξιότητές τους. Οι βαθμοί παίζουν καθοριστικό ρόλο στην μαθησιακή τους πορεία και συχνά προκαλούν έντονο άγχος στον μαθητή/ μαθήτρια. Στην σχολική καθημερινότητα στο πλαίσιο της αξιολόγησης των εργασιών ή των συμπεριφορών τους οι μαθητές /τριες αντιμετωπίζουν τις συνέπειες των λαθών τους με φόβο και άγχος. Ειδικά οι μαθητές / μαθήτριες που έχουν αναπηρία ή μαθησιακές δυσκολίες. Στην παρούσα εργασία αφού αποσαφηνίζουμε την έννοια του λάθους μέσα από βιβλιογραφικές αναφορές, μέσα από την εκπαιδευτική εμπειρία και πράξη, θα παρουσιαστούν τρόποι διαχείρισης αυτού, τόσο στο γνωστικό επίπεδο όσο και στο συμπεριφορικό. Το λάθος μπορεί να γίνει έναυσμα για να μετατραπεί η διδασκαλία από μονότονη και βαρετή, σε ενδιαφέρουσα και δημιουργική. Η διαχείριση του λάθους δεν είναι μόνο χαρακτηρισμός ή ένας αριθμός στην εκπαιδευτική πράξη. Το λάθος μπορεί να τεθεί στην υπηρεσία της σωστής αξιολόγησης διευκολύνοντας το έργο των εκπαιδευτικών κάνοντας τα παιδιά ικανά να σταθούν με παρρησία να υποστηρίξουν την άποψή τους χωρίς να φοβούνται την αξιολόγηση.

**Αξιολόγηση για τη Μάθηση σε μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
στο πλαίσιο της συνεκπαίδευσης**
Νατάσα Μπελίτσου¹, Αγγαΐα Σταμπολτζή², Ελευθερία Μήτση³, Καλλιόπη Μπερμπέρη⁴

¹Ευρωπαϊκό Πρότυπο Σχολείο

²Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

³Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση Ανατ. Αττικής

⁴6ο Δημοτικό Σχολείο Αλίμου

Η αξιολόγηση των μαθητών διαπερνά όλη τη διδακτική διαδικασία, ελέγχοντας την πορεία επίτευξης των επιδιωκόμενων στόχων και συσχετίζοντάς τους με τα μαθησιακά αποτελέσματα. Η Αξιολόγηση για τη Μάθηση στοχεύει στη βελτίωση της μάθησης και ενδιαφέρεται για τη συλλογή στοιχείων, που θα χρησιμοποιηθούν στην προσαρμογή της διδασκαλίας και το σχεδιασμό των εκπαιδευτικών βημάτων από την πλευρά των εκπαιδευτικών. Στη σημερινή σχολική τάξη που είναι συμπεριληπτική αφού περιλαμβάνει μαθητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες από διαφορετικά πολιτισμικά και κοινωνικά περιβάλλοντα, η αξιολόγηση διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο ως μηχανισμός ανατροφοδότησης, τόσο των μαθητών/τριών (συνεχής παρακολούθηση της μαθησιακής τους πορείας και ανίχνευση των αδυναμιών και των δυνατών τους σημείων), όσο και του ίδιου του εκπαιδευτικού (επανασχεδιασμός κατάλληλων διδακτικών παρεμβάσεων για τη βελτίωση της διδακτικής διαδικασίας). Η παρούσα εργασία παρουσιάζει ένα μοντέλο Αξιολόγησης για τη Μάθηση για μαθητές/μαθήτριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή μαθησιακές δυσκολίες στο γενικό σχολείο με έμφαση σε εργαλεία και μεθόδους που προτείνονται από τον Ευρωπαϊκό Φορέα για τις Ειδικές Ανάγκες και τη Συνεκπαίδευση (European Agency for Special Needs and Inclusive Education). Η εργασία δίνει έμφαση στην Αξιολόγηση για την Μάθηση ενός μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, δημιουργώντας εργαλεία στην ελληνική γλώσσα και για την ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα. Επιπλέον αναδεικνύεται η σημασία της εμπλουτισμού των εργαλείων αλλά και συνεργασίας των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών, του/της μαθητή/τριας, του διευθυντή και των γονέων στην αρχική και ενδιάμεση διαδικασία αξιολόγησης. Επίσης προτείνεται η διερεύνηση της εφαρμογής αυτού του μοντέλου αξιολόγησης για μαθητές/τριες με και χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

**Διερευνώντας τις πρακτικές εκπαιδευτικής αξιολόγησης για την ένταξη παιδιών
βρεφικής και προσχολικής ηλικίας με αναπηρία ή/και ειδικές εκπ/κές ανάγκες**

Αριστέα Φύσσα¹, Ολυμπία Ζιάκη², Μαρία Καμπεζά³

¹Επίκουρη Καθηγήτρια, τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην
Προσχολική Ηλικία, Πανεπιστήμιο Πατρών

²Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

³Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική
Ηλικία, Πανεπιστήμιο Πατρών

Η αξιολόγηση έχει κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη καθολικών παιδαγωγικών προσεγγίσεων, ώστε όλα τα παιδιά, ήδη από τη βρεφική και την προσχολική ηλικία, να μαθαίνουν σε ενταξιακά περιβάλλοντα. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθούν οι απόψεις βρεφοπαιδαγωγών

και νηπιαγωγών ως προς τις πρακτικές εκπαιδευτικής αξιολόγησης που εφαρμόζουν σε τάξεις όπου φοιτούν και παιδιά με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Α/ΕΕΑ). Στην έρευνα συμμετείχαν 147 επαγγελματίες (ν=66, νηπιαγωγοί γενικής εκπαίδευσης, ν=44, νηπιαγωγοί ειδικής εκπαίδευσης και ν=37, βρεφοπαιδαγωγοί). Η συλλογή των ποσοτικών δεδομένων της έρευνας έγινε μέσω ενός αυτοσχέδιου ερωτηματολογίου αυτοαναφοράς, με βάση τη διαθέσιμη βιβλιογραφία. Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος περιελάμβανε κλειστού τύπου ερωτήσεις για τη συλλογή δημογραφικών πληροφοριών. Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου περιελάμβανε 43 δηλώσεις που αντανάκλαζαν σε συγκεκριμένες πρακτικές εκπαιδευτικής αξιολόγησης για την προώθηση της ένταξης των παιδιών βρεφικής και προσχολικής ηλικίας με Α/ΕΕΑ και αφορούσαν: τη στοχοθεσία, τις περιοχές επικέντρωσης, τα εργαλεία συλλογής δεδομένων, τη συχνότητα συλλογής δεδομένων αξιολόγησης και τις προκλήσεις. Από την ανάλυση, αναδείχθηκε ότι οι συμμετέχοντες αξιολογούσαν πολύ συχνά πολλαπλές διαστάσεις, όπως είναι η ανάπτυξη των παιδιών, το περιβάλλον και οι τρόποι εμπλοκής των παιδιών με Α/ΕΕΑ στην ομάδα-τάξη. Ωστόσο, σε μικρότερη συχνότητα ανέφεραν ότι χρησιμοποιούσαν συγκεκριμένες τεχνικές συλλογής δεδομένων αξιολόγησης. Τα αποτελέσματα, τέλος, ανέδειξαν ότι το εργασιακό πλαίσιο, η ειδικότητα των συμμετεχόντων, το μοντέλο παροχής (ή μη) ειδικής εκπαίδευσης, το μέγεθος της ομάδας-τάξης και τα χρόνια διδακτικής εμπειρίας ήταν παράγοντες που επηρέασαν τις απόψεις των συμμετεχόντων για την εκπαιδευτική αξιολόγηση. Τα ευρήματα θα συζητηθούν ως προς τις επιπτώσεις τους σε επίπεδο πολιτικής και πρακτικής για την επαγγελματική ανάπτυξη των βρεφοπαιδαγωγών και των νηπιαγωγών ως προς την εκπαιδευτική αξιολόγηση και την παιδαγωγική της ένταξης για παιδιά βρεφικής και προσχολικής ηλικίας με Α/ΕΕΑ.

**Επαγγελματική ανάπτυξη μουσικών, μεντορεία, χαρακτηριστικά - δεξιότητες,
αποτελεσματικός εκπαιδευτικός, μουσική εκπαίδευση**

Βασίλειος Δίγκος

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Σε μία εποχή που οι πολύπλευρες απαιτήσεις του σύγχρονου εκπαιδευτικού συστήματος σε συνδυασμό με τις ολοένα και αυξανόμενες ανάγκες των μαθητών καθιστούν απαραίτητη την καθοδήγηση και κατάρτιση των μελλοντικών εκπαιδευτικών, με σκοπό την επαγγελματική τους ανάπτυξη, οι καθηγητές μουσικής δεν μπορεί να αποτελούν εξαίρεση. Υπό αυτό το πρίσμα κρίθηκε σκόπιμο να διερευνηθεί η συνεισφορά της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στη διαμόρφωση του μελλοντικού «αποτελεσματικού» εκπαιδευτικού μουσικής. Για τη διενέργεια αυτής της ποσοτικής έρευνας, χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο, προκειμένου να καταγραφούν οι απόψεις των ενεργεία φοιτητών και των αποφοίτων που έχουν ολοκληρώσει την παρακολούθηση της πρακτικής τους άσκησης σχετικά με τη βελτίωση των χαρακτηριστικών - δεξιοτήτων που απαρτίζουν το προφίλ του αποτελεσματικού εκπαιδευτικού μουσικής, καθώς και της μετέπειτα εφαρμογής τους σε τυπικά ή άτυπα πλαίσια εκπαίδευσης.

Τα αποτελέσματα της έρευνας, που διεξήχθη σε δείγμα 75 μουσικών (φοιτητών και αποφοίτων του τμήματος), που είχαν όλοι παρακολουθήσει την πρακτική άσκηση σε σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καθώς και σε Μουσικά Σχολεία από το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2017-2018 και ύστερα, κατέδειξαν ότι η συμμετοχή στο εν λόγω πρόγραμμα προετοιμασίας επέφερε στους φοιτητές σημαντική βελτίωση των χαρακτηριστικών του αποτελεσματικού εκπαιδευτικού, τα οποία στην πορεία αξιοποίησαν οι ίδιοι επιτυχώς σε πλαίσια τυπικής ή άτυπης εκπαίδευσης. Επιπλέον, οι απόψεις τους μαρτυρούν την πολύ μεγάλη σημασία της καθοδήγησης (για την εξέλιξή τους στον τομέα της μουσικής παιδαγωγικής) όταν αυτή λειτουργεί συμπληρωματικά με την ακαδημαϊκή γνώση, εμπεδώνοντας μέσα τους τόσο την αξία της πρακτικής στο πλάι έμπειρων καθοδηγητών όσο και της δια βίου μάθησης.

**Η συμβολή της αξιολόγησης και της θεωρίας του Διαλογικού Εαυτού στη διαμόρφωση της
επαγγελματικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών**

Ιωάννα Χριστολουκά

Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ΕΚΠΑ

Η εκπαιδευτική αξιολόγηση οφείλει να προωθεί διαδικασίες ανάπτυξης και βελτίωσης των εκπαιδευτικών. Το αυξανόμενο ερευνητικό ενδιαφέρον σχετικά με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, αν και θα ήταν αναμενόμενο να υπαγορεύεται από παιδαγωγικούς σκοπούς, στην πραγματικότητα προωθείται από το διεθνές ανταγωνιστικό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον. Μέσα στη συνεχώς μεταβαλλόμενη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα, η μετασχηματιστική

προσέγγιση του επαγγελματισμού και της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού, στην οποία αποσκοπεί η αξιολόγησή του, καθίσταται επιτακτική ανάγκη διασφαλίζοντας την ποιοτική βελτίωση του έργου του. Η επαγγελματική ταυτότητα όντας ο τρόπος που ο εκπαιδευτικός αντιλαμβάνεται τον εαυτό του, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εργάζεται. Η ταυτότητα, σύμφωνα με τη θεωρία του Διαλογικού Εαυτού, νοείται μια πολυδιάστατη οντότητα με πολλαπλές αυτό-θέσεις που έχουν διαλογικό χαρακτήρα με συνεχή αναδιοργάνωση λόγω της εσωτερικής τους δυναμικής και της εξάρτησής τους από το κοινωνικό πλαίσιο. Μέσω της διαλογικής σχέσης, οι αυτό-θέσεις τροποποιούνται οδηγώντας το ίδιο το άτομο σε μετασχηματιστική διαδικασία. Συνεπώς, τόσο η εκπαιδευτική αξιολόγηση όσο και η θεωρία του Διαλογικού Εαυτού έχουν ως βάση τους τον μετασχηματισμό και τον σχηματισμό της ατομικής και κοινωνικής ταυτότητας, η οποία υπαγορεύεται από ατομικές και κοινωνικές «φωνές». Ο τρόπος και τα σημεία σύνδεσής τους πρόκειται να συζητηθούν στην παρούσα μελέτη.

Η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσω της δειγματικής διδασκαλίας ως μέσο ανατροφοδότησης και αναστοχασμού στην εκπαιδευτική διαδικασία

Λεμονιά Μπούτσκου¹, Αρχοντία Γραμματικοπούλου¹, Χριστίνα Μιχαηλίδου¹

¹Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΥΠΑΙΘ

Τα τελευταία χρόνια η διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης υποστηρίζεται έντονα από εκπαιδευτικές τεχνολογίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και έχει αλλάξει ο τρόπος που μαθαίνουν οι μαθητές, κάτι το οποίο αναδεικνύει την ανάγκη της συνεχούς αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η δειγματική διδασκαλία είναι η πρακτική εκείνη με την οποία μία συγκεκριμένη ενότητα ενός μαθήματος διεξάγεται η διδασκαλία την οποία δύναται να παρακολουθήσουν μαθητές και άλλοι εκπαιδευτικοί, και η οποία λαμβάνει χώρα με διάφορες διδακτικές τεχνικές και πρωτίστως με τη χρήση τεχνολογικών μέσων, παιχνιδιών και λοιπών δραστηριοτήτων. Σε αυτό το πλαίσιο η δειγματική διδασκαλία μέσα από την παρατήρηση της διδασκαλίας ενιχύει τη συνεργατικότητα και την ανταλλαγή απόψεων, ιδεών, εμπειριών και καλών πρακτικών, κάτι που οδηγεί στον εμπλουτισμό των γνώσεων των εκπαιδευτικών και στη βελτίωση της διδακτικής τους πρακτικής. Οι συζητήσεις διαμέσου της ανατροφοδότησης αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο του αναστοχασμού των εκπαιδευτικών σχετικά με τα θετικά και κυρίως τα αρνητικά σημεία της διδασκαλίας τους, κάτι που διευκολύνει την αναθεώρηση και συνεπώς τη βελτίωσή τους. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνα με ερωτηματολόγιο σε εκπαιδευτικούς της Δυτικής Μακεδονίας σχετικά με το πως η δειγματική διδασκαλία τους έχει χρησιμεύσει και τους έχει βοηθήσει να πετύχουν τους στόχους τους αναφορικά με την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και να αναδειχθεί η χρήση της δειγματικής διδασκαλίας ως μέσο ανατροφοδότησης και αναστοχασμού στην εκπαιδευτική διαδικασία.

**Οι απόψεις των νηπιαγωγών σχετικά με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών
και τη συμβολή της στην επαγγελματική τους ανάπτυξη**

Κυριακή Κωνσταντινίδου¹

Σοφού Ευστρατία²

¹Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

²Επίκουρη καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Με τον όρο αξιολόγηση των εκπαιδευτικών νοείται η συστηματική οργανωμένη διαδικασία προσδιορισμού του βαθμού στον οποίο οι διδάσκοντες διαθέτουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες εκείνες που απαιτούνται για τη αποτελεσματική επιτέλεση του έργου τους (Κασσωτάκης, 2016) και η παροχή ανατροφοδότησης για την υποστήριξη της βελτίωσής του (OECD, 2013). Η βιβλιογραφική επισκόπηση αναδεικνύει ότι η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα του έργου τους και τη συνεχή επαγγελματική τους ανάπτυξη και κατά συνέπεια να ενισχύσει τα μαθησιακά αποτελέσματα (OECD, 2013· Robinson, Lloyd, & Rowe, 2008). Η επαγγελματική ανάπτυξη θεωρείται ένα στοιχείο κλειδί στην αποτελεσματικότητα του αξιολογικού συστήματος των εκπαιδευτικών (Stronge & Tucker, 2003). Ο συγκεκριμένος όρος αφορά τις ευκαιρίες τυπικής ή άτυπης μάθησης που ενισχύουν τις επαγγελματικές ικανότητες των εκπαιδευτικών, δηλαδή τις γνώσεις, τις πεποιθήσεις, τα κίνητρα και τις δεξιότητες τους (Richter, Kunter, Klusmann, Lüdtke, & Baumert, 2011). Η ερευνητική βιβλιογραφία καταδεικνύει παράλληλα ότι συχνά η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών δεν οδηγεί στην επαγγελματική ανάπτυξή τους. Παράγοντες όπως η σαφήνεια των σκοπών και των κριτηρίων αξιολόγησης, η αντικειμενικότητα, η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της αξιολόγησης και η καταλληλότητα των αξιολογητών, μεταξύ άλλων, φαίνεται να επηρεάζουν τη σχέση αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και επαγγελματικής τους ανάπτυξης (Κασσωτάκης, 2016· Isoré, 2009· Milanowski & Kimball, 2003). Η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών μπορεί να συμβάλει στη σχετική συζήτηση προσδιορίζοντας τους παράγοντες που μπορεί να επηρεάζουν τη σχέση ατομικής αξιολόγησης και επαγγελματικής τους ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα ποσοτικής έρευνας που διερευνά τις απόψεις των νηπιαγωγών σχετικά με τη συμβολή του νέου αξιολογικού συστήματος των εκπαιδευτικών στη χώρα μας στην επαγγελματική τους ανάπτυξη. Η έρευνα επιδιώκει να απαντήσει στα εξής ερευνητικά ερωτήματα: 1) Ποιες είναι οι απόψεις των νηπιαγωγών αναφορικά με τη σχέση της ατομικής τους αξιολόγησης και της επαγγελματικής τους ανάπτυξης; 2) Ποια χαρακτηριστικά του αξιολογικού συστήματος των εκπαιδευτικών φαίνεται να επηρεάζουν τη σχέση ατομικής αξιολόγησης και επαγγελματικής ανάπτυξης σύμφωνα με την οπτική των νηπιαγωγών;

Σχεδιασμός και Αξιολόγηση Ενδοσχολικής Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών από το Α έως το Ω

Αδαμαντία Σπανακά¹, Παναγιώτης Κωσταρίδης²

¹Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

²Δευτεροβάθμια Διεύθυνση Δυτικής Αττικής

Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών αποτελεί μία διαχρονική ανάγκη για τη βελτίωση της διδασκαλίας, για την εκμάθηση χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών, για τη γενικότερη αναβάθμιση ακόμη και προσωπικών δεξιοτήτων. Σε κάθε περίπτωση, η ποιότητα θα πρέπει να διατρέχει πολύπλευρα και πολυμορφικά κάθε πτυχή μιας επιμόρφωσης που συνδέεται με την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Οι πτυχές μιας επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σχετίζονται με την

επιλογή της κατάλληλης θεματολογίας, τη διαμόρφωση του ενδεδειγμένου και προσαρμοσμένου στις ανάγκες των εκπαιδευτικών επιμορφωτικού υλικού, την επιλογή των επιμορφωτών που θα διαθέτουν όχι μόνο εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία του πεδίου αλλά και δεξιότητες εκπαίδευσης ενηλίκων, έως και την τελική αξιολόγηση. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται μια τέτοια επιμορφωτική δράση από το α έως το ω. Δηλαδή, από τη διαδικασία επιλογής των θεμάτων στα οποία υπάρχει ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, έως την τελική αποτίμηση μέσω διαμόρφωσης αξόνων αξιολόγησης μιας επιμορφωτικής ενδοσχολικής δράσης. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί η εφαρμογή της όλης μεθοδολογίας η οποία τηρώντας βασικές αρχές τριγωνποίησης εμπλέκει στη διαδικασία της τόσο μαθητές και μαθήτριες, όσο και εκπαιδευτικούς μιας σχολικής μονάδας που συνιστά μελέτη περίπτωσης λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της (η πλειοψηφία των μαθητών/-τριών ανήκει σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, όπως είναι οι Ρομά, ενώ οι εκπαιδευτικοί στην πλειοψηφία τους δεν είναι μόνιμοι, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τους ίδιους, αλλά και για τη σχολική μονάδα όπου υπηρετούν). Αρωγός σε όλη αυτή τη δράση ο σύμβουλος εκπαίδευσης, ο οποίος ολοκληρώνει έτσι το κάδρο της μεθοδολογικής προσέγγισης, η οποία περιλαμβάνει μετρήσεις με ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από τριάντα έξι εκπαιδευτικούς (36) της συγκεκριμένης σχολικής μονάδας και ομάδες εστιασμένης συζήτησης (focus group) στις οποίες συμμετείχαν ανά τμήματα συνολικά 124 μαθητές και μαθήτριες της Β' Γυμνασίου. Και οι δύο ομάδες συμμετεχόντων στην έρευνα κατέληξαν εντυπωσιακά στα ίδια θέματα προς επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, οι οποίοι με τη σειρά τους ανέδειξαν τα κρίσιμα σημεία αξιολόγησης μιας τέτοιας επιμορφωτικής δράσης.

Προσδοκίες υποψήφιων εκπαιδευτικών για την ποιότητα της παιδαγωγικής τους κατάρτισης.**Ο ρόλος των δημογραφικών χαρακτηριστικών**

Αναστάσιος Αθανασιάδης

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Το άρθρο πραγματεύεται το πεδίο της ποιότητας των υπηρεσιών που αναμένουν να λάβουν οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί κατά την παιδαγωγική και διδακτική τους κατάρτιση μέσα από την οπτική των δημογραφικών τους χαρακτηριστικών. Επιχειρεί δηλαδή να εξετάσει εάν συγκεκριμένα δημογραφικά στοιχεία επιδρούν στη διαμόρφωση των προσδοκιών τους για την ποιότητα των εκπαιδευτικών υπηρεσιών στα ανεξάρτητα των βασικών τους σπουδών, προγράμματα παιδαγωγικής και διδακτικής κατάρτισης που προσφέρουν τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Για την αποτίμηση των προσδοκιών των εκπαιδευτικών χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα ErrekQual. Η παραγοντική ανάλυση επιβεβαίωσε την εγκυρότητα της δομής της κλίμακας μέτρησης και κατά συνέπεια την αξιοπιστία των ευρημάτων μας. Από τη μη παραμετρική στατιστική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε εντοπίσαμε πως μόνο το φύλο επιδρά στατιστικά σημαντικά στη διαμόρφωση των προσδοκιών σε όλες τις διαστάσεις ποιότητας του εκπαιδευτικού προγράμματος ενώ η ειδικότητα των εκπαιδευτικών σχετίζεται στατιστικά σημαντικά μόνο με τη διάσταση των διοικητικών υπηρεσιών. Αντίθετα το επίπεδο σπουδών και η ηλικία των υποψήφιων εκπαιδευτικών δεν επιδρούν στατιστικά σημαντικά στη διαμόρφωση των προσδοκιών τους. Οι καταρτιζόμενοι εκπαιδευτικοί που είναι κάτοχοι διδακτορικού και μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών εκφράζουν υψηλότερες προσδοκίες για την ποιότητα του προγράμματος σπουδών ενώ αντίστοιχα οι απόφοιτοι ΑΕΙ για την οργάνωση της διδασκαλίας. Τέλος, σημαντικές αποκλίσεις εντοπίστηκαν μεταξύ των διαφόρων ειδικοτήτων των υποψήφιων εκπαιδευτικών και των προσδοκιών τους αναφορικά με τους έξι άξονες ποιότητας του ερευνητικού εργαλείου. Τα συμπεράσματα της έρευνας μπορούν να χρησιμοποιούν από τους εκπαιδευτικούς οργανισμούς προκειμένου να προσφέρουν προγράμματα εκπαίδευσης που εναρμονίζονται με τις προσδοκίες και τις εκπαιδευτικές ανάγκες των συμμετεχόντων.

Αξιολογώντας τα σχολικά εγχειρίδια στο μάθημα της Ιστορίας:**προβληματισμοί, παραδοχές και εμπόδια**Κωνσταντίνος Καλέμης¹, Κωνσταντίνα Καλίνη²¹ΕΚΔΔΑ - ΙΝΕΠ, ΣτΕ²ΥΠΑΙΘΑ

Το μάθημα της Ιστορίας αποτελούσε ανέκαθεν πεδίο αντιπαραθέσεων στο σχολικό Αναλυτικό Πρόγραμμα, η δε προσπάθεια συγγραφής σχολικών εγχειριδίων συχνά ήταν χώρος έντονων αντιπαραθέσεων. Όταν διδάσκεται Ιστορία, επιλέγεται ένα συγκεκριμένο περιεχόμενο και αποκλείεται ένα άλλο, επιλέγονται ορισμένα εγχειρίδια που υιοθετούν συγκεκριμένη προοπτική και ταυτόχρονα παραλείπονται άλλα. Πολλές φορές, διαμάχες για τη διδασκαλία και τη μάθηση της Ιστορίας υπήρξαν ταυτόχρονα διαμάχες, που αφορούσαν τη φύση της εθνικής «κουλτούρας» και του «πολιτισμού». Είναι επίσης διαμάχες που αφορούν και το τι θεωρείται ως «σημαντική» γνώση

του παρελθόντος, το πώς επιλέγεται ένα συγκεκριμένο είδος γνώσης και ποια γεγονότα είναι σημαντικά για τη δική μας και τις επόμενες γενιές.

Θεωρείται σημαντικό οι μαθητές, μέσα από την ιστορική γνώση, να είναι σε θέση να οικοδομούν ιδέες και κρίση σχετικά με το παρελθόν. Σε μια διαρκώς μεταβαλλόμενη, πολυπολιτισμική και όλο και περισσότερο πολύπλοκη κοινωνία, είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί συναίνεση για τους σκοπούς, το γνωστικό περιεχόμενο, το αξιακό υπόβαθρο και τη μεθοδολογία της σχολικής ιστορίας. Έτσι αναπτύσσεται προβληματισμός, σχετικά με το ποια Ιστορία απαιτεί η νέα πολυπολιτισμική κοινωνία, η κοινωνία της γνώσης, της παγκοσμιοποίησης, της διεθνοποίησης της οικονομίας, και της αλληλεπίδρασης των πολιτισμών. Ποιος είναι ο κεντρικός στόχος της αξιολόγησης (γνώση, κατανόηση ή και τα δυο);

Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, προς το παρόν, αξιολογούνται μόνο οι μαθητές. Δεν υπάρχουν θεσμοί αξιολόγησης των Προγραμμάτων Σπουδών, των σχολικών εγχειριδίων και των διοικητικών μηχανισμών, ενώ με αργά βήματα ξεκινά η αξιολόγηση των σχολικών μονάδων και των εκπαιδευτικών και επομένως δεν υπάρχει οργανωμένη βάση αναφοράς για το σχεδιασμό αποτελεσματικών πολιτικών με προσανατολισμό τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου.

Τι αντίκτυπο έχουν όλα αυτά στο μάθημα της Ιστορίας; Πώς θα ενεργοποιήσουμε το ενδιαφέρον των μαθητών/μαθητριών για το μάθημα και κατά συνέπεια και για την αξιολόγηση του; Ερωτήματα όπως αυτά προσδιορίζουν το χαρακτήρα που οφείλει να λάβει σήμερα ο επιστημονικός διάλογος για τη σχολική ιστορία, προκειμένου να διερευνηθούν και να αποσαφηνιστούν οι νέοι στόχοι της σημερινής ιστορικής εκπαίδευσης. Προκειμένου να δοθούν απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά, προτείνουμε την χρήση και την κατανόηση ή/και τη συνοπτική απόδοση του περιεχομένου μιας γραπτής ή εικαστικής ιστορικής πηγής, αλλά και την (κριτική) περιγραφή των σχέσεων που υφίστανται ανάμεσα σε διαφορετικά ιστορικά γεγονότα και φαινόμενα. Προτείνουμε χρήση ερωτήσεων που αποσπούν πληροφοριακό υλικό, ερωτήσεις που ανιχνεύουν την κατανόηση, την έκφραση στάσεων και τη λογική θεμελίωση, τους συσχετισμούς και την εξαγωγή συμπερασμάτων και ερμηνειών, αλλά και ερωτήσεις που καλλιεργούν το στοχασμό/σκέψη με τη διατύπωση κρίσεων (δημιουργική σκέψη, λογική θεμελίωση). Ο/η εκπαιδευτικός με την αξιοποίηση των ιστορικών πηγών, μπορεί να οδηγήσει τους μαθητές στην ανακάλυψη μιας Ιστορίας του παρελθόντος που ζει μέσα στο παρόν, στην ερμηνεία μιας Ιστορίας ενσωματωμένης στην κοινωνία, μιας Ιστορίας που αν και συχνά πυροδοτεί συγκρούσεις μπορεί να ενισχύσει την αλληλοκατανόηση των λαών. Στο πλαίσιο αυτού του προβληματισμού αναδύεται η αναγκαιότητα ανανέωσης της σχολικής ιστορίας με στοιχεία που καλλιεργούν την αμφισβήτηση, χωρίς να οδηγούν στο ριζικό σχετικισμό, που προσδιορίζουν την αναζήτηση με συγκεκριμένους στόχους και από πολλούς δρόμους, που προσανατολίζουν στην ανακάλυψη, αναγνωρίζοντας τις πολλαπλές όψεις του παρελθόντος.

Η αλλαγή του σχολικού εγχειριδίου της νεοελληνικής γλώσσας της Α΄ γυμνασίου, αναγκαιότητα ή ματαιότητα

Γεωργία Πετροπούλου,
Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ΕΑΠ

Ενόψει αλλαγών στα σχολικά εγχειρίδια όλων των τάξεων με βάση τα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών, είναι καλό να δούμε αναστοχαστικά τι από τα παλαιότερα σχολικά εγχειρίδια υπηρετούσε τη στοχοθεσία των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών, ώστε να κριθεί το πόσο

κοντά ή μακριά είναι στη σχολική πραγματικότητα το εγχείρημα της συγγραφής νέων σχολικών εγχειριδίων για όλες τις τάξεις.

Για το σκοπό αυτό επιλέχθηκε η αξιολόγηση του σχολικού εγχειριδίου της Νεοελληνικής Γλώσσας της Α΄ Γυμνασίου που διδάσκεται από το σχολικό έτος 2006-2007 μέχρι σήμερα. Πιο συγκεκριμένα, διερευνάται ο κριτικός γραμματισμός όπως εμφανίζεται στο εν λόγω εγχειρίδιο στους άξονες της διδακτικής μεθοδολογίας και της αξιολόγησης καθώς και η συνάφεια του με τα Αναλυτικό Προγράμματα σπουδών του 2003 και του 2011 σε ό,τι αφορά στον κριτικό γραμματισμό, τον οποίο τα Προγράμματα Σπουδών ευαγγελίζονταν.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η θεματική ανάλυση περιεχομένου. Αξιοποιώντας ως μοντέλο ανάλυσης την ποιοτική Ανάλυση Περιεχομένου και συγκεκριμένα το μεθοδολογικό εργαλείο για την ανάλυση ποιοτικού υλικού του Ph. Mayring, κάναμε ανάλυση του υλικού μας (Μπονίδης, 2004). Συγκροτήσαμε το σύστημα των κατηγοριών με βάση το θέμα: θεωρητικές αρχές του κριτικού γραμματισμού στη διδακτική μεθοδολογία και στην αξιολόγηση του γλωσσικού μαθήματος.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο κριτικός γραμματισμός, ως η πιο σύγχρονη και ολοκληρωμένη άποψη για τη γλωσσική διδασκαλία, ενώ προτάσσεται στο ΠΣ (2011), δεν είναι επαρκώς αξιοποιημένος στο σχολικό εγχειρίδιο της Α΄ Γυμνασίου.

Με δεδομένο ότι τα ΠΣ αποτελούν την επίσημη έκφραση της εκπαιδευτικής πολιτικής και τα σχολικά εγχειρίδια τα εργαλεία πραγμάτωσης αυτής στη σχολική τάξη, η εξάλειψη τυχόν διαφοροποιήσεων και αποκλίσεων μεταξύ Προγραμμάτων Σπουδών και σχολικών εγχειριδίων που παρατηρήθηκαν στο παρελθόν, αποτελεί βασικό διακύβευμα στο εγχείρημα της συγγραφής νέων σχολικών εγχειριδίων. Η παρούσα εισήγηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι για τη μετουσίωση της θεωρίας σε πράξη δεν αρκούν μόνο οι καλές προθέσεις.

Πρόγραμμα Σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας Δημοτικού: Κριτική θεώρηση και Αξιολόγηση

Σοφία Καραγιάννη¹, Ευαγγελία Καλογηράτου², Παναγιώτα Μίνη²

¹Δρ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

²Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τα νέα Προγράμματα Σπουδών που αφορούν σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα του Δημοτικού Σχολείου εκπονήθηκαν το 2021 και επικαιροποιήθηκαν το 2023. Εφαρμόστηκαν πιλοτικά στα πειραματικά και πρότυπα σχολεία κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2021-2022, με απώτερο σκοπό στη συνέχεια να επεκταθούν σε όλα τα δημοτικά σχολεία της χώρας. Η φιλοσοφία των νέων Προγραμμάτων Σπουδών αναδεικνύει τη μαθητοκεντρική προσέγγιση με έμφαση στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και διασφαλίζει τη συνέχεια στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσω θεματικών πεδίων. Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στο Πρόγραμμα Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας του Δημοτικού. Συγκεκριμένα, το εν λόγω πρόγραμμα αποτελείται από 5 Θεματικά πεδία, τα οποία παρουσιάζονται εν συντομία. Δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στο πέμπτο πεδίο, την «Ανάγνωση Βιβλίων και εκτεταμένων κειμένων». Παράλληλα, πραγματοποιείται μία κριτική προσέγγιση του νέου Προγράμματος Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας με βάση τη φιλοσοφία, τη διαθεματικότητα, τις σύγχρονες επιστημονικές εξελίξεις, τις διδακτικές πρακτικές καθώς και τις εκπαιδευτικές ανάγκες. Ταυτόχρονα, επιχειρείται μία συγκριτική θεώρηση μεταξύ του προηγούμενου Προγράμματος Σπουδών και του νέου με έμφαση στη Λογοτεχνία. Τέλος, επιδιώκεται μία αξιολόγηση και αποτίμηση του Προγράμματος Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας

όσον αφορά στην προστιθέμενη αξία στα μαθησιακά αποτελέσματα, στις ανάγκες καθώς και στις δεξιότητες και ικανότητες που θα αποκτήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες.

**Διερεύνηση των στάσεων και απόψεων των φιλολόγων εκπαιδευτικών της Π.Ε. Κοζάνης
ως προς το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών της Λογοτεχνίας Λυκείου:
η ερευνητική προσέγγιση μιας επιμορφωτικής συνάντησης**

Αγνή Παπακώστα,

Σύμβουλος Εκπαίδευσης, Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κοζάνης

Στόχος της εισήγησης στο 3ο Διεθνές Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης είναι η ανάδειξη των στάσεων και των αντιλήψεων των φιλολόγων εκπαιδευτικών της Π.Ε. Κοζάνης ως προς το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στη βαθμίδα του Λυκείου. Η εισήγηση αφορά στον τελευταίο θεματικό άξονα του Συνεδρίου: Αξιολόγηση Προγραμμάτων Σπουδών, καινοτόμων προγραμμάτων και σχολικών εγχειριδίων και φιλοδοξεί να παρουσιάσει τα αποτελέσματα μιας έρευνας που διεξήχθη με τη μορφή ερωτηματολογίου μετά την επιμορφωτική συνάντηση των εκπαιδευτικών του κλάδου ΠΕ02 με τη Σύμβουλο Εκπαίδευσης, η οποία παρουσίασε τη δομή, τη φιλοσοφία και τους στόχους του Νέου Προγράμματος, δομώντας την εισήγηση σε δύο ευδιάκριτες ενότητες. Προηγήθηκε το θεωρητικό πλαίσιο με έμφαση στις αλλαγές και τις καινοτομίες του Προγράμματος που συνίστανται κυρίως στον εμπλουτισμό του γνωστικού αντικείμενου με διακαλλιτεχνικές δραστηριότητες, τη δεσπόζουσα θέση της δημιουργικής γραφής, την προσέγγιση κειμένων με κριτήριο θεματικές ενότητες και την πρόθεση της δημιουργίας μιας κοινότητας αναγνωστών μέσω της προαγωγής της φιλαναγνωσίας. Το δεύτερο μέρος αφορούσε στην παρουσίαση ενός σεναρίου που διέπεται από τις αρχές και τη φιλοσοφία του Νέου Προγράμματος για τη Β' Λυκείου.

Με αφορμή την επιμορφωτική αυτή συνάντηση στην οποία συμμετείχαν- δια ζώσης και εξ αποστάσεως- περίπου 145 εκπαιδευτικοί, το διάλογο που ακολούθησε μετά την εισηγητική προσέγγιση του θέματος από τη Σύμβουλο και τις απαντήσεις των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών στο ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε ηλεκτρονικά την επόμενη της εκδήλωσης εξάγονται κάποια ερευνητικά συμπεράσματα σχετικά με την υποδοχή που ενδέχεται να τύχει το νέο Πρόγραμμα από τους μάχιμους εκπαιδευτικούς της τάξης, τα οποία η παρούσα εισήγηση επιδιώκει να παρουσιάσει συνδυάζοντας τόσο το θεωρητικό πλαίσιο όσο και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας, με στόχο να διατυπωθούν προτάσεις για την ενίσχυση της ετοιμότητας των φιλολόγων, προκειμένου να ενσωματώσουν ευκολότερα και με ενθουσιασμό τις καινοτομίες του Νέου Προγράμματος το οποίο σηματοδοτεί μια μεγάλη στροφή στη διδασκαλία της Λογοτεχνίας στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα.

**Μοντελοποίηση ομαδοσυνεργατικής αξιολόγησης των μαθητ/-ριών της
Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στα εργαστήρια**

Δημήτριος Κοτσιφάκος,

1^ο Εργαστηριακό Κέντρο Αγίου Δημητρίου, Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Δ' Αθήνας

Η οργάνωση της εργαστηριακής ύλης ενός Επαγγελματικού Λυκείου της δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης υποστηρίζεται από το Εργαστηριακό Κέντρο στο οποίο που ανήκει. Στην αρχή κάθε σχολικού έτους από τον Σύλλογο Διδασκόντων του Εργαστηριακού Κέντρου εφαρμόζοντας την κείμενη νομοθεσία, ανατίθενται τα εργαστηριακά μαθήματα κάθε Τομέα ή Ειδικότητας στους/στις διαθέσιμους εκπαιδευτικούς της μονάδας. Ο μακροπρόθεσμος προγραμματισμός των εργαστηριακών ασκήσεων κατανέμει τη διδακτέα ύλη κατά διδακτική ώρα σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Επιπλέον, για την κάθε διδακτική θεωρητική ενότητα οργανώνεται σχέδιο μαθήματος στα αντίστοιχα χρονικά πλαίσια του κάθε σχολείου, σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων και μετά την κατανομή σε ομάδες οι μαθητ (-ριες) -τες εργάζονται με βάση το εβδομαδιαίο πρόγραμμα του σχολείου τις ώρες που προβλέπει η νομοθεσία για κάθε ξεχωριστό μάθημα. Η ανάπτυξη και οι δραστηριότητες των εργαστηριακών ασκήσεων υλοποιούνται σε χώρους του Εργαστηριακού Κέντρου με τον κατάλληλο εξοπλισμό. Με την παρούσα εισήγηση οργανώνουμε και προτείνουμε ένα μοντέλο δυναμικής αξιολόγησης των μαθητ (ριών) -των στα εργαστήρια της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, το οποίο λαμβάνει υπόψη του τις πραγματικές συνθήκες μάθησης τόσο των εργαστηρίων όσο και των μορφωτικών αναγκών των μαθητ(-ριών) -των. Ως μελέτη περίπτωσης εφαρμόσαμε μέρος του σχεδιασμού του οποίου εφαρμόστηκε ως καλή πρακτική στο 1ο Εργαστηριακό Κέντρο Αγίου Δημητρίου την σχολική περίοδο 2023-2024.

Αξιολόγηση με Βίντεο: Μια μετασχηματιστική εμπειρία για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευομένους

Αδαμαντία Σπανακά

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Η παρούσα εισήγηση εστιάζει στην ανάπτυξη μιας ιδιαίτερης μεθόδου αξιολόγησης για γραπτές εργασίες στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ), η οποία δεν εφαρμόζεται συχνά στα ελληνικά δεδομένα, μολονότι είναι διαδεδομένη διεθνώς. Έχοντας ως αφορμή τη θέση πως η αξιολόγηση δεν περιορίζεται απλώς στη βαθμολόγηση και στην καταγραφή κάποιων συνοπτικών σχολίων προς τους εκπαιδευόμενους, αλλά πολύ περισσότερο θα πρέπει να στοχεύει στην ενίσχυση της μάθησης μέσω της εμπλοκής και της καθοδήγησής τους, η αξιολόγηση μέσω βίντεο αναδεικνύει νέες προοπτικές, καθώς προσφέρει δυνατότητες επικοινωνίας και ανάδρασης που μπορούν να ενισχύσουν τη βελτίωση των επιθυμητών δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων.

Μέσω βιβλιογραφικής έρευνας, προσδιορίζονται τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας αξιολόγησης με βίντεο και τα οφέλη της για εκπαιδευτικούς-αξιολογητές και εκπαιδευομένους-αξιολογούμενους. Επιπρόσθετα, η μελέτη περίπτωσης που παρουσιάζεται περιλαμβάνει συνεντεύξεις με μια ομάδα 23 φοιτητών/-τριών, επεξηγώντας τη διαδικασία εφαρμογής της αξιολόγησης μέσω του

συνδυασμού βίντεο και γραπτού σχολιασμού και τα αποτελέσματά της, όπως αυτή εφαρμόστηκε σε μεταπτυχιακό τμήμα της Θεματικής Ενότητας «Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» ΕΚΠ65, του ΕΑΠ.

Η εισήγηση ολοκληρώνεται με καταγραφή προτάσεων πρακτικής εφαρμογής αυτής της ελκυστικής μεθόδου αξιολόγησης, με γνώμονα τη διευκόλυνση όσων εκπαιδευτικών θελήσουν να την εφαρμόσουν στην πράξη, είτε στη συμβατική είτε στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Η εφαρμογή της αυτοαξιολόγησης με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων

Δέσποινα Βασιλειάδου

Εκπαιδευτικός ΠΕ70

Η αυτοαξιολόγηση αποτελεί μία από τις σύγχρονες μορφές αξιολόγησης των μαθητών. Κατά τη διάρκειά της οι μαθητές παρακολουθούν και αξιολογούν την ποιότητα της μάθησής τους. Ορισμένα από τα οφέλη που αποκτούν από την ενεργό εμπλοκή τους σε αυτή τη διαδικασία είναι η ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων και κινήτρων, η ενίσχυση της υπευθυνότητας και της αυτορρύθμισής τους, αλλά και η βελτίωση των μαθησιακών τους αποτελεσμάτων. Η αυτοαξιολόγηση υλοποιείται με εργαλεία, όπως είναι ο φάκελος μαθητή (portfolio), το δελτίο εξόδου (exit ticket), η ρουμπρίκα (rubric) κ.ά. Ωστόσο, στη σημερινή εποχή, που χαρακτηρίζεται από ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις, τα εργαλεία αυτά δε δημιουργούνται αποκλειστικά και μόνο με χαρτί και μολύβι, αλλά μπορούν να λάβουν και ψηφιακή μορφή. Κατ' αυτόν τον τρόπο, γίνεται πιο εύκολος ο σχεδιασμός και η κατασκευή τους, καθίστανται πιο ελκυστικά, αλλά και αποτελεσματικά. Ταυτόχρονα, και το ίδιο το μάθημα γίνεται διαδραστικό και συνάμα διασκεδαστικό προς τους μαθητές. Συγκεκριμένα, στη σημερινή ψηφιακή εποχή υπάρχουν ψηφιακά εργαλεία ή λογισμικά μέσω των οποίων δίνεται η δυνατότητα αυτοαξιολόγησης των μαθητών, όπως είναι ο ηλεκτρονικός φάκελος μαθητή (e-portfolio), η ηλεκτρονική ρουμπρίκα (e-rubric) κ.ά. Με τον τρόπο αυτό, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αξιολογούν τη μάθησή τους, αλλά και να ανατροφοδοτούνται σε πραγματικό χρόνο.

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται την έννοια της αυτοαξιολόγησης, καθώς και τις μεθόδους με τις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί στο πλαίσιο της σχολικής τάξης. Επιπλέον, παρουσιάζονται έρευνες των τελευταίων ετών, τόσο εγχώριες όσο και διεθνείς, στις οποίες εφαρμόστηκε η αυτοαξιολόγηση των μαθητών με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ή λογισμικών. Σκοπός της βιβλιογραφικής ανασκόπησης είναι να αναδειχθούν χρήσιμα στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τους τρόπους εφαρμογής της αυτοαξιολόγησης, καθώς και τα οφέλη που προκύπτουν, κυρίως για τους ίδιους τους μαθητές. Τέλος, παρουσιάζονται προτάσεις αξιοποίησης ψηφιακών μέσων κατά την εφαρμογή της αυτοαξιολόγησης των μαθητών, τα οποία δύνανται να ενσωματωθούν εύκολα και αποτελεσματικά στη διδασκαλία.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης (TN)

Κωνσταντίνος Καλέμης¹, Κωνσταντίνα Καλίνη²

¹ΕΚΔΔΑ - ΙΝΕΠ, ΣτΕ

²ΥΠΑΙΘΑ

την εργασία μας αυτή, υποστηρίζουμε ότι ένας αριθμός ζητημάτων που άπτονται του έργου της αξιολόγησης, είναι πολύ πιθανό να μην είναι σαφείς και ξεκάθαρες. Εξετάζουμε τις υπάρχουσες προσεγγίσεις τεχνητής νοημοσύνης που –τουλάχιστον εν μέρει– αντιμετωπίζουν αυτά τα ζητήματα και συζητάμε κριτικά εάν αυτές οι προσεγγίσεις παρουσιάζουν πρόσθετες προκλήσεις για την πρακτική αξιολόγησης.

Οι καλά σχεδιασμένες εκθέσεις αξιολόγησης είναι απαραίτητες για να καθοριστεί εάν οι μαθητές έχουν μάθει. Οι παραδοσιακές πρακτικές αξιολόγησης, όπως ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, δοκίμια και ερωτήσεις σύντομης απάντησης, έχουν χρησιμοποιηθεί ευρέως για να συμπεράνουν τη γνώση και τη μάθηση των μαθητών. Σε αυτό το άρθρο, υποστηρίζουμε ότι αυτές οι παραδοσιακές πρακτικές έχουν αρκετά ζητήματα. Πρώτον, μπορεί να είναι επαχθείς για τους εκπαιδευτικούς να τις σχεδιάσουν και συχνά και να τις εφαρμόσουν. Δεύτερον, μπορούν να παρέχουν μόνο διακριτά στιγμιότυπα της απόδοσης και όχι διαφοροποιημένες απόψεις της μάθησης. Τρίτον, μπορεί να είναι ομοιόμορφες και, ως εκ τούτου, να μην υιοθετούνται ως προς τις ιδιαίτερες γνώσεις, τις δεξιότητες και το υπόβαθρο των συμμετεχόντων. Τέταρτον, μπορεί να είναι μη αυθεντικές, ακολουθώντας την κουλτούρα της σχολικής εκπαίδευσης και όχι τις κουλτούρες που η σχολική εκπαίδευση έχει σχεδιαστεί για να προετοιμάσει τους μαθητές να εισέλθουν. Και τέλος, μπορεί να είναι απαρχαιωμένες, αξιολογώντας τις δεξιότητες που οι άνθρωποι χρησιμοποιούν συνήθως μηχανές για να εκτελέσουν.

Αφού αναφερθούμε σε αυτά τα επιχειρήματα, θα περιγράψουμε στη συνέχεια διάφορες εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης (TN) που έχουν δημιουργηθεί – τουλάχιστον εν μέρει – να αντιμετωπίσουν αυτά τα ζητήματα. Ωστόσο, αναγνωρίζουμε επίσης ότι οι παραδοσιακές πρακτικές αξιολόγησης αναπτύχθηκαν για κάποιο λόγο και, σε κάποιο βαθμό, ήταν επιτυχείς και πολύτιμες για την κατανόηση και τη βελτίωση της μάθησης των μαθητών.

Ενώ οι υπάρχουσες προσεγγίσεις τεχνητής νοημοσύνης αντιμετωπίζουν εν μέρει τα παραπάνω ζητήματα, δεν αποτελούν πανάκεια. Όπως θα αναλυθεί στην εργασία μας, αυτές οι προσεγγίσεις φέρνουν μαζί τους ένα νέο σύνολο προκλήσεων που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή αξιολογήσεων. Θα εστιάσουμε σε προτάσεις οι οποίες μέσα από τις προκλήσεις που σχετίζονται με την τεχνητή νοημοσύνη και την αξιολόγηση, θα οδηγήσουν σε βελτιωμένες πρακτικές αξιολόγησης.

Η επίδραση της τεχνητής νοημοσύνης (AI) και των ψηφιακών μέσων στην αξιολόγηση των σχολικών μονάδων και στη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου

Σταυρούλα Πατσιομίτου

Σύμβουλος Εκπαίδευσης Μαθηματικών, Δ.Δ.Ε. Γ' Αθήνας

Η ανάγκη για βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου μέσα από την αξιολόγησή του είναι ένα σημαντικό αλλά, και αμφιλεγόμενο ζήτημα, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Ο Wolf (1987) προσδιόρισε τέσσερα στοιχεία στον ορισμό της αξιολόγησης (evaluation): • τη συστηματική συλλογή δεδομένων με προγραμματισμένο και προσεγμένο τρόπο· • την ερμηνεία/ανάλυση των αποδεικτικών στοιχείων· • την αποτίμηση της αξίας μιας ομάδας ατόμων ή μιας αξιολογούμενης οντότητας, κάνοντας χρήση των πληροφοριών που έχουν συλλεχθεί (π.χ της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών, του προγράμματος σπουδών, της εκπαιδευτικής πολιτικής, κλπ.· • το σύνολο των αποτελεσμάτων της δράσης και τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της . Ποιος ο ρόλος τεχνητής νοημοσύνης στην όλη διαδικασία ;

Η τεχνητή νοημοσύνη (TN) μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου και στη διαδικασία αξιολόγησης. Ας εξετάσουμε πώς η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να συνεισφέρει σε κάθε ένα από τα τέσσερα στοιχεία που περιγράφει ο Wolf:

1.Συστηματική Συλλογή Δεδομένων:

Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να αξιοποιηθεί για την αυτοματοποίηση της συλλογής δεδομένων, όπως παρακολούθηση της προόδου των μαθητών μέσω διαφόρων τεστ, ασκήσεων και άλλων διαδραστικών μέσων.

2. Ερμηνεία/Ανάλυση των Αποδεικτικών Στοιχείων:

Αλγόριθμοι μηχανικής μάθησης μπορούν να αναλύσουν μεγάλες ποσότητες δεδομένων για να αναγνωρίσουν τα μοτίβα, τις ανάγκες και τις προκλήσεις των μαθητών.

3.Αποτίμηση της Αξίας Ομάδας Ατόμων ή Αξιολογούμενης Οντότητας:

Η TN μπορεί να παρέχει αναλύσεις και συστάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών, των προγραμμάτων σπουδών και άλλων εκπαιδευτικών διαδικασιών.

4. Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων της Δράσης και Εξέταση της Αποτελεσματικότητας:

Μέσω ανάλυσης δεδομένων, η TN μπορεί να βοηθήσει στην αξιολόγηση της απόδοσης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και να προτείνει προσαρμογές για τη βελτίωσή τους.

Συνολικά, η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να ενισχύσει την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου προσφέροντας ακριβέστερες και πιο εξατομικευμένες αναλύσεις, παρέχοντας πληροφορίες για τη βελτίωση της διδασκαλίας και της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ωστόσο, είναι σημαντικό να διαχειριστούμε προσεκτικά τα ηθικά και απορρυθμιστικά θέματα που προκύπτουν από τη χρήση της TN στον τομέα της εκπαίδευσης.

Ολομέλεια – Αμφιθέατρο Γ. Καραμπατζός

Κεντρικές ομιλίες

Μιχάλης Κασσωτάκης, Ομότιμος Καθηγητής Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η αξιολόγηση του μαθητή την εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης: Δυνατότητες, αδυναμίες και προβληματισμοί

Λεωνίδας Κυριακίδης, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Βελτίωση μαθησιακών αποτελεσμάτων μέσω προώθησης της διαμορφωτικής αξιολόγησης του μαθητή: Η συνεισφορά

Η συμβολή των ψηφιακών εργαλείων στη διαδικασία της αξιολόγησης στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

Ειρήνη Αλεπού¹ & Αικατερίνη Κασιμάτη²

¹ Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

² Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, ΑΣΠΑΙΤΕ/Παιδαγωγικό Τμήμα

Στο σύγχρονο σχολείο, ο εκπαιδευτικός, στο πλαίσιο των επιταγών της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, καλείται αφενός να παρέχει ποιοτικές γνώσεις στους μαθητές του, αφετέρου να συμπεριλάβει ισότιμα όλους τους μαθητές του στο διδακτικό του έργο. Η εφαρμογή διαφοροποιημένης διδασκαλίας, εστιασμένης στη διαφορετικότητα κάθε παιδιού, φαίνεται να ανταποκρίνεται στις παραπάνω επιδιώξεις. Ωστόσο, κατά τη προσπάθεια διαφοροποίησης της διδασκαλίας κι εξαιτίας της έντονης ετερογένειας που παρουσιάζουν οι μαθητές, ως προς τις μαθησιακές τους ανάγκες, τίθενται ερωτήματα για το είδος των αξιολογικών διαδικασιών που μπορούν να επιλεγθούν. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσουμε με ποιον τρόπο και σε ποιον βαθμό τα ψηφιακά εργαλεία συμβάλλουν στη διαδικασία της αξιολόγησης στο μάθημα των μαθηματικών σε τάξεις δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ειδικής αγωγής. Πραγματοποιήθηκε ποιοτική έρευνα, μέσω παρατήρησης. Σχεδιάστηκαν κι εφαρμόστηκαν διδακτικές παρεμβάσεις σε τμήμα πέντε (5) μαθητών Ειδικού Λυκείου και σε τμήμα τριών (3) μαθητών Εργαστηρίων Ειδικής Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης. Για τη συλλογή δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν κλειδες και φύλλα παρατήρησης. Τα ευρήματα μας δείχνουν πως η κατάλληλη αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων συμβάλλει καθοριστικά στη διαδικασία της αξιολόγησης τόσο της επίδοσης των μαθητών όσο και της αποτελεσματικότητας της ίδιας της διδασκαλίας.

Το ePortfolio ως εργαλείο αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης

Αναστασία Ρέντα¹ & Αικατερίνη Κασιμάτη²

¹ Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

² Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, ΑΣΠΑΙΤΕ/Παιδαγωγικό Τμήμα

Στην παρούσα μελέτη διερευνήθηκαν οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με το ζήτημα της εφαρμογής του ηλεκτρονικού χαρτοφυλακίου (e-Portfolio) ως εργαλείου αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης. Η μέθοδος που υιοθετήθηκε είναι η ανάλυση και ερμηνεία αποτελεσμάτων ποιοτικής έρευνας, που διερεύνησε τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη χρήση του ηλεκτρονικού χαρτοφυλακίου και τις δεξιότητες που μπορεί να καλλιεργήσει στους μαθητές. Τα ερευνητικά ερωτήματα εξετάστηκαν μέσω δεκαπέντε ημιδομημένων ερωτήσεων, στις οποίες απάντησαν οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί και από τις οποίες προέρχεται το ερευνητικό υλικό. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η καλλιέργεια δεξιοτήτων αποτελεί βασικό στόχο για τους συμμετέχοντες στην έρευνα εκπαιδευτικούς, ότι τα λογισμικά υλοποίησης πρέπει να επιλέγονται με γνώμονα την ευκολία

υιοθέτησης από τους μαθητές και ότι υπάρχουν συγκεκριμένοι στόχοι που υπαγορεύουν την υλοποίηση του e-portfolio στη σχολική τάξη. Όλοι συμφώνησαν ότι τέτοια αξιολογικά εργαλεία όπως το e-portfolio αναβαθμίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία, καλλιεργούν επικοινωνιακές και μεταγνωστικές δεξιότητες, προάγουν το γραπτό και τον προφορικό λόγο και μετατρέπουν τους μαθητές από παθητικούς δέκτες σε ενεργούς συμμετόχους μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας που σχεδιάζεται γι' αυτούς και τους αφορά. Επιπλέον, όπως προέκυψε από την έρευνα, τα βασικά κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό του e-portfolio είναι κυρίως τα διαθέσιμα ψηφιακά μέσα, ενώ ως προβλήματα κατά την εφαρμογή του εργαλείου αναφέρθηκαν ο ελλιπής χρόνος, οι περιορισμένες υλικοτεχνικές υποδομές των σχολικών μονάδων και η διευρυμένη διδακτέα ύλη. Τέλος, όλοι οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι η δημιουργία ενός e-Portfolio δεν τους δυσκόλεψε ιδιαίτερα και δεν απαιτήσε τόσο ιδιαίτερες γνώσεις πληροφορικής όσο μεράκι για δουλειά, εργασία και συνεργασία εκπαιδευτικών και μαθητών. Ολοκληρώνοντας, τα τελικά συμπεράσματα της παρούσας έρευνας είναι ότι το e-portfolio είναι ένα δυναμικά εξελισσόμενο εργαλείο, ικανό να υπηρετήσει την αυθεντική διδασκαλία και την αυθεντική αξιολόγηση σε όλες τις μορφές της.

Διερεύνηση των αντιλήψεων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με τη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Σταυρούλα Κλημεντίδου¹ & Αικατερίνη Κασσιμάτη²

¹ Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

² Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, ΑΣΠΑΙΤΕ/Παιδαγωγικό Τμήμα

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα εξετάζει τις αντιλήψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης αναφορικά με τη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν δέκα εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι εργάζονται ως παράλληλη στήριξη σε γενικά σχολεία, τμήματα ένταξης και ειδικά σχολεία ενώ ως μεθοδολογικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε η ημιδομημένη συνέντευξη. Στόχος της έρευνας είναι να εξετάσει πώς οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται και εφαρμόζουν τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης, ποιες είναι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, πώς η τεχνολογία μπορεί να βελτιώσει την αξιολογική διαδικασία των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και ποιες προτάσεις καταθέτουν για τη βελτίωση της αξιολόγησης. Τα ευρήματα δείχνουν ότι η εναλλακτική αξιολόγηση είναι απαραίτητη για την κατανόηση των αναγκών και των ικανοτήτων των μαθητών και τον σχεδιασμό του Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) του μαθητή. Η πιο συχνή τεχνική αξιολόγησης είναι η παρατήρηση με καταγραφή των δεδομένων, ενώ οι κύριες προκλήσεις περιλαμβάνουν τη δυσκολία εξατομίκευσης, τον μεγάλο αριθμό μαθητών στην τάξη και τον περιορισμένο χρόνο των εκπαιδευτικών. Τονίζονται επίσης τα οφέλη στη συναισθηματική βελτίωση των μαθητών και στην αλλαγή της στάσης τους απέναντι στην αξιολόγηση. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων, όπως φωτογραφίες και βίντεο, αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών και προσφέρει ευκολία στην αποθήκευση δεδομένων αν και γίνεται με δυσκολία λόγω ελλείψεων τεχνολογικού εξοπλισμού. Τέλος, οι εκπαιδευτικοί προτείνουν την αλλαγή νοοτροπίας αναφορικά με την αξιολόγηση, τη συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης και τη συνεργασία των εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και γονέων για την αποτελεσματική εφαρμογή και ενσωμάτωση αυτών των τεχνικών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Συμπόσιο 2 - Αίθουσα Α5

Προς μια βαθύτερη κατανόηση της εφαρμογής της εσωτερικής αξιολόγησης της σχολικής μονάδας: Ανάλυση του βιώματος και των Στάσεων Ελλήνων Εκπαιδευτικών

Συντονιστής: Δημήτριος Ζμπάνιος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Συζητητής: Κωνσταντίνος Αποστολόπουλος, Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ04

Γνώσεις, ρόλοι και κρίσεις των εκπαιδευτικών για τη διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης του σχολείου

Αγγελική Πλατανιά¹, Μιχαήλ Ρουμελιώτης²

¹Εκπαιδευτικός ΠΕ06

²Διευθυντής 22^{ου} ΓΕΛ Αθήνας

Στην ανακοίνωση αυτή παρουσιάζονται οι γνώσεις των εκπαιδευτικών για το νομοθετικό πλαίσιο για την εφαρμογή της αυτοαξιολόγησης, τους στόχους της, το θεωρητικό πλαίσιο της αυτοαξιολόγησης, καθώς και τα στατιστικά και ερευνητικά δεδομένα που αφορούν την εφαρμογή αυτής της διαδικασίας στην Ελλάδα καθώς και οι γνώσεις τους σχετικά με έρευνες που έχουν διενεργηθεί για την εφαρμογή της αυτοαξιολόγησης. Η έρευνα μελέτησε και τις πηγές γνώσεων των εκπαιδευτικών. Εστίασε στην ενημέρωσή τους από το σχολείο και τους συναδέλφους τους, τους συμβούλους και τους εκπροσώπους συνδικαλιστικών οργανώσεων, καθώς και στο προσωπικό τους ενδιαφέρον και την εμπειρία τους από την εφαρμογή της αυτοαξιολόγησης. Γενικά φάνηκε ότι οι εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν κυρίως από την εμπειρία τους και την προσωπική τους ενασχόληση παρά από άλλους. Οι εκπαιδευτικοί φάνηκαν να ασχολήθηκαν σχεδόν με όλο το φάσμα των εργασιών που περιλαμβάνει η εσωτερική αξιολόγηση.

Επίσης, διερευνήθηκε κατά πόσο η εσωτερική αξιολόγηση επέφερε αλλαγές στη διδακτική πρακτική των εκπαιδευτικών. Εξετάστηκε η θετική ή αρνητική αντίδρασή τους, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο επηρέασε τη διδακτική διαδικασία. Η έρευνα εστίασε επίσης στη διαδικασία της αξιολόγησης, εξετάζοντας εάν απλώς επιτελέσθηκε μια διεκπεραιωτική διαδικασία ή αν πραγματοποιήθηκε μια πραγματική βελτίωση. Τέλος, εξετάστηκε η ενδεχόμενη αύξηση του γραφειοκρατικού φορτίου των εκπαιδευτικών από την αξιολόγηση. Και εδώ φάνηκε το αρνητικό φορτίο στις περιγραφές των εκπαιδευτικών

Στάσεις, απόψεις και συναισθήματα για την εσωτερική αξιολόγηση στο παρόν και στο μέλλον

Νεκταρία Κλέτσα¹, Γιώργος Ανθιμόπουλος²

¹Διευθύντρια 2^ο Γυμνασίου Βριλησίων

²Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Η παρούσα ανακοίνωση περιλαμβάνει αποτελέσματα σχετικά με τις στάσεις και τα συναισθήματα των εκπαιδευτικών αναφορικά με την εσωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων.

Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στην εσωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων, καθώς και οι πιθανές επιπτώσεις της στην εκπαιδευτική διαδικασία. Κατά τη διάρκεια τη, εξετάστηκε εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η εσωτερική αξιολόγηση μπορεί να συμβάλλει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων στην εκπαίδευση, στη βελτίωση του σχολικού

κλίματος και της κουλτούρας, στην επαγγελματική τους ανάπτυξη, στην ενίσχυση της αυτονομίας των σχολικών μονάδων, αλλά και στη μείωση της γραφειοκρατίας σε αυτά.

Επίσης μελετήθηκαν και πιθανές αρνητικές συνέπειες της εσωτερικής αξιολόγησης, όπως η εφαρμογή των αποτελεσμάτων της για τη διακύμανση της χρηματοδότησης των σχολείων, ο κίνδυνος χειραγώγησης της εκπαίδευσης και η πιθανότητα ενίσχυσης των κοινωνικών ανισοτήτων. Σε γενικές γραμμές, φάνηκε ότι οι αρνητικές στάσεις είναι πιο ισχυρές από τις θετικές.

Αντίστοιχα, η ανάλυση των συναισθημάτων που εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια της εσωτερικής αξιολόγησης των σχολείων, έδειξε ανάμεικτες αντιδράσεις των εκπαιδευτικών. Εκδηλώθηκαν θετικά συναισθήματα ενθουσιασμού, χαράς και ικανοποίησης, αλλά και αρνητικά συναισθήματα μοναξιάς, άγχους, φόβου, θυμού, ενοχής, απογοήτευσης και ματαίωσης. Γενικότερα, τα αρνητικά συναισθήματα φάνηκαν να υπερτερούν των θετικών.

Τέλος, αρνητικό συναίσθημα εκδηλώνεται σχετικά με τους αναστοχασμούς για το μέλλον της εσωτερικής αξιολόγησης στη σχολική μονάδα.

Η αυτεπάρκεια των εκπαιδευτικών για την αυτοαξιολόγηση και οι σχέσεις της με τις στάσεις, τα συναισθήματα, τις πεποιθήσεις και τους αναστοχασμούς των εκπαιδευτικών

Μαργαρίτα Καραμανάκη¹, Ελένη Φουρκιώτη²

¹Σύμβουλος Εκπαίδευσης Κοινωνικών Λειτουργιών

²Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Η αυτεπάρκεια για την εσωτερική αξιολόγηση, δηλαδή οι πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών για την ικανότητά τους να αναταπεξέλθουν στην εσωτερική αξιολόγηση παρουσιάζονται σε αυτή την ανακοίνωση.

Η αυτεπάρκεια των εκπαιδευτικών εξετάστηκε με δέκα δηλώσεις που αφορούσαν την ικανότητά τους κατά τη διάρκεια της εσωτερικής αξιολόγησης να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της διδασκαλίας και του μαθησιακού περιβάλλοντος, να σχεδιάζουν και να υλοποιούν αποτελεσματικά μαθήματα, να αξιολογούν την πρόοδο των μαθητών τους, να επικοινωνούν αποτελεσματικά με μαθητές και γονείς, να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις με αυτοπεποίθηση, να αναπτύσσουν τις επαγγελματικές τους δεξιότητες, να συνεργάζονται με άλλους εκπαιδευτικούς, να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της σχολικής κοινότητας, να αντιμετωπίζουν τις αλλαγές με ευελιξία και να διατηρούν υψηλά πρότυπα ηθικής και δεοντολογίας. Η παραγοντική ανάλυση των δηλώσεων αυτών ανέδειξε δύο παράγοντες: (α) Την αυτεπάρκεια για τη διαδικασία της αυτοαξιολόγησης και την (β) την αυτεπάρκεια αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της αυτοαξιολόγησης. Οι εκπαιδευτικοί του δείγματος φάνηκαν να νιώθουν περισσότεροι ικανοί να λειτουργούν εντός της διαδικασίας της εσωτερικής αξιολόγησης αλλά λιγότερο ικανοί να αξιοποιούν τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης. Επιπλέον η αυτεπάρκεια φάνηκε να συσχετίζεται με μια σειρά πεποιθήσεων κρίσεων συναισθημάτων και αναστοχασμών των εκπαιδευτικών για την εσωτερική αξιολόγηση.

Η προσωπικότητα των εκπαιδευτικών και οι σχέσεις της με τις στάσεις τα συναισθήματα τις πεποιθήσεις και τους αναστοχασμούς των εκπαιδευτικών

Ασπασία Φραγκούλη¹, Άννα Ζουγανέλη²

¹Σύμβουλος Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής & Ενταξιακής Εκπαίδευσης

¹Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ70

Στην ανακοίνωση αυτή θα παρουσιάσουμε τις σχέσεις της προσωπικότητας των εκπαιδευτικών με τις στάσεις που εκφράζουν για την εσωτερική αξιολόγηση. Για το σκοπό αυτό οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν ερωτηματολόγιο προσωπικότητας σύμφωνα με την θεωρία των πέντε παραγόντων. Η έρευνα έχει δείξει ότι τα πέντε βασικά γνωρίσματα προσωπικότητας, όπως ορίζονται από το μοντέλο των Πέντε Παραγόντων Ανοιχτότητα, Συνειδητότητα, Εξωστρέφεια, Συνεργατικότητα και Νευρωτισμός), επιδρούν σημαντικά στη διαμόρφωση και μεταβολή των στάσεων. Άτομα με υψηλή Ανοιχτότητα στην Εμπειρία εκδηλώνουν αυξημένη ευαισθησία σε νέες πληροφορίες και ιδέες, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν ως καταλύτες στη διαμόρφωση των στάσεων τους. Αντιθέτως, άτομα με χαμηλή Ανοιχτότητα ενδέχεται να προσκολλώνται σε πιο παραδοσιακές ή κατεστημένες αντιλήψεις. Η Συνειδητότητα συνδέεται με σταθερές και καλά θεμελιωμένες στάσεις, καθώς τα άτομα αυτά επιδεικνύουν προδιάθεση για κριτική σκέψη και αξιολόγηση των πληροφοριών πριν από τη διαμόρφωση άποψης. Εν αντιθέσει, η χαμηλή Συνειδητότητα μπορεί να καθιστά τα άτομα πιο ευάλωτα σε εξωτερικές επιρροές, οδηγώντας σε πιο ευμετάβλητες στάσεις. Στον τομέα της Εξωστρέφειας, παρατηρείται η τάση τα άτομα να διαμορφώνουν τις στάσεις τους μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, υιοθετώντας ενίοτε τις απόψεις του οικείου τους περιβάλλοντος. Η Συνεργατικότητα συσχετίζεται με την τάση συμμόρφωσης προς τις στάσεις της ομάδας, καθώς τα άτομα αυτά προτεραιοποιούν την αρμονία και τη συνεργασία. Από την άλλη πλευρά, η χαμηλή Συνεργατικότητα μπορεί να οδηγήσει σε διαφοροποίηση από την επικρατούσα άποψη. Τέλος, ο Νευρωτισμός συνδέεται με αυξημένη ευαισθησία στην κριτική, η οποία μπορεί να οδηγήσει είτε σε άκαμπτες και δυσμετάβλητες στάσεις ως μηχανισμό άμυνας είτε σε γρήγορες αλλαγές στάσεων για την αποφυγή αρνητικότητας.

Στην ανακοίνωση αυτή παρουσιάζονται οι συσχετίσεις των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας των εκπαιδευτικών με τις αντιλήψεις, τις στάσεις, τα συναισθήματα, την αυτεπάρκεια και τους αναστοχασμούς τους σχετικά με την εσωτερική αξιολόγηση, καθώς και οι διαφορές στις παραπάνω μεταβλητές μεταξύ των ατόμων με υψηλές και χαμηλές τιμές σε κάθε έναν από τους πέντε παράγοντες.

Συμπόσιο 3 - Αμφιθέατρο Γ. Καραμπατζός

Η ποιοτικοποίηση της αξιολόγησης μαθητή, εργαλεία και αποτελέσματά της

Συντονίστρια: Καλλιόπη Φερεσίδη, Διδάσκουσα Π.Μ.Σ. «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση», Παι.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α.

Συζητητής: Δημήτριος Φωτεινός Διευθυντής Π.Μ.Σ. «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση» και Πρόεδρος Παι.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α.

«Η Αξιολόγηση του μαθητή... αλλιώς»: η Αυθεντική Αξιολόγηση ως μετάβαση από την Αξιολόγηση της Μάθησης στην Αξιολόγηση για τη Μάθηση

Χρυσοθέα Τσιτσάνου

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση»

Παι.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α. - Εκπαιδευτικός ΠΕ06

Η διαδικασία της αξιολόγησης είναι άμεσα συνυφασμένη με κάθε τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας, ενώ η παρουσία της στον χώρο της εκπαίδευσης θεωρείται πέρα από αυτονόητη και επιβεβλημένη. Η εκπαιδευτική αξιολόγηση διαχρονικά μεταφραζόταν στην υιοθέτηση παραδοσιακών μορφών αξιολόγησης της μάθησης και ήταν -σε μεγαλύτερο βαθμό- ποσοτική και -σε μικρότερο βαθμό- περιγραφική, με στόχο την απόδοση αξίας μέσω της βαθμολόγησης. Η ανάδυση των εκπαιδευτικών κινήματων του κοινωνικού εποικοδομητισμού, της κριτικής σκέψης και της ολιστικής προσέγγισης της γνώσης προς τα τέλη του προηγούμενου αιώνα, το ραγδαία μεταβαλλόμενο προφίλ των σύγχρονων κοινωνιών και τα ευρήματα της εκτεταμένης ερευνητικής δραστηριότητας αναφορικά με την ανεπάρκεια των παραδοσιακών μορφών αξιολόγησης ως μεθόδων αποτίμησης της μαθητικής επίδοσης στα σύγχρονα εκπαιδευτικά συστήματα, σταδιακά οδήγησαν στην υιοθέτηση αυθεντικών μορφών αξιολόγησης που προωθούν την αξιολόγηση για τη μάθηση και τη συσχετίζουν με πραγματικές καταστάσεις της καθημερινής ζωής των εκπαιδευομένων. Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο να διερευνήσει τις αυθεντικές μορφές εκπαιδευτικής αξιολόγησης, να τονίσει τη σημασία της ενσωμάτωσής τους σε σύγχρονα εκπαιδευτικά πλαίσια και να τις αντιπαραβάλλει με τις παραδοσιακές, μέσω της επισκόπησης της υφιστάμενης σχετικής βιβλιογραφίας. Συγκεκριμένα, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην παράθεση των πλεονεκτημάτων αλλά και κάποιων περιορισμών της αυθεντικής αξιολόγησης, όπως προκύπτουν από τη μελέτη, τη συνοπτική παρουσίαση της εγχώριας και διεθνούς βιβλιογραφίας και την κριτική αποτίμησή της. Τέλος, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τη βιβλιογραφική επισκόπηση, και ακολουθούν προτάσεις εφαρμογής αξιολογικών μεθόδων στη σχολική τάξη.

Εφαρμογή Ποιοτικών Εργαλείων Αξιολόγησης στο μάθημα των Γαλλικών και Μεταξιολόγηση

Δήμητρα Αγγέλη¹, Ευαγγελία Σίτα-Ντούντα²

¹Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση»

Παι.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α. - Εκπαιδευτικός ΠΕ05 Γαλλικής ΔΙ.Δ.Ε. Ιωαννίνων

²Εκπαιδευτικός ΠΕ05 Γαλλικής ΔΙ.Δ.Ε. Ιωαννίνων, Μ.Δ.Ε.

Το 2023 κυκλοφόρησε επίσημα το νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τα Γαλλικά στο Λύκειο (ΦΕΚ φ143/3950/Δ2/18-01-2023). Συγχρόνως, το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής πολιτικής (ΙΕΠ) σχεδίασε και υλοποίησε πρόγραμμα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών πάνω στην αναθεώρηση των Π.Σ., τα οποία θα ανταποκρίνονται, πρώτα από όλα, στις ανάγκες όλων των μαθητών/-ητριών, στη νέα κοινωνική πραγματικότητα και στα νέα δεδομένα των επιστημών για τη διδασκαλία, τη μάθηση, τα

γνωστικά αντικείμενα και τις πρακτικές τους, όπως και την ανάπτυξη δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες στους πολίτες του 21ου αιώνα. Η έμφαση μετακινείται προς τους μαθητές και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα μάθησης. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση της διαμορφωτικής αξιολόγησης, η οποία αποβλέπει στον συνεχή έλεγχο της επίτευξης των αποτελεσμάτων, σημειώνοντας μετακίνηση από την αξιολόγηση της μάθησης στην αξιολόγηση για τη μάθηση. Στο πλαίσιο του προαναφερθέντος προγράμματος επιμόρφωσης, οι συγγραφείς της παρούσας εργασίας εκπόνησαν διδακτικό σενάριο με τίτλο «Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι». Το θέμα του ήταν η αναγκαιότητα συμπερίληψης των διαφορετικών ατόμων μέσα στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και ομαδοσυνεργατικών δραστηριοτήτων, στις οποίες εφαρμόστηκαν ποιοτικά εργαλεία αξιολόγησης -πεδία δυνάμεων, ρουμπρίκες, ψηφιακή αφήγηση- τα οποία εξασφαλίζουν την εγκυρότητα και την αξιοπιστία, τεκμηριώνουν την περιγραφική αξιολόγηση, δίνουν βαρύτητα στην ποιοτική αξιολόγηση, ξεχωρίζουν για τον μεταγνωστικό τους χαρακτήρα και αποσκοπούν στην ανατροφοδότηση. Σκοπός μας είναι να παρουσιάσουμε στην ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα πώς μετουσιώνεται ένα θεωρητικό κείμενο σε πραγματικό διδακτικό πλάνο και να συμβάλουμε στη συζήτηση θεωρίας και πράξης, να θέσουμε τον προβληματισμό της εφαρμογής ποιοτικών εργαλείων αξιολόγησης κατά την εκπαιδευτική διαδικασία και να αναδείξουμε την αξία του πώς αξιολογούμε την αξιολόγηση που εφαρμόσαμε.

Ποιοτική Αξιολόγηση μαθητών/-ητριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Χρυσούλα Μηνασίδου

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση»

Παι.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α. – Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής

Στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα, οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι ένα σύνθετο φαινόμενο που συναντάται σε παιδιά όλων των ηλικιών ανεξαρτήτως φύλου. Είναι ένα φαινόμενο που κυριαρχεί και μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνον αν αξιολογηθεί ορθά και με όλα τα απαραίτητα εργαλεία και μέσα. Η διαδικασία της αρχικής αξιολόγησης της μαθησιακής ετοιμότητας αυτών των παιδιών γίνεται είτε από δημόσιους (ΚΕΔΑΣΥ) είτε από ιδιωτικούς φορείς (ιδιώτες ειδικοί παιδαγωγοί), ακολουθώντας ένα συγκεκριμένο πλάνο και διάγραμμα που είναι ίδιο για όλους τους μαθητές. Μετά από τη διαγνωστική αυτή αξιολόγηση, προσδιορίζονται οι δυσκολίες των μαθητών και τίθενται ορισμένοι στόχοι που πρέπει διαφοροποιημένα ο κάθε μαθητής να επιδιώξει, ώστε να βελτιωθεί. Στην προσπάθεια αυτή του μαθητή διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο ο εκπαιδευτικός του, ο οποίος θα τον βοηθήσει στην προσπάθειά του για αυτοαξιολόγηση και αυτορρύθμιση. Αυτή η εργασία, λοιπόν, έχει ως στόχο να αναδείξει την αξιοποίηση ορισμένων εργαλείων αξιολόγησης αλλά και παρέμβασης πάνω σε ένα παιδί με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες. Συγκεκριμένα, το θέμα προσεγγίζεται ως μια μελέτη περίπτωσης και επικεντρωνόμαστε στον τομέα της ορθογραφίας και την αντιμετώπιση της δυσορθογραφίας. Μέσα, λοιπόν, από αυτή τη μελέτη περίπτωσης αναδεικνύεται η σημασία της ποιοτικής αξιολόγησης του μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, με τη χρήση ορισμένων εργαλείων, αποσκοπώντας στην αυτοβελτίωσή του αλλά και στην ανατροφοδότηση των γονέων και των εκπαιδευτικών του.

Μία πρόταση εφαρμογής του Φακέλου Υλικού Μαθητή (Portfolio) στο μάθημα της Ιστορίας Γ΄

Γυμνασίου

Ειρήνη Καραμπέτσου

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση»

Παι.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α. – Εκπαιδευτικός ΠΕ02, Πρότυπο Γυμνάσιο Πατρών

Το σύγχρονο σχολείο, προσαρμοζόμενο σε ένα διαρκώς μεταλλασσόμενο περιβάλλον, καλείται να επαναπροσδιορίσει τους στόχους του και να δώσει έμφαση στην ανάπτυξη των μεταγνωστικών δεξιοτήτων των μαθητών. Καθώς, λοιπόν, διαμορφώνονται οι νέες αυτές ανάγκες, στον τομέα της αξιολόγησης των μαθητών ολοένα και κερδίζουν έδαφος οι αυθεντικές μορφές αξιολόγησης με χαρακτηριστικότερη και συχνότερα χρησιμοποιούμενη τη χρήση και εφαρμογή του φακέλου υλικού μαθητή (portfolio). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον ερευνητικά παρουσιάζει η δυνατότητα εφαρμογής του στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, όπου θεσμικά οι διαδικασίες αξιολόγησης είναι συνδεδεμένες με παραδοσιακές μεθόδους (διαγωνίσματα/ γραπτές εξετάσεις) και όπου το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών προβλέπει πλήθος γνωστικών και διδακτικών αντικειμένων. Στην παρούσα εργασία προτείνεται ένας τρόπος εφαρμογής της αξιολογικής αυτής τεχνικής στο μάθημα της ιστορίας της Γ΄ Γυμνασίου. Παρουσιάζονται τα στάδια οργάνωσης και προγραμματισμού της τεχνικής, η σύνδεσή της με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος, το είδος, οι στόχοι και το περιεχόμενο του φακέλου υλικού, καθώς και τα βήματα εφαρμογής, αξιολόγησης και αξιοποίησης του φακέλου. Τέλος, αναδεικνύεται η πολυεπίπεδη αξία του τόσο ως εργαλείου αυθεντικής και διαμορφωτικής αξιολόγησης των μαθητών, όσο και ως εργαλείου ανατροφοδότησης και αυτοαξιολόγησης του ίδιου του εκπαιδευτικού και ως ερευνητικού εργαλείου που δύναται να οδηγήσει στη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου.

Η έμφαση στην αυτοαξιολόγηση και την ετεροαξιολόγηση μέσα από τα Νέα Προγράμματα

Σπουδών

Λουκία Παπαθεοδώρου

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση»

Παι.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α. - Εκπαιδευτικός ΠΕ06

Ο σκοπός της εισήγησης είναι να αναδείξει την αναγκαιότητα αξιοποίησης τεχνικών εναλλακτικής αξιολόγησης και συγκεκριμένα της αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης στο πλαίσιο αξιολόγησης των μαθητών στο Γενικό Λύκειο. Στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες στο Γενικό Λύκειο (ΠΣ-ΓΛ), το οποίο σχεδιάζεται να εφαρμοστεί κατά το σχολικό έτος 2024-2025, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην αξιοποίηση της διαμορφωτικής αξιολόγησης η οποία έχει ρόλο ανατροφοδοτικό και μεταγνωστικό, αποβλέποντας στον συνεχή έλεγχο της επίτευξης των Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων. Επίσης, μέσω του ΠΣ-ΓΛ προωθείται η υιοθέτηση ενός μαθητοκεντρικού περιβάλλοντος στην εκπαιδευτική διαδικασία το οποίο θα δημιουργεί τις απαραίτητες προϋποθέσεις ενίσχυσης της διάδρασης, της συνεργασίας και της ανάληψης πρωτοβουλιών από τους μαθητές, καθώς και της καλλιέργειας της κριτικής τους σκέψης και της ικανότητάς τους για αναστοχασμό. Η ενδυνάμωση της προαναφερθείσας δεξιότητας των μαθητών να επεξεργάζονται, να διαχειρίζονται πληροφορίες και να αξιολογούν (κριτική σκέψη) είναι μία εκ των τεσσάρων δεξιοτήτων μάθησης του 21ου αιώνα, η καλλιέργεια της οποίας προκρίνεται στο ΠΣ-ΓΛ. Καταλήγοντας, η εισήγηση αυτή στοχεύει να τονίσει ότι μέσω της ενσωμάτωσης των τεχνικών

της αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης για την αποτίμηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και της πορείας της μαθησιακής διαδικασίας ικανοποιούνται οι παραπάνω στόχοι του ΠΣ-ΓΛ. Οι μαθητές αναπτύσσουν την κριτική τους ικανότητα. Επιπλέον, γίνονται το επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. Τέλος, αναπτύσσουν μεταγνωστικές δεξιότητες υψηλής μαθησιακής και γνωστικής αξίας, δηλαδή μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν, οι οποίες αποτελούν μια από τις στοχεύσεις της αξιοποίησης των τεχνικών εναλλακτικής αξιολόγησης στη διδακτική πράξη.

Συμπόσιο 4 - Αίθουσα Α6

Η επίδραση των αξόνων του συλλογικού προγραμματισμού στο σύνολο της σχολικής ζωής του 1^{ου}

Ε.Κ. Αγ. Δημητρίου 2023 - 2024

Συντονιστής: Δρ. Κοτσιφάκος Δημήτριος

Συζητήτρια: Σπυροπούλου Ιωάννα, Υποδιευθύντρια 1ου ΕΠΑΛ Αγίου Δημητρίου

Η επίδραση των αξόνων του συλλογικού προγραμματισμού της σχολικής μονάδας στο σύνολο της σχολικής ζωής: προσδιορισμός, μελέτη και ανάλυση πεδίων εφαρμογής στο 1ο Εργαστηριακό Κέντρο Αγίου Δημητρίου, τη σχολική περίοδο 2023 - 2024

Δρ Κοτσιφάκος Δημήτριος

Διευθυντής 1^{ου} Εργαστηριακού Κέντρου Αγίου Δημητρίου

Αξιοποίηση περιβαλλόντων ανοιχτού κώδικα και μοντελοποίηση ψηφιακών παρεμβάσεων στο 1ο Εργαστηριακό Κέντρο Αγίου Δημητρίου,

Αλέξανδρος Ζαφείρης

1^ο Εργαστηριακό Κέντρο Αγίου Δημητρίου, 1ο ΕΠΑΛ Αγίου Δημητρίου

Ο όρος “Ελεύθερο Λογισμικό/ Λογισμικό Ανοιχτού Κώδικα” (Open Source Software) αναφέρεται σε προγράμματα υπολογιστών που ο κώδικάς τους είναι διαθέσιμος στους χρήστες και οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν το λογισμικό χωρίς κόστος κτήσης και χρήσης, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει με τα εμπορικά λογισμικά. Η παρούσα δράση αναφέρεται στην οργάνωση κοινότητας ανοιχτού λογισμικού, αλλά και σε διεργασίες μοντελοποίησης ψηφιακών παρεμβάσεων ανοιχτού κώδικα στο 1ο Εργαστηριακό Κέντρο Αγίου Δημητρίου.

Εκπαιδεύω τους...γονείς μου,

Αντιγόνη Λυμπέρη

1^ο Εργαστηριακό Κέντρο Αγίου Δημητρίου, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Μελέτη αναγκών, μοντελοποίηση, σχεδιασμός και μερική υλοποίηση ενός σχολείου γονέων για όλες τις μονάδες που υποστηρίζει το Εργαστηριακό Κέντρο του Αγίου Δημητρίου (Ημερήσιο ΕΠΑΛ Αγίου Δημητρίου - Ημερήσιο ΕΠΑΛ Αλίμου - Εσπερινό ΕΠΑΛ Αγίου Δημητρίου). Για τους γονείς των Ημερησίων ΕΠΑΛ είναι σημαντικό να επενεργούν στα ενεργήματα του σχολείου, να συζητούν με τους εκπαιδευτικούς για τα ζητήματα της οικογένειας και να υποστηρίζουν κοινωνικά και ψυχοσυναισθηματικά την μαθησιακή διαδικασία των τέκνων τους. Το "σχολείο" γονέων λειτουργεί και για το Εσπερινό ΕΠΑΛ, είτε με γονείς ενηλίκων, είτε με το 15μελές του Εσπερινού εφόσον σε αυτό συμμετέχουν γονείς. Η δράση θα πραγματοποιείται σε φιλικά προσχεδιασμένους χώρους του ΕΚ, και σε χώρους του Δήμου.

Μελέτη προδιαγραφών για μια ομαδοσυνεργατική επικαιροποίηση του εσωτερικού κανονισμού του 1ου Εργαστηριακού Κέντρου του Αγίου Δημητρίου

Δημήτρης Μουζακίτης

1^ο Εργαστηριακό Κέντρο Αγίου Δημητρίου, ΕΠΑΛ Αλίμου

Η μελέτη προδιαγραφών για την επικαιροποίηση του εσωτερικού κανονισμού ενός Εργαστηριακού Κέντρου αποτελεί ένα θεμελιώδες στάδιο συλλογικών επεξεργασιών για την σχολική μονάδα. Σε αυτή την υπέρτατη δημοκρατική διαδικασία στην οποία η κοινότητα μάθησης συζητά πώς θα διαχειριστεί θεμελιακά ζητήματα διαβίωσης συμμετέχουν όλα τα μέλη της κοινότητας και

συνδιαμορφώνουν το ιδεατό προφίλ της μονάδας. Η ειδική προετοιμασία η οποία επιβάλλει και την ομαδοσυνεργατική συμμετοχή αφορά την ίδια την φύση των εργαστηρίων ως χώροι διδασκαλίας και μάθησης. Επέκταση της δράσης είναι η εκδοχή "εικονογράφησης" του Κανονισμού των Εργαστηρίων από τον Τομέα Εφαρμοσμένων Τεχνών. Μελλοντική επέκταση της δράσης είναι η δημιουργία "οικόσημου" για το 1ο ΕΚ Αγίου Δημητρίου.

Μοντελοποίηση αξιολόγησης καινοτόμων δράσεων για το

1^ο Εργαστηριακό Κέντρο του Αγίου Δημητρίου

Μπέγκος Γρηγόριος

1^ο Εργαστηριακό Κέντρο Αγίου Δημητρίου, ΕΠΑΛ Αλίμου

Πώς αξιολογούμε μια καινοτόμα δράση στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση; Τι μπορεί να σημαίνει καινοτομία για κάθε Τομέα και κάθε Ειδικότητα ξεχωριστά; Η δράση ακολουθώντας την παρακάτω αξιολογική στρατηγική η οποία θα καθορίσει καινοτόμους στόχους και τις αναμενόμενες εκβάσεις της καινοτόμας δράσης. Ποια προβλήματα προσπαθεί να λύσει; Ποιες είναι οι αναμενόμενες βελτιώσεις στην τεχνική εκπαίδευση; Τα αποτελέσματα του σχεδιασμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ανατροφοδότηση στους/στις εκπαιδευτικούς, στους μαθητές/τριες αλλά και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, από το ΙΕΠ, μέχρι το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ (ITYE). Αυτή η ανατροφοδότηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση των καινοτόμων δράσεων στο μέλλον.

Συμπόσιο 5 - Αίθουσα Α1
Αξιοποίηση μεθόδων, τεχνικών και εργαλείων αξιολόγησης στην
καλλιέργεια δεξιοτήτων του 21ου αιώνα

Συντονίστρια: Αικατερίνη Κασιμάτη

Ελένη Μπεκιάρη¹ & Αικατερίνη Κασιμάτη²

¹ *Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης*

² *Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, ΑΣΠΑΙΤΕ/Παιδαγωγικό
Τμήμα*

Η παρούσα ποιοτική έρευνα, αξιοποιώντας τα κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία αξιολόγησης, διερευνά τη στάση και τις απόψεις των εκπαιδευτικών απέναντι στη χρήση της μεθόδου της σύνθετης ερευνητικής εργασίας (project) στην εκπαιδευτική διαδικασία στη βαθμίδα του Λυκείου και στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας, μια μέθοδο που συνδέεται με την αυθεντική μάθηση και αξιολόγηση, προάγοντας την πρωτοβουλία των μαθητών σε κονστрукτιβιστικά μοντέλα διδασκαλίας. Τα ερευνητικά ερωτήματα προέκυψαν ύστερα από Παρατήρηση (συμμετοχική και μη), είκοσι μίας διδακτικών ωρών σε πραγματικό χρόνο του σχολικού περιβάλλοντος δύο σχολικών μονάδων (Γενικό Λύκειο, Πρότυπο Λύκειο) και διερεύνηση μέσω δέκα ημιδομημένων συνεντεύξεων (τριγωνοποίηση) με εκπαιδευτικούς (γυναίκες και άνδρες) των παραπάνω σχολικών μονάδων, ενώ το εμπειρικό υλικό της εργασίας αποτελούν τα απομαγνητοφωνημένα κείμενα των παραπάνω συνεντεύξεων. Η μέθοδος ανάλυσης που επιλέχθηκε στο πλαίσιο της Ποιοτικής έρευνας είναι η θεματική ανάλυση με κωδικοποίηση και ανάλυση των δεδομένων. Τα αποτελέσματα αναδεικνύουν τη θετική στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στη χρήση της σύνθετης ερευνητικής εργασίας στο σχολικό πλαίσιο, με την πλειονότητα των εκπαιδευτικών να υπογραμμίζουν τα σημαντικά μαθησιακά αποτελέσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του, όπως η ενεργοποίηση των μαθητών και η ανάπτυξη της δημιουργικότητάς τους. Ως τελικό συμπέρασμα αναδεικνύεται η σύνδεση της σύνθετης ερευνητικής εργασίας με τις επιταγές της μαθητοκεντρικής μάθησης ιδωμένης στο πλαίσιο της αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση της συνεισφοράς της μεθόδου project στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Έλλη Επιτρόπου¹ & Αικατερίνη Κασιμάτη²

¹Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

² Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, ΑΣΠΑΙΤΕ/ Παιδαγωγικό Τμήμα

Η εργασία αυτή πραγματεύεται τη συνεισφορά της μεθόδου project στην ανάπτυξη δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα σε μαθητές Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και διαρθρώνεται σε δύο μέρη. Στο θεωρητικό μέρος προσδιορίζονται οι Δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα μέσα από δύο διαφορετικά μοντέλα κατηγοριοποίησης, το μοντέλο KSAVE και το μοντέλο του Πανεπιστημίου DEUSTO και επιβεβαιώνεται θεωρητικά πως η μέθοδος project, μπορεί να αποτελέσει ένα δυναμικό επικουρικό εργαλείο απόκτησης και ανάπτυξης των Δεξιοτήτων του 21ου αιώνα. Στο ερευνητικό μέρος διερευνώνται τρεις στόχοι: να επικυρωθεί η ερευνητική εργασία (project) ως πλαίσιο ανάπτυξης των Δεξιοτήτων του 21ου αιώνα με βάση τις απόψεις μαθητών από όλες τις τάξεις του Γυμνασίου, να διερευνηθούν οι Δεξιότητες του 21ου αιώνα που αναπτύσσονται και καλλιεργούνται ως επί το πλείστον στους μαθητές μετά τη συμμετοχή τους σε μια ερευνητική εργασία και να διερευνηθεί η στάση των μαθητών Γυμνασίου απέναντι στην υλοποίηση project κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Εφαρμόστηκε μέθοδος ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 63 μαθητές από όλες τις βαθμίδες του Γυμνασίου. Ως εργαλείο της έρευνας αξιοποιήθηκαν ερωτηματολόγια, τα οποία συμπλήρωσαν και οι 63 μαθητές και ημιδομημένες συνεντεύξεις, οι οποίες έγιναν με δέκα μαθητές Γυμνασίου επίσης. Συμπερασματικά οι μαθητές παρουσίασαν θετική στάση απέναντι στη μέθοδο project και τα προβλήματα που εντόπισαν είχαν κυρίως να κάνουν με πρακτικά θέματα ελλείψεων υποδομών. Στα βασικά οφέλη κυρίαρχη θέση είχε η ανάπτυξη συνεργασίας και επικοινωνίας, και συνολικά οι κοινωνικές δεξιότητες. Επιπλέον αναδείχθηκε πως οι μαθητές αντιλαμβάνονται τη μέθοδο project ως πλαίσιο ανάπτυξης πληθώρας δεξιοτήτων που δεν αναπτύσσουν με την παραδοσιακή μέθοδο διδασκαλίας. Δεξιότητες που αναπτύσσονται ανάλογα και παράλληλα με την υλοποίηση project εντοπίστηκαν επίσης, με την μεταγνωστική δεξιότητα της αυτοαξιολόγησης να κατέχει κυρίαρχη θέση. Οι ίδιοι οι μαθητές πρότειναν την επέκταση της μεθόδου project και σε άλλους τομείς της σχολικής πραγματικότητας διευρύνοντας την προοπτική της παρούσας έρευνας στο μέλλον.

Η αξιολόγηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας μέσω των διαξιφισμών (debate)

Φωτεινή Τσαλιαγκού¹ & Αικατερίνη Κασιμάτη²

¹Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

² Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, ΑΣΠΑΙΤΕ/Παιδαγωγικό Τμήμα

Η παρούσα έρευνα πραγματεύεται τη συμβολή των διαξιφισμών (debate) ως τεχνικής διδασκαλίας για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, και πιο συγκεκριμένα των επικοινωνιακών και μεταγνωστικών, σε μαθητές Α' Λυκείου στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας. Η διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε σε σχολικό περιβάλλον μίας σχολικής μονάδας Γενικού Λυκείου αστικής περιοχής. Το δείγμα συνίσταται σε τρεις φιλόλογους από τις οποίες θα διδάξει η καθεμία στο τμήμα της από δύο φορές, μία με δικό της σχέδιο διδασκαλίας και μία με σχέδιο της ερευνήτριας, καθώς και τους μαθητές των τμημάτων τους που έχουν συναινέσει στη διαδικασία. Τα ερευνητικά ερωτήματα διερευνώνται μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων στις εκπαιδευτικούς, ερωτηματολογίων που μοιράστηκαν και συμπληρώθηκαν από τους μαθητές και αξιολογούνται από την αμέτοχη παρατήρηση που συνοδεύτηκε από την ηχογράφηση και, στη συνέχεια, την απομαγνητοφώνηση των λόγων τους, ενώ η εγκυρότητά τους εξασφαλίζεται με την τριγωνοποίηση των δεδομένων. Τα ερευνητικά ερωτήματα αναδεικνύουν τη θετική άποψη των εκπαιδευτικών για το debate καθώς και τον βιωματικό τρόπο με τον οποίο καλλιεργήθηκαν οι επικοινωνιακές και μεταγνωστικές δεξιότητες κατά τη διάρκεια του μαθήματός τους. Επιπλέον, μέσα από τους μαθητές και τη συμμετοχή τους διαφαίνεται ο βαθμός που το debate διευκολύνει να καλλιεργηθούν οι παραπάνω δεξιότητες αναστοχαζόμενοι πάνω στις διδασκαλίες στις οποίες συμμετείχαν οι ίδιοι. Τα συμπεράσματα αυτά προέκυψαν από την αξιολόγηση όλων των δεδομένων, ποιοτικών και ποσοτικών, ενώ, ακόμα, οι διεθνείς έρευνες έρχονται να τα υποστηρίξουν. Παράλληλα, η μελέτη περιλαμβάνει και την σύγκριση πάνω στις διδασκαλίες που πραγματοποιήθηκαν μελετώντας τα παραπάνω ζητήματα.

Βελτίωση της ευεξίας των μαθητών και της πρόληψης της βίας μέσω θετικής ψυχολογίας στο σχολείο: Μια βελτιωτική δράση στο πλαίσιο της αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας

Συντονιστής: Δημήτριος Ζμπάνιος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Συζητήτρια: Αικατερίνη Αντωνοπούλου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Η χρήση ερωτηματολογίων για σχεδιασμό και αξιολόγηση Ομαδικών Προγραμμάτων

Παρέμβασης Θετικής Ψυχολογίας στα Σχολεία

Δημητρα Καψιώτη¹, Γεωργία Φερμανίδου¹, Μαρία Γιαννοπούλου²,

¹Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

²Εκπαιδευτικός ΠΕ02

Σε αυτή την εισήγηση παρουσιάζονται τα ευρήματα της χορήγησης των ερωτηματολογίων θετικής ψυχολογίας Values in Action (VIA) Survey of Character Strengths και PERMA-Profilier σε μαθητές ως αρχική μέτρηση για το σχεδιασμό και εκπόνηση του προγράμματος θετικής ψυχολογίας σε σχολεία διαφορετικών βαθμίδων στην Ελλάδα.

Το ερωτηματολόγιο VIA Character Strengths του Seligman παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση παρεμβάσεων θετικής ψυχολογίας στα σχολεία. Με τον εντοπισμό των δυνατών σημείων των μαθητών (δηλαδή των πιο ανεπτυγμένων θετικών τους χαρακτηριστικών), μπορούν να σχεδιαστούν παρεμβάσεις που αξιοποιούν και ενισχύουν αυτά τα δυνατά σημεία. Το VIA εξετάζει τις πτυχές όπως τη σοφία και γνώση (αγάπη για τη μάθηση, περιέργεια, κριτική σκέψη), το θάρρος (γενναιότητα, επιμονή, ενθουσιασμός), τον ανθρωπισμό (καλοσύνη, αγάπη, κοινωνική νοημοσύνη), τη δικαιοσύνη (αμεροληψία, ηγεσία, ομαδική εργασία), τη μετριοπάθεια (συγχώρεση, αυτορρύθμιση, σεμνότητα) και την υπερβατικότητα (αίσθηση του χιούμορ, ευγνωμοσύνη, εκτίμηση της ομορφιάς).

Το δεύτερο ερωτηματολόγιο PERMA-Profilier (και σε συνδυασμό με το VIA) προσφέρει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα, μετρώντας κυρίως πέντε βασικούς πυλώνες: Θετικό Συναισθήμα, Εμπλοκή, Σχέσεις, Νόημα Ζωής και Επιτεύγματα. Αυτό το εργαλείο μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμο για τον σχεδιασμό προγραμμάτων παρέμβασης θετικής ψυχολογίας στα σχολεία καθώς δεν σταματά στην απλή μέτρηση της ευτυχίας των μαθητών. Μπορεί να αξιολογήσει την ικανότητά τους να ασχολούνται ενεργά με μαθήματα και δραστηριότητες την ποιότητα των σχέσεων τους με συμμαθητές και εκπαιδευτικούς, το αίσθημα νοήματος που αντλούν από το σχολείο και τη μάθηση και την ικανοποίηση που λαμβάνουν από την επίτευξη σχολικών στόχων. Επιπλέον, μπορεί να λάβει υπόψιν και τυχόν αρνητικά συναισθήματα που βιώνουν οι μαθητές στο σχολικό περιβάλλον καθώς και τη γενική τους υγεία και τη μοναξιά που τυχόν βιώνουν.

Αν και τα παραπάνω ερωτηματολόγια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση και τον σχεδιασμό εξατομικευμένων παρεμβάσεων, η χρησιμότητά τους δεν περιορίζεται σε αυτό το πλαίσιο. Μπορεί να αποτελέσουν ένα εξίσου πολύτιμο εργαλείο για την μέτρηση της αποτελεσματικότητας της υλοποίησης ομαδικών προγραμμάτων παρέμβασης θετικής ψυχολογίας στα σχολεία.

Περιεχόμενο του Προγράμματος Παρέμβασης Θετικής Ψυχολογίας

Ευδοκία Πολίτη¹, Μαρία Γιαννοπούλου², Άρτεμις Αναγνωστοπούλου³

¹Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

²Εκπαιδευτικός ΠΕ02

³Διευθύντρια 21^{ου} Γυμνασίου Αθηνών

Στην ανακοίνωση αυτή θα παρουσιαστεί το πρόγραμμα θετικής ψυχολογίας πέντε ενοτήτων που εφαρμόστηκε σε διαφορετικά σχολικά περιβάλλοντα. Το πρόγραμμα αυτό σχεδιάστηκε με στόχο να καλλιεργήσει την ευεξία και τη συναισθηματική νοημοσύνη των μαθητών. Το πρόγραμμα περιλάμβανε πέντε συνεδρίες. Συγκεκριμένα:

1. Δημιουργία Θετικών Σχέσεων: Αυτή η ενότητα τόνισε τη σημασία των κοινωνικών δεσμών μέσω αναγνώσεων και συζητήσεων για τις δεξιότητες επικοινωνίας, την επίλυση συγκρούσεων και τις θετικές αλληλεπιδράσεις. Οι μαθητές εξάσκησαν αυτές τις δεξιότητες με τη βοήθεια σεναρίων παιχνιδιού ρόλων που προώθησαν την αποτελεσματική επικοινωνία και τη δημιουργία σχέσεων.
2. Ενσυναίσθηση στην Πράξη: Παιχνίδι Ρόλων για Κατανόηση: Εδώ, η εστίαση ήταν στην ανάπτυξη της ενσυναίσθησης μέσω δραστηριοτήτων παιχνιδιού ρόλων. Οι μαθητές εξερεύνησαν την αλλαγή οπτικής παίζοντας ρόλους σε διάφορες καταστάσεις και συζητώντας τα συναισθήματα που εμπλέκονταν. Εξάσκησαν την ενεργητική ακρόαση και την επικύρωση συναισθημάτων για να βελτιώσουν την ικανότητά τους να καταλαβαίνουν και να συνδέονται με τους άλλους.
3. Καλλιέργεια Ευγνωμοσύνης: Αυτή η ενότητα εξέτασε τη δύναμη της ευγνωμοσύνης και τα οφέλη της για την ευεξία. Οι μαθητές ασχολήθηκαν με αναγνώσεις και συζητήσεις για τεχνικές ημερολογίου ευγνωμοσύνης. Στη συνέχεια, έθεσαν αυτές τις τεχνικές σε εφαρμογή δημιουργώντας προσωπικά κολάζ ή παρουσιάσεις ευγνωμοσύνης, ενισχύοντας έτσι ένα αίσθημα εκτίμησης για τις θετικές πτυχές της ζωής τους.
4. Παιχνίδι Ρόλων Ευγνωμοσύνης: Έκφραση Εκτίμησης: Επεκτείνοντας την έννοια της ευγνωμοσύνης, αυτή η ενότητα χρησιμοποίησε σενάρια παιχνιδιού ρόλων για την εξάσκηση της έκφρασης ευγνωμοσύνης προς συμμαθητές, εκπαιδευτικούς ή μέλη της οικογένειας με σκοπό τη λεκτικής έκφρασης της εκτίμησης και ενίσχυση των θετικών σχέσεων.
5. Διαχείριση Συναισθημάτων: Στρατηγικές Ρύθμισης: Αυτή η ενότητα επικεντρώθηκε στην ανάπτυξη της συναισθηματικής επίγνωσης και των στρατηγικών διαχείρισης συναισθημάτων. Οι μαθητές ασχολήθηκαν με αναγνώσεις και συζητήσεις σχετικά με την αναγνώριση των προσωπικών τους τρόπων έκφρασης των συναισθημάτων και των μηχανισμών αντιμετώπισης. Εξάσκησαν τεχνικές μέσω συζήτησης για την αποτελεσματική διαχείριση των συναισθημάτων τους

Διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ μαθητών

Παρασκευή Ελευθεράκη¹, Νικόλαος Σαραλιώτης²

¹Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

²Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Αυτή η παρουσίαση εξερευνά τις πολυπλοκότητες των μαθητικών σχέσεων μέσα στο σχολικό περιβάλλον, αξιοποιώντας δεδομένα από ένα ερωτηματολόγιο μαθητών. Το ερωτηματολόγιο διερευνά τις παρακάτω πτυχές της μαθητικής κοινωνικής αλληλεπίδρασης:

Φιλία και Υποστήριξη: Η ανάλυση εξετάζει το βαθμό στον οποίο οι μαθητές αισθάνονται συνδεδεμένοι με τους συνομηλίκους τους, τον αριθμό των στενών φίλων που αναγνωρίζουν και το βαθμό στον οποίο μοιράζονται κοινά ακαδημαϊκά και εξωσχολικά ενδιαφέροντα. Επιπλέον, το

ερωτηματολόγιο διερευνά τα χαρακτηριστικά που οι μαθητές εκτιμούν περισσότερο στις φιλίες και το επίπεδο υποστήριξης που πιστεύουν ότι παρέχουν οι φίλοι σε ακαδημαϊκά και προσωπικά ζητήματα.

Πίση ομηλικών και Ομαδική Δυναμική: Η μελέτη διερευνά την επικράτηση της πίεσης των συνομηλικών μεταξύ των μαθητών, εξετάζοντας περιπτώσεις όπου αισθάνθηκαν πίεση να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες που δεν αποδοκίμαζαν. Το ερωτηματολόγιο εμβαθύνει επίσης στην τάση των μαθητών να συναναστρέφονται με συγκεκριμένες ομάδες κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων, στην επιθυμία τους να ευθυγραμμίσουν την εμφάνιση και τη συμπεριφορά τους με την ομάδα τους και στις εμπειρίες τους να αισθάνονται αποκλεισμένοι ή απομονωμένοι καθώς και τον ανταγωνισμό μεταξύ τους.

Ασφάλεια και Εκφοβισμός: Το ερωτηματολόγιο αξιολογεί το γενικό αίσθημα ασφάλειας των μαθητών μέσα στον σχολικό χώρο, εντοπίζοντας τυχόν περιοχές όπου αισθάνονται ανασφαλείς ή άβολα. Η μελέτη διερευνά επίσης τις εμπειρίες των μαθητών να γίνουν μάρτυρες εκφοβισμού ή επιθετικής συμπεριφοράς μεταξύ των συνομηλικών τους, εξετάζοντας τις συναισθηματικές τους αντιδράσεις και τυχόν ενέργειες που ανέλαβαν ως απάντηση. Τέλος, το ερωτηματολόγιο εμβαθύνει στις προσωπικές εμπειρίες εκφοβισμού των μαθητών, εξετάζοντας τα συναισθήματά τους και τυχόν ενέργειες που ανέλαβαν για να αντιμετωπίσουν την κατάσταση.

Αυτοαντίληψεις: Η ανάλυση διερευνά τις αντιλήψεις των μαθητών για τη δική τους δημοτικότητα μεταξύ των συνομηλικών τους και το γενικό επίπεδο αυτοπεποίθησής τους.

Τέλος, το ερωτηματολόγιο αξιολογεί περαιτέρω τις πεποιθήσεις των μαθητών σχετικά με τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το σχολείο στη βελτίωση της προσωπικής και κοινωνικής τους ζωής, καθώς και την προθυμία τους να συμμετάσχουν σε σχολικές δραστηριότητες.

Αναπτύσσοντας τη Συνεργασία: Αξιολόγηση της Σχέσης Γονέων-Σχολείου

Ζωή Νικητοπούλου¹, Γρηγορίου Αρετή²

¹Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

²Εκπαιδευτικός ΠΕ78

Αυτή η παρουσίαση εξερευνά τον ζωτικό ρόλο των σχέσεων γονέων-σχολείου στην αυτοαξιολόγηση του σχολείου, ένα βασικό στοιχείο της καλής πρακτικής. Παρουσιάζουμε τα ευρήματα ενός ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε στους γονείς της σχολικής μας κοινότητας, ενσωματώνοντας δεδομένα από το παρεχόμενο ερωτηματολόγιο για να εμπλουτίσουμε την ανάλυση. Το ερωτηματολόγιο διερεύνησε τις αντιλήψεις των γονέων σε διάφορους τομείς. Αναλύσαμε την ευθυγράμμιση τους με τους στόχους των εκπαιδευτικών για την επιτυχία των μαθητών, τον τρόπο που μοιράζεται η ευθύνη μεταξύ σπιτιού και σχολείου για την ανάπτυξη του παιδιού, την ποιότητα των σχέσεων των γονέων με τους εκπαιδευτικούς, και το επίπεδο αμοιβαίας εκτίμησης και υποστήριξης μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών. Επιπλέον, διερευνήσαμε αν οι εκπαιδευτικοί κατανοούν τις ατομικές ανάγκες του παιδιού τους και τις δικές τους ανάγκες ως γονείς.

Εξετάσαμε επίσης τη συμμετοχή των γονέων στις σχολικές πρωτοβουλίες και την επιθυμία τους να συμβουλευούνται για θέματα που αφορούν το παιδί τους. Αξιολογήσαμε τη σημασία που δίνουν οι γονείς στην επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς και πώς πιστεύουν ότι επηρεάζει την ανάπτυξη του παιδιού τους. Το ερωτηματολόγιο διερεύνησε επίσης πόσο συχνά επικοινωνούν οι γονείς με τους εκπαιδευτικούς και τα προτιμώμενα κανάλια επικοινωνίας τους, καθώς και το κλίμα που βιώνουν οι γονείς κατά την επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς. Τέλος, διερευνήσαμε αν οι γονείς συμμετέχουν στον καθορισμό στόχων για την πρόοδο του παιδιού τους μαζί με τους

εκπαιδευτικούς, αν υποστηρίζουν τη μάθηση του παιδιού τους στο σπίτι σύμφωνα με τις οδηγίες του εκπαιδευτικού, και τις προτιμήσεις των γονέων για την ενημέρωση από το σχολείο και το ενδιαφέρον τους για διαδικτυακά κανάλια επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς.

Τα ευρήματα του ερωτηματολογίου των γονέων παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τα δυνατά σημεία και τους τομείς προς βελτίωση στην προσέγγιση του σχολείου στις σχέσεις γονέων-σχολείου. Αξιοποιώντας αυτά τα ευρήματα και κεφαλαιοποιώντας τα εντοπισμένα δυνατά σημεία, το σχολείο μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τις συνεργασίες του με τις οικογένειες και τελικά να βελτιώσει τα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών

Συμπόσιο 7 - Αμφιθέατρο Γ. Καραμπατζός

Οι νέες τάσεις στην αξιολόγηση και τον επαγγελματικό αναστοχασμό στην εκπαίδευση

Συντονίστρια: Καλλιόπη Φερεσίδη, Διδάσκουσα Π.Μ.Σ. «Πολιτική, Διοίκηση και

Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση», Παι.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α.

Συζητητής: Δημήτριος Φωτεινός Διευθυντής Π.Μ.Σ. «Πολιτική, Διοίκηση και

Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση» και Πρόεδρος Παι.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α.

Κριτήρια αξιολόγησης της ποιοτικής διδασκαλίας στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ενηλίκων

Μαγδαληνή - Διονυσία Μούρτου

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση»

Παι.Τ.Δ.Ε. του ΕΚΠΑ - Εκπαιδευτικός ΠΕ06

Την τελευταία δεκαετία υπήρξε θεαματική είσοδος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στις προσφερόμενες υπηρεσίες παιδείας στη χώρα μας, με ιδιαίτερη έμφαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και, γενικότερα, στην εκπαίδευση ενηλίκων. Η διαφορά με τις υπόλοιπες βαθμίδες εκπαίδευσης είναι ότι στην τριτοβάθμια η διδασκαλία εξ αποστάσεως μπορεί να είναι ο μόνος και κύριος τρόπος που θα οδηγήσει στην απόκτηση ενός διπλώματος, καθώς στις υπόλοιπες βαθμίδες η εξ αποστάσεως διδασκαλία έρχεται απλώς να λειτουργήσει επικουρικά ή να συμπληρώσει διδακτικές ώρες που χάνονται, χωρίς να αποτελεί κυρία μορφή διδασκαλίας. Αυτή η αλλαγή στο χωροταξικό περιβάλλον όπου συντελούνται οι εκπαιδευτικές υπηρεσίες, έφερε ταυτόχρονα και την ανάγκη να αξιολογήσουμε κατά πόσο αυτή η εξέλιξη στον χώρο της παιδείας ακολουθεί ή θα έπρεπε να ακολουθεί ορισμένους όρους ποιότητας. Στο πλαίσιο του μαθήματος του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση» μελετήθηκε η αξιολόγηση της εξ αποστάσεως διδασκαλίας και η παρούσα εργασία συνοπτικά αναδεικνύει τις ιδιαιτερότητες που υπάρχουν για τα εμπλεκόμενα μέρη -διδάσκοντες και εκπαιδευομένους- καθώς και τον μετασχηματισμό των ρόλων τους, ενώ επικεντρώνεται στην ανάλυση των παραγόντων που κρίνουν την ποιότητα της εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις παραμέτρους που συνδιαμορφώνουν το πλαίσιο της εξ αποστάσεως διδασκαλίας και στα κριτήρια πάνω στα οποία στηρίζεται η αξιολόγηση της εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

Ο Φάκελος Υλικού (portfolio) ως εργαλείο αυτοαξιολόγησης

Θεανώ Κουτσουπίδου

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση»

Παι.Τ.Δ.Ε. του ΕΚΠΑ- Εκπαιδευτικός ΠΕ79.01, Επιστημονική Συνεργάτιδα ΕΚΠΑ

Η αυτοαξιολόγηση ορίζεται στη βιβλιογραφία ως ένα μέσο προβληματισμού και ανακάλυψης των δυνατών και αδύναμων σημείων τόσο του διδάσκοντα όσο και των διδασκομένων. Πρόκειται για μια έννοια που συναντάται συχνά σε συνάρτηση με τη βελτίωση της ποιότητας, την προσωπική μάθηση, τον τύπο προσωπικότητας και την αυτορρύθμιση. Η αυτοαξιολόγηση αποτελεί μια σύγχρονη εξέλιξη στη διαδικασία της αξιολόγησης και επιτυγχάνεται μέσα από τη διαδικασία του προσωπικού αναστοχασμού. Ο Φάκελος υλικού (Portfolio), ως ειδικότερη τεχνική αυτοαξιολόγησης, αποτελεί αυθεντική μέθοδο αξιολόγησης, που, με κριτήριο τη στοχοθεσία της αξιολόγησης, επικεντρώνεται στην ατομική πρόοδο και στην εξέλιξη του ατόμου σε σχέση με τον εαυτό του.

Πρόκειται για αξιολόγηση που δίνει έμφαση στις αυθεντικές συνθήκες που διέπουν τη διαδικασία αξιολόγησης και που έχουν ουσιαστικό νόημα για τον αξιολογούμενο. Βασίζεται στην παρατήρηση και τη συλλογή τεκμηρίων σχετικών με τον σκοπό για τον οποίο δημιουργείται. Η διαδικασία αυτή βοηθά τους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν σταδιακά μια κριτική στάση απέναντι στον δικό τους ρόλο και αποτελεί ένα μέσο με το οποίο μπορούν να αξιολογήσουν τις γνώσεις, τις στάσεις και τις δεξιότητές τους, με σκοπό τη βελτίωση και την ανάπτυξή τους σε συγκεκριμένους τομείς. Η παρούσα εργασία παρουσιάζει ένα παράδειγμα φακέλου υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από φοιτητές παιδαγωγικών προγραμμάτων για την αυτοαξιολόγησή τους. Το υλικό του φακέλου που προτείνεται και η συζήτηση που ακολουθεί, βασίζονται σε σχετικές εργασίες τελειοφίτων προπτυχιακών προγραμμάτων προσχολικής αγωγής, που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο αποτίμησης της ακαδημαϊκής τους πορείας και της πρακτικής τους άσκησης. Ο φάκελος υλικού συζητείται ως τεχνική αξιολόγησης και μεταγνώσης, τόσο για τον ίδιο τον φοιτητή όσο και για τον διδάσκοντα.

Η δημιουργία του Ατομικού Φακέλου του Εκπαιδευτικού (Portfolio) βάσει στόχου

Κυριακή Δεληγιώργη

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση»

Παι.Τ.Δ.Ε. του ΕΚΠΑ— Εκπαιδευτικός ΠΕ70

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού και του έργου του αποτελεί ένα μείζον ζήτημα που απασχολεί την εκπαιδευτική κοινότητα στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Στο πλαίσιο αναζήτησης μεθόδων αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκαλεί η χρήση του Ατομικού Φακέλου του Εκπαιδευτικού (portfolio) η οποία είναι ευρέως διαδεδομένη εδώ και δεκαετίες για την αξιολόγηση και επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών σε διάφορες χώρες. Η χρήση των ατομικών φακέλων των εκπαιδευτικών συνδέεται τόσο με τη θεωρία του κονστρουκτιβισμού όσο και την αυθεντική αξιολόγηση, καθώς δίνεται η ευκαιρία στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς να αναλάβουν δράση και να συμμετέχουν ενεργά στην αξιολόγησή τους. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της διαδικασίας του αναστοχασμού, οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν τη δομή και τα τεκμήρια που θεωρούν κατάλληλα να συμπεριληφθούν στο portfolio τους, ώστε να εξυπηρετεί τον σκοπό για τον οποίο αυτό έχει δημιουργηθεί. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η διαδικασία συντελεί στην επαγγελματική τους ανάπτυξη και την αυτογνωσία τους, καθώς ανακαλύπτουν και αναγνωρίζουν στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη διδασκαλία τους και, κατ' επέκταση, τους ίδιους ως επαγγελματίες. Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό να αναδείξει τη σπουδαιότητα της προσαρμογής του περιεχομένου του Ατομικού Φακέλου του Εκπαιδευτικού από τον ίδιο βάσει στόχου. Για αυτόν τον λόγο, παρουσιάζεται ένα παράδειγμα δομής Portfolio Εκπαιδευτικού για την επιλογή του ως μέντορα της σχολικής του μονάδας και σχετικά τεκμήρια, με αιτιολόγηση για την επιλογή τους. Στη συνέχεια, θα γίνει σύντομη αναφορά σε μερικά ακόμα παραδείγματα δομής Ατομικών Φακέλων Εκπαιδευτικών και πώς το περιεχόμενό τους εξυπηρετεί τους σκοπούς για τους οποίους δημιουργήθηκαν. Τέλος, αναφέρονται κάποια μετααξιολογικά σχόλια της διαδικασίας κατασκευής του portfolio και πώς ωφέλησε τους εκπαιδευτικούς η δημιουργία του βάσει στόχου.

Αναστοχασμός και Αξιολόγηση από το Ημερολόγιο μίας εκπαιδευτικού

Ελένη Πετειναράκη

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση»

Παι.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α. – Εκπαιδευτικός ΠΕ70

Το Ημερολόγιο ενός/μίας εκπαιδευτικού αποτελεί ένα βασικό και πολύ βοηθητικό εργαλείο καταγραφής περισσότερο ή λιγότερο σημαντικών γεγονότων, δράσεων, αντιδράσεων, σχέσεων και σκέψεων, που μπορεί να διαδραματίζονται στην τάξη ή στο ευρύτερο σχολικό περιβάλλον. Ειδικά στη «δαιδαλώδη» εποχή μας, η συστηματική χρήση του Ημερολογίου για προκαθορισμένο διάστημα μπορεί να αποβεί ένας αποτελεσματικός και έγκυρος τρόπος οργάνωσης, υπενθύμισης και συλλογής δεδομένων. Αυτά μπορεί, καταρχάς, να αποτελούν στοιχεία που, με τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου, θα ανατροφοδοτήσουν τον αναστοχασμό του εκπαιδευτικού αναφορικά με τους μαθητές του, με το δικό του έργο, αλλά και άλλους φορείς της σχολικής κοινότητας, συναποτελώντας το εκπαιδευτικό «όλον», το οποίο καλείται να υπηρετεί εύστοχα και αποτελεσματικά. Είναι, μάλιστα, παράδοξο πώς, το ημερολόγιο, ένα τεχνικό εργαλείο, με την αμεσότητα και την αυθεντικότητα του λόγου -συχνά χωρίς εκφραστική αρτιότητα- μπορεί να υποστηρίξει ουσιαστικά την επαγγελματική ανάπτυξη. Ο κατεξοχήν προσωπικός χαρακτήρας του ημερολογίου, με την αυτοαναφορικότητα που το διακρίνει, απηχεί τις προσωπικές θεωρίες, αρχές και πεποιθήσεις του εκπαιδευτικού, τις οποίες συχνά ανακαλύπτει και ο ίδιος στη «δεύτερη ανάγνωσή» του και τότε επιτυγχάνεται η πνευματική ζύμωση που δύναται να οδηγήσει σε αυτοεπίγνωση και βελτίωση. Η βελτίωση, που είναι γενικά το ζητούμενο στην εκπαίδευση, μπορεί να αφορά κάθε συνιστώσα: τους μαθητές, τους δασκάλους τους αλλά και ολόκληρο το σύστημα που τους περιβάλλει. Τέλος, καθώς το εκπαιδευτικό σύστημα και, γενικότερα, η κοινωνία στις μέρες μας διέρχονται κρίση, φέρνοντας ολοένα και συχνότερα τον εκπαιδευτικό σε απολογητική στάση και ανάλογη θέση άμυνας, συχνά κρίνεται απαραίτητη η τεκμηρίωση του εκπαιδευτικού και γενικότερου επαγγελματικού έργου του εκπαιδευτικού. Σε αυτό το πλαίσιο, οι πληροφορίες που καταγράφει ο εκπαιδευτικός στο ημερολόγιό του συστηματικά, κάποιες φορές συνιστούν τα αναγκαία και πολύτιμα τεκμήρια που τον προφυλάσσουν από πιθανές κατηγορίες για πλημμελή ή αντιδεοντολογική εκτέλεση των καθηκόντων του, καθώς και από την ανυπολόγιστη ψυχολογική αναστάτωση που αυτές μπορεί να επιφέρουν στη ζωή του.

Λέξεις-κλειδιά (3 μέχρι 5): ημερολόγιο, αναστοχασμός, αυτορρύθμιση, αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου, τεκμηρίωση

Συμπόσιο 8 - Αίθουσας Α6

Όψεις αξιολόγησης Εργαστηριακών Κέντρων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Συντονιστής: Δρ. Κοτσιφάκος Δημήτριος

Συζητήτρια: Κωνσταντίνα Ιωαννίδου, Διευθύντρια 1ου ΕΠΑΛ Αγίου Δημητρίου

Η εφαρμογή της αξιολόγησης στα Εργαστηριακά Κέντρα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης διαφέρει από άλλες εκπαιδευτικές δομές κυρίως λόγω της εστίασής της στην πρακτική εκπαίδευση και κατάρτιση. Αυτή η διαφοροποίηση περιλαμβάνει αρχικά την επικέντρωση στην πρακτική εκπαίδευση καθώς στα Εργαστηριακά Κέντρα, το σημαντικό μέρος της εκπαίδευσης επικεντρώνεται στην πρακτική πλευρά των επαγγελμαμάτων. Έτσι, η αξιολόγηση περιλαμβάνει την αξιολόγηση των δεξιοτήτων και της επίδοσης των σπουδαστών σε πρακτικές εργαστηριακές δραστηριότητες. Κατά δεύτερο λόγο, λόγω της φύσης της πρακτικής εκπαίδευσης, η αξιολόγηση στα Εργαστηριακά Κέντρα συχνά περιλαμβάνει την αξιολόγηση της ικανότητας των σπουδαστών/-τριών να χειρίζονται εξειδικευμένο εξοπλισμό και υλικά που απαιτούνται για την εκάστοτε επαγγελματική δραστηριότητα καθώς και την αξιολόγηση των δεξιοτήτων συμμετοχής σε πραγματικές καταστάσεις. Σε πολλά προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, οι σπουδαστές/-στριες απαιτούνται να συμμετέχουν σε πραγματικές καταστάσεις εργασίας, είτε μέσω πρακτικών εργαστηρίων είτε μέσω πρακτικής άσκησης σε εταιρείες. Συνολικά, η αξιολόγηση στα Εργαστηριακά Κέντρα έχει έντονη πρακτική προσανατολισμένη προσέγγιση και απαιτεί συχνά διαφορετικές μεθόδους από αυτές που χρησιμοποιούνται σε άλλες εκπαιδευτικές δομές. Αυτές οι συνθήκες διδασκαλίας και μάθησης επηρεάζουν με πολλούς τρόπους και επιδρούν στους όρους εφαρμογής και σχεδιασμού των δράσεων και των αξιολογήσεων σε επίπεδο σχολικών μονάδων. Το γεγονός ότι ένα Εργαστηριακό Κέντρο υποστηρίζει Ημερήσια και Εσπερινά Επαγγελματικά Λύκεια, μεταδευτοροβάθμιες δομές, όπως το 4ο μεταλυκειακό έτος - Μαθητεία ή τα εργαστηριακά μαθήματα των Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης διαμορφώνει ειδικές συνθήκες που αξίζει να μελετηθούν ως προς την εφαρμογή της αξιολόγησης στις δομές της εκπαίδευσης.

Μελέτες περίπτωσης στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση: Θεματικές εφαρμογές του αξιολογικού προτάγματος στα Εργαστηριακά Κέντρα

1ο Εργαστηριακό Κέντρο Αγίου Δημητρίου

Δρ. Κοτσιφάκος Δημήτριος

2ο Εργαστηριακό Κέντρο Αργυρούπολης

Αικατερίνη Παρασκευοπούλου

3ο Εργαστηριακό Κέντρο Ανατολικής Αττικής –Ραφήνα

Αριστείδης Παλιούρας

5ο Εργαστηριακό Κέντρο Αθήνας – Ν. Φιλαδέλφειας

Βλάσης Κουτσούκος

3ο Εργαστηριακό Κέντρο Πειραιά, - Δραπετσώνα

Παναγιώτης Μακρυγιάννης

**Πρόγραμμα Σχολικών Δράσεων για τη συμμετοχικότητα των μαθητών
στην αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας**

Καλλιόπη Φερεσίδη

Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου της Ε.Ε.Ε.Α. - Διδάσκουσα Π.Μ.Σ. «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση» Παι.Τ.Δ.Ε., Διδάκτωρ Ε.Κ.Π.Α. – Εκπαιδευτικός ΠΕ02 Φιλόλογος

Η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας έχει ως στόχο τη βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου, με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων ομάδων. Στο πλαίσιο της εκ των έσω αποτίμησης της οργάνωσης και της λειτουργίας κάθε σχολικής μονάδας κρίνεται απαραίτητη και η εμπλοκή των μαθητών, ως πηγής πληροφόρησης για τα θετικά χαρακτηριστικά της, που χρειάζεται να ενισχύονται, και τα αρνητικά, που πρέπει να διορθώνονται. Για τον λόγο αυτόν, είναι σημαντικό να δραστηριοποιείται η μαθητική κοινότητα, να ευαισθητοποιείται, να εμπλέκεται σε αξιολογικές διαδικασίες και να συμμετέχει με δημοκρατικό και γόνιμο τρόπο στις προσπάθειες του σχολείου για αυτοαξιολόγηση και βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει το Πρόγραμμα Σχολικών Δράσεων που δημιουργήθηκε με αυτόν τον στόχο και έχει ως τίτλο «Οικοδομώντας την αξιολογική ικανότητά μου στο σχολείο», όπως υλοποιήθηκε σε Γενικό Λύκειο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Ανατολικής Αττικής κατά το σχολικό έτος 2023-2024, με Υπεύθυνη εκπαιδευτικό τη συγγραφέα της εργασίας. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, αξιοποιήθηκαν δύο σημαντικές, όπως αποδείχθηκε, τεχνικές αυτοαξιολόγησης του σχολείου, μέσα από τις οποίες οικοδομήθηκε η αξιολογική ικανότητα των μαθητών. Πιο συγκεκριμένα, εφαρμόστηκε η Φωτοαξιολόγηση ή αξιολόγηση με χρήση φωτογραφιών, που αποτελεί μέθοδο συλλογής ποιοτικών δεδομένων, με μη λεκτικό αλλά αποτελεσματικό τρόπο, επεκτείνοντας, μάλιστα, κατά ένα βήμα τη μεθοδολογική πορεία αυτής της τεχνικής, με την αξιοποίηση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Επίσης, αξιοποιήθηκε το Σχολικό Πορτρέτο ως εργαλείο αποτύπωσης του σχολείου με εύκολο αλλά και δημιουργικό τρόπο. Μέσα από τις δύο αυτές τεχνικές αξιολόγησης, μεταξύ άλλων αποτελεσμάτων, οι μαθητές συνέβαλαν στη συλλογή πολύτιμου για το σχολείο τους υλικού και ενεπλάκησαν στις σχετικές συζητήσεις με τους εκπαιδευτικούς και τη Διεύθυνση του σχολείου, συμμετέχοντας, έτσι, ενεργά στην αυτοαξιολόγηση του σχολείου και στις προσπάθειες για τη βελτίωσή του, αναπτύσσοντας, ταυτόχρονα την αξιολογική τους ικανότητα.

Διερεύνηση των απόψεων των μαθητών για την αξιολόγησή τους

Κερασία Φαφίτη¹, Αικατερίνη Μιχαλοπούλου¹

¹Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Βασικός στόχος της εκπαίδευσης στην κοινωνία του 21ου αι. αποτελεί όχι μόνο η διδασκαλία χρήσιμων και απαραίτητων γνώσεων σε κάθε γνωστικό αντικείμενο, αλλά και η ανάπτυξη και η καλλιέργεια ισχυρών γνωστικών, μεταγνωστικών, κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, οι οποίες θα βοηθήσουν κάθε εκπαιδευόμενο να γίνει ένας ανεξάρτητα σκεπτόμενος και ενεργός

πολίτης, ο οποίος θα μπορεί να δημιουργεί, να επεξεργάζεται, να αξιολογεί τη γνώση και να τη χρησιμοποιεί όπως και όπου αυτός κρίνει κατάλληλα. Επομένως η εκπαιδευτική αξιολόγηση είναι η διαδικασία εκείνη μέσω της οποίας θα ελεγχθεί αν οι παραπάνω στόχοι έχουν επιτευχθεί και σε ποιο βαθμό. Μέσω λοιπόν της εν λόγω εργασίας θα διερευνηθεί ο αναβαθμισμένος και διαφοροποιημένος ρόλος της αξιολόγησης των μαθητών. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου προς μαθητές Γυμνασίου. Το μεγαλύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελείται από ερωτήσεις κλειστού τύπου και ανάπτυξης και αφορούν στις απόψεις των μαθητών για την αξιολόγησή τους. Χρησιμοποιήθηκε η Ποσοτική και Ποιοτική Ανάλυση Περιεχομένου για την ανάλυση των δεδομένων. Οι ερωτήσεις θα μας δώσουν τη δυνατότητα να κατανοήσουμε γιατί η αξιολόγηση αποτελεί για τους μαθητές δύσκολο σημείο της εκπαίδευσης και έτσι να προσπαθήσουμε να εξαλείψουμε τις φοβίες τους που τυχόν υπάρχουν πάνω σ' αυτό το θέμα. Συνεπώς είναι δυνατόν η όλη διαδικασία να επιφέρει θετικά αποτελέσματα με απώτερο στόχο την εξομάλυνση του εδάφους της αξιολόγησης και να θέσει τις βάσεις για μια αντικειμενική, ωφέλιμη και αποδεκτή από όλους αξιολόγηση. Αναφορικά με τα αποτελέσματα εκείνο που θα μπορούσαμε να επισημάνουμε είναι ότι οι περισσότεροι μαθητές ενώ έχουν θετική άποψη για την αξιολόγηση ωστόσο εστιάζουν στο γεγονός ότι αποτελεί αγχωτική διαδικασία και οι λύσεις που προτείνουν αφορούν τόσο στη διαδικασία και στο είδος της αξιολόγησης όσο και στον τρόπο που τη χειρίζονται οι εκπαιδευτικοί.

Η αξιολόγηση των κατ' οίκον εργασιών

Μαγδαληνή Παπάζογλου¹, Νικόλαος Χανιωτάκης¹, Ιωάννης Θωίδης²

¹Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

²Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Οι κατ' οίκον εργασίες είναι μια πολύπλευρη δραστηριότητα, η οποία περιλαμβάνει τη σύνθετη αλληλεπίδραση πολλών παραγόντων σε δύο διαφορετικά πλαίσια, στο σπίτι και στο σχολείο. Στην παρούσα έρευνα διερευνήθηκαν οι αντιλήψεις και οι πρακτικές των εκπαιδευτικών για τις κατ' οίκον εργασίες. Ειδικότερα, θα παρουσιαστούν οι πρακτικές ελέγχου, αξιολόγησης και ανατροφοδότησης των κατ' οίκον εργασιών και οι λόγοι μη ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών, όπως διατυπώθηκαν από εκπαιδευτικούς και μαθητές. Στην έρευνα συμμετείχαν 12 εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και 55 μαθητές. Ως εργαλεία συλλογής των δεδομένων αξιοποιήθηκαν η συνέντευξη και η παρατήρηση, ενώ για την ανάλυση των δεδομένων αξιοποιήθηκε η θεματική ανάλυση. Οι πρακτικές μελετήθηκαν κυρίως σε κανονικές συνθήκες και σε μικρό βαθμό σε συνθήκες τηλεεκπαίδευσης. Ζητούμενο ήταν κυρίως η ποιοτική προσέγγιση και σε δεύτερο βαθμό η ποσοτική αποτίμηση των απόψεων των συμμετεχόντων στην έρευνα. Ορισμένα από τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ότι ο έλεγχος, η αξιολόγηση και η ανατροφοδότηση των κατ' οίκον εργασιών πραγματοποιούνταν καθημερινά στην ολομέλεια της τάξης, με προφορικά κυρίως σχόλια. Ο κύριος λόγος μη ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών ήταν η ελλιπής κατανόηση είτε του περιεχομένου της διδασκαλίας είτε της εκφώνησης της εργασίας, συμπεράσματα στα οποία καταλήγουν και άλλοι ερευνητές.

Εναλλακτικές Μέθοδοι Αξιολόγησης και Παραγωγή Λόγου στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Γεωργία Ζέτα Τσίγκα¹, Ελένη Πετρυνίτη¹

¹1ο Πειραματικό Γυμνάσιο Λάρισας

Οι μαθητές/μαθήτριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στον γραπτό λόγο, ιδιαίτερα όσο αφορά τη δομή, την ανάπτυξη περιεχομένου και τη χρήση των γραμματικοσυντακτικών στοιχείων της γλώσσας. Οι παραδοσιακές μέθοδοι ανατροφοδότησης/αξιολόγησης, ενώ είναι χρήσιμες, δεν οδηγούν πάντα σε σημαντική βελτίωση. Η παρούσα μελέτη βασίζεται σε έρευνα δράσης που διερευνά την αποτελεσματικότητα εναλλακτικών μεθόδων αξιολόγησης για την ενίσχυση των δεξιοτήτων γραφής και παραγωγής προφορικού λόγου στα μαθήματα γλώσσας και λογοτεχνίας. Η έρευνα δράσης έθεσε ως στόχο τη διερεύνηση δύο κύριων ερωτημάτων: Πρώτο, αν συμβάλλουν οι πίνακες ελέγχου αυτοαξιολόγησης (self-assessment rubrics) και η αξιολόγηση από ομοτίμους (peer assessment), ως εναλλακτικές, καθώς είναι λιγότερο συνηθισμένες μέθοδοι στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, μέθοδοι αξιολόγησης και βελτίωσης στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων γραφής των μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Δεύτερο, αν η αξιολόγηση από ομοτίμους αυξάνει την ενασχόληση των μαθητών με τα στοιχεία της αποτελεσματικής γραφής; Χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της έρευνας δράσης, δύο εκπαιδευτικοί συνεργάστηκαν στη διάρκεια ενός τετραμήνου. Παρήχθησαν έξι ρουμπρίκες αυτοαξιολόγησης εφαρμόστηκαν σε δύο τμήματα της β' και γ' γυμνασίου, καταγράφηκαν οι παρατηρήσεις των εκπαιδευτικών, έγιναν συνεδρίες ανατροφοδότησης των εκπαιδευτικών και δόθηκε ερωτηματολόγιο ανατροφοδότησης στους μαθητές/στις μαθήτριες. Τα ευρήματα της έρευνας δράσης δείχνουν αύξηση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών/μαθητριών και αξιοσημείωτη βελτίωση στην ποιότητα της ανατροφοδότησης σε ομοτίμους. Οι μαθητές/μαθήτριες ανέφεραν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση με τη χρήση πινάκων αυτοαξιολόγησης κατά τη συγγραφή δοκιμίων, όπως αποδεικνύεται από τα θετικά σχόλια στο ερωτηματολόγιο και την παρατήρηση των εκπαιδευτικών. Χωρίς να μπορεί να γενικεύσει τα αποτελέσματα, η παρούσα έρευνα επισημαίνει την αξία των πινάκων αυτοαξιολόγησης και της αξιολόγησης από ομοτίμους ως χρήσιμων εργαλείων για την ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών, την προώθηση της κριτικής σκέψης στη γραφή και τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραπτού λόγου. Τα ευρήματα αυτά προσφέρουν γνώσεις για τους εκπαιδευτικούς που επιδιώκουν να βελτιώσουν τις διδακτικές τους πρακτικές και να ενδυναμώσουν τους μαθητές/τις μαθήτριές τους.

Η ατομική αξιολόγηση στην πράξη: Διαπιστώσεις και προτάσεις των ενεργών εκπαιδευτικών της Δ.Ε. του Νομού Αχαΐας

Λουΐζα Δημοπούλου¹, Ευσταθία Καραμπίνη², Νίκη Μισαηλίδη³

¹9ο ΓΕΛ Πατρών

²Γυμνάσιο Οθρυάς

³ΓΕΛ Καστριτίσιου

Κατά την τρέχουσα σχολική περίοδο, μετά από εκκρεμότητα είκοσι χρόνων, εφαρμόζεται η ατομική αξιολόγηση, προκαλώντας ποικίλες αντιδράσεις στους ενεργούς εκπαιδευτικούς. Η παρούσα ποιοτική έρευνα επικεντρώνεται στις απόψεις, τις ενστάσεις και τις προτάσεις εκπαιδευτικών της

Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Νομού Αχαΐας για την ορθολογική εφαρμογή της αξιολόγησης. Μεθοδολογικά, αξιοποιήθηκε η τεχνική της συνέντευξης, έτσι ώστε να καταγραφούν ποιοτικά χαρακτηριστικά των στάσεων και απόψεων εκπαιδευτικών που έχουν ήδη περάσει ή πρόκειται να περάσουν από τη διαδικασία της αξιολόγησης, καθώς και εκπαιδευτικών που αρνούνται την αξιολόγηση και απέχουν από τις διαδικασίες. Για τον λόγο αυτόν, τα συμπεράσματα της έρευνας εκμαιεύονται από είκοσι (20) ημιδομημένες συνεντεύξεις με σκόπιμη δειγματοληψία, ώστε να υπάρχουν συνεντευξιζόμενοι διαφορετικών ειδικοτήτων, προϋπηρεσίας και προσέγγισης του θεσμού. Οι γενικότερες διαπιστώσεις αφορούν τις δυσκολίες ορθής εφαρμογής του θεσμού και συνοδεύονται από προτάσεις που θα μπορούσαν να βελτιώσουν τη διαδικασία αξιολόγησης των εκπαιδευτικών.

Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού έργου: Προοπτικές, Προκλήσεις και Στρατηγικές

Σοφία Αναστασίου

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ο προβληματισμός σχετικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα που αφορά τη διοίκηση των εκπαιδευτικών μονάδων και την εκπαιδευτική κοινότητα στο σύνολο της. Στην παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανασκόπηση δημοσιευμένων εργασιών που άπτονται του ζητήματος της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου με σκοπό τη διερεύνηση των απόψεων και των προβληματισμών της εκπαιδευτικής κοινότητας. Παρότι η αξία της αξιολόγησης σχετίζεται με τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, την ενίσχυση της επαγγελματικής ανάπτυξης και την αναγνώριση του έργου, ταυτόχρονα συνδέεται με ζητήματα όπως γραφειοκρατία, έλεγχος, άγχος, εξουθένωση. Διαχρονικά προβληματισμοί εγείρονται σχετικά με το πως και ποιος/ποιοι θα αξιολογούν το εκπαιδευτικό έργο, ενώ κρίνεται απαραίτητη η εστίαση στην αυτοαξιολόγηση, την ανατροφοδότηση, τη συνεργασία και τη βελτίωση. Όσον αφορά τη διοίκηση της εκπαίδευσης, αναγνωρίζεται από πολλούς η αξία της αξιολόγησης ως εργαλείο για την ενίσχυση της διοίκησης των εκπαιδευτικών μονάδων, την επαγγελματική ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης και την αναγνώριση του έργου, υπάρχει όμως και η αντίστοιχη ανησυχία των εκπαιδευτικών για την εφαρμογή του θεσμού. Συνολικά, η υιοθέτηση ενός συστήματος αξιολόγησης που εστιάζει στην ανάπτυξη, με σαφή κριτήρια, εποικοδομητική ανατροφοδότηση και ουσιαστική υποστήριξη, κρίνεται απαραίτητη. Εξίσου σημαντική είναι και η διασφάλιση δίκαιων και διαφανών διαδικασιών για την επιτυχή υλοποίηση της διαδικασίας. Τα ευρήματα των σχετικών ερευνητικών εργασιών προβάλλουν την ανάγκη διασφάλισης διαφανών διαδικασιών και κριτηρίων. Η αξιολόγηση πρέπει να εστιάζει στην ανάπτυξη, με σαφή κριτήρια και υποστήριξη για βελτίωση.

Η αξιολόγηση ως εργαλείο ανάπτυξης για τους εκπαιδευτικούς

Λαμπρινή Ευθυμίου

Υπουργείο Παιδείας

Η αξιολόγηση, όντας ένα αμφιλεγόμενο θέμα στον εκπαιδευτικό χώρο, συχνά εστιάζει στην ιεράρχηση και τον έλεγχο των εκπαιδευτικών.

Ωστόσο, εάν υιοθετήσουμε μια εναλλακτική οπτική, η αξιολόγηση μπορεί να μετατραπεί σε ένα πολύτιμο εργαλείο για την επαγγελματική ανάπτυξη και την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών. Πώς; Εστίαση στην αυτοβελτίωση: Η αξιολόγηση οφείλει να λειτουργεί ως καθρέφτης, βοηθώντας τους εκπαιδευτικούς να αναγνωρίσουν τα δυνατά και τα αδύναμα σημεία τους, θέτοντας ρεαλιστικούς στόχους για μελλοντική βελτίωση. Συνεργατική αξιολόγηση: Η αντικατάσταση της παραδοσιακής, ιεραρχικής αξιολόγησης με μια ομαδική προσέγγιση, όπου οι εκπαιδευτικοί αξιολογούν ο ένας τον άλλον με σεβασμό και ειλικρίνεια, μπορεί να οδηγήσει σε ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών. Ενσωμάτωση της ανατροφοδότησης: Η συχνή και ουσιαστική ανατροφοδότηση, βασισμένη σε παρατηρήσεις και δεδομένα, αποτελεί θεμέλιο λίθο για την εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Σύνδεση με την επιμόρφωση: Η αξιολόγηση μπορεί να λειτουργήσει ως χάρτης,

καθοδηγώντας τους εκπαιδευτικούς προς εξατομικευμένα προγράμματα επιμόρφωσης που ανταποκρίνονται στις εκάστοτε ανάγκες τους. Αναγνώριση και επιβράβευση: Η επιβράβευση της αριστείας και της προσπάθειας αποτελεί σημαντικό κίνητρο για τους εκπαιδευτικούς, ενισχύοντας το ηθικό και την αφοσίωσή τους.

Η αξιολόγηση λοιπόν, όταν υιοθετεί μια αναπτυξιακή προσέγγιση, μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο για την ενδυνάμωση και την εξέλιξη των εκπαιδευτικών, προς όφελος της μαθησιακής εμπειρίας των μαθητών.

Οι βινιέτες ως τεχνική αξιολόγησης στην εκπαίδευση και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών

Ευαγγελία Λόζγκα

Π.Τ.Δ.Ε. του Δ.Π.Θ., ΑΣΠΑΙΤΕ παράρτημα Σαπών

Οι βινιέτες αποτελούν σύντομες περιγραφικές ιστορίες της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, σύντομες μελέτες-περίπτωσης, οι οποίες έχουν χρησιμοποιηθεί για να εξυπηρετήσουν ποικίλους εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς σκοπούς. Ειδικότερα, οι βινιέτες έχουν χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό εργαλείο, ως εργαλείο έρευνας κυρίως σε ποιοτικούς ερευνητικούς σχεδιασμούς, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν αξιοποιηθεί και ως τεχνική αξιολόγησης, ιδιαίτερα στην εκπαίδευση και στην επιμόρφωση των εν δυνάμει και εν ενεργεία εκπαιδευτικών αντίστοιχα. Μολονότι στην τελευταία περίπτωση εμφανίζεται ως μια πολλά υποσχόμενη τεχνική, που εξασφαλίζει το πλεονέκτημα της σύνδεσης της θεωρίας με την πράξη, λείπουν τα σχετικά δημοσιεύματα που συγκεντρώνουν και σταχυολογούν τη συσσωρευμένη γνώση από τη σχετική βιβλιογραφία, σχετικά με τον σχεδιασμό των βινιετών και τη χρήση τους στο να αξιολογήσουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που αποκτούν και καλλιεργούν αντίστοιχα οι ασκούμενοι και υπηρετούντες εκπαιδευτικοί στα προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης που παρακολουθούν και, συνεπώς, να αποτιμήσουν οι βινιέτες την ετοιμότητα των εκπαιδευτικών στο να αντιμετωπίσουν αυτοί τις προκλήσεις της σχολικής πραγματικότητας. Με αφορμή λοιπόν το προαναφερθέν ερευνητικό κενό που διαπιστώνεται κατά την ανασκόπηση της σχετικής με το θέμα βιβλιογραφίας, σκοπό της παρούσας εργασίας συνιστούν η πραγμάτευση και η παρουσίαση της εφαρμογής των βινιετών ως τεχνικής αξιολόγησης στην εκπαίδευση και στην επιμόρφωση των ασκούμενων και υπηρετούντων εκπαιδευτικών. Στην παρούσα θεωρητική μελέτη αρχικά περιγράφεται ο τρόπος κατασκευής των βινιετών και καταγράφονται οι προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρούνται για τον επιτυχημένο σχεδιασμό τους. Στη συνέχεια παρουσιάζονται και επισημαίνονται τα οφέλη και τα πλεονεκτήματα που εμφανίζει η υπό συζήτηση τεχνική, και παρατίθενται και συζητούνται επίσης οι περιορισμοί που τη συνοδεύουν.

Στάσεις και αντιλήψεις υποψηφίων εκπαιδευτικών - φοιτητών απέναντι στην εκπαιδευτική αξιολόγηση και την αποτελεσματικότητα του σχολείου

Γεώργιος Ποταμιάς¹, Παρασκευή Κανάρη¹

¹ *Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού*

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και της σχολικής μονάδας λόγω των πρόσφατων εξελίξεων στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα αλλά και του δημόσιου διαλόγου αποτελεί πια ένα

μαθησιακό ακαδημαϊκό αντικείμενο αμφιλεγόμενο, πολύ ενδιαφέρον και ελκυστικό για τις φοιτήτριες και τους φοιτητές των Παιδαγωγικών τμημάτων. Η παρουσίαση αφορά την δημοσίευση των αποτελεσμάτων μιας ευρείας ποσοτικής αλλά και ποιοτικής έρευνας ερωτηματολογίου με ερωτήσεις κλειστοί και ανοικτού τύπου στα πλαίσια της διδασκαλίας του μαθήματος της αξιολόγησης και της αποτελεσματικότητας της σχολικής μονάδας, σχετικά με τις στάσεις και αντιλήψεις των φοιτητών του ΠΤΔΕ αλλά και του ΠΤΠΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης (δείγμα 285 φοιτητών, εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2023) σχετικά με την αξιολόγηση (εσωτερική της σχολικής μονάδας αλλά και ατομική του εκπαιδευτικού) και την αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας. Τα αποτελέσματα σχηματοποιούν μία πρώτη εικόνα για την αντίληψη που έχει διαμορφώσει η/ο μελλοντική/ός εκπαιδευτικός για την εκπαιδευτική αξιολόγηση και αποτελούν μια αφόρμηση για αναστοχασμό σχετικά τόσο με την επικοινωνία του επίσημου υπάρχοντος πλαισίου αξιολόγησης όσο και της ανάλογης διαμόρφωσης του αναλυτικού προγράμματος των προσφερομένων μαθημάτων της ανάλογης θεματικής στις φοιτήτριες και στους φοιτητές.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού ως μηχανισμός διασφάλισης και πιστοποίησης της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας. Διερεύνηση των απόψεων εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Δήμητρα Καυκά¹, Θεοδώρα Παπαγεωργίου¹

¹Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.)

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο να διερευνήσει τις απόψεις εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης απέναντι στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού. Στο πρώτο μέρος της εργασίας ορίζουμε το πεδίο της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας στη βάση των σύγχρονων παιδαγωγικών όρων και πρακτικών και στο δεύτερο μέρος παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με τη συμβολή της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού ως μηχανισμού διασφάλισης και πιστοποίησης της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας. Η έρευνα η οποία διενεργήθηκε κινείται σε δύο επίπεδα. Στο πρώτο επίπεδο διερευνάται, κατά πρώτον, η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών απέναντι στην αξιολόγηση και κατά δεύτερον οι απόψεις τους, όσον αφορά τη συμβολή της αξιολόγησης στη διαμόρφωση μιας σύγχρονης επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους (γνωστικές, ήπιες, μεταγνωστικές), όπως κριτική σκέψη, επίλυση προβλημάτων, δεξιότητες συνεργασίας, καινοτομία, ψηφιακός γραμματισμός και δεξιότητες κοινωνικής ζωής, οι οποίες βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος σύμφωνα με πολλά μοντέλα. Στο δεύτερο επίπεδο, διερευνάται η συμβολή της αξιολόγησης στη βελτίωση της παιδαγωγικής και διδακτικής τους πρακτικής, στην ενίσχυση της ακαδημαϊκής επίδοσης των μαθητών και του εκπαιδευτικού-επαγγελματικού δικτύου των εκπαιδευτικών εντός και εκτός της σχολικής μονάδας. Η συγκεκριμένη έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά το σχολικό έτος 2023-24 σε εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σχολικών μονάδων της Αττικής. Για τις ανάγκες της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο, το οποίο διανεμήθηκε διαδικτυακά στους εκπαιδευτικούς. Ο αριθμός των ερωτηματολογίων που συγκεντρώθηκε ανήλθε σε 150 ερωτηματολόγια. Τα ερευνητικά δεδομένα που συγκεντρώθηκαν αναλύθηκαν με ποσοτική και ποιοτική μεθοδολογία. Όσον αφορά τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν την επιφυλακτικότητα των εκπαιδευτικών για τον ρόλο και τη συμβολή της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού στη διασφάλιση και πιστοποίηση της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας

Αναζητώντας ηθική νομιμοποίηση στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών

Γεώργιος Τσίτας¹, Οδηγήτρια Πετράκη²

¹Διδάκτωρ Ηθικής της Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης - Διδάσκων στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

²Καθηγήτρια ΠΕ02

Το να επιχειρήσει κάποιος να νομιμοποιήσει ηθικά την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών είναι όχι μόνο δύσκολο αλλά και αμφίβολο ως προς την επιτυχία του, λόγω της θεωρητικής φύσεως του φιλοσοφικού στοχασμού από τη μια, και της πρακτικής φύσεως της αξιολόγησης από την άλλη. Παρ' όλα αυτά, οι ηθικές θεωρίες επηρεάζουν όλους τους άξονες της αξιολόγησης, επικαθορίζοντας -συχνά ασυνείδητα- τις συμπεριφορές τόσο των αξιολογητών όσο και των αξιολογουμένων. Υπό αυτή την έννοια, το να εξετάζεται η αναγκαιότητα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών μόνο από πολιτικής ή κοινωνικής σκοπιάς είναι βεβαίως σημαντικό, μοιάζει όμως να παραβλέπει βασικές πτυχές του τρόπου που δρούμε ή κρίνουμε τα πράγματα γύρω μας. Στο ίδιο πνεύμα, το να θεωρεί κάποιος ότι οποιαδήποτε μορφή αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς ηθική ή δεοντολογική θεμελίωση - θωράκιση είναι τόσο στέρεος ως ισχυρισμός όσο το να υποστηρίζει ότι η υπόδειξη του ορθού αρκεί για την εφαρμογή του. Το κενό αυτό ευελπιστεί να καλύψει η παρούσα εισήγηση, όπου, με αφορμή τον Ν. 4823/2021, επιχειρείται να διερευνηθεί (με τη μέθοδο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, του αναλογικού επιχειρήματος και της διαλεκτικής) το αν η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών είναι ηθικά νομιμοποιημένη ή όχι με κριτήριο τις διάφορες Ηθικές Θεωρίες (Ηδονισμού, Ενστίκτου, Κατηγορικής Προσταγής, Ωφελισμού, Ενόρασης και Επιταγής). Η έρευνα οδηγεί σε ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Κατά πρώτον, σκιαγραφεί τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών μπορεί όντως να επιτύχει τον σκοπό για τον οποίο σχεδιάστηκε, δηλαδή τη βελτίωση κατ' αρχάς των ίδιων και κατ' επέκταση του εκπαιδευτικού συστήματος. Κατά δεύτερον, αποσαφηνίζει ότι δεν τίθεται θέμα ηθικού πλεονεκτήματος ή δικαίωσης των θιασωτών της αξιολόγησης αλλά ούτε και των πολεμιών της, καθότι στην εφαρμοσμένη - επαγγελματική ηθική είναι ο σκοπός, οι διαδικασίες καθώς και τα αποτελέσματα που κρίνουν εν τέλει το όλο εγχείρημα, και όχι μόνο οι εκπεφρασμένες προθέσεις ή οι τιθέμενοι στόχοι.

Κοινωνική Πολιτική και Ιδεολογία, Εκπαιδευτική πολιτική και αξιολόγηση

Χαρινέλα Τουρνά

Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ02

Υπάρχουν έρευνες σε σύνδεση με την Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, που αναδεικνύουν τη σχέση Κοινωνικής Πολιτικής και Εκπαίδευσης, τον κοινωνιοκεντρικό σκοπό της εκπαιδευτικής διαδικασίας ως κοινωνικής λειτουργίας η οποία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην κουλτούρα ενός λαού, αλλά και την αναπαραγωγή των κοινωνικών τάξεων μέσα στο σχολείο, στο πλαίσιο ευρωπαϊκών και διεθνών εκπαιδευτικών πολιτικών από οργανισμούς όπως ο Ο.Ο.Σ.Α., η Ευρωπαϊκή Ένωση και η U.N.E.S.C.O. Γενικότερα διακηρύσσεται θεωρητικά η πολιτική μέριμνα των κρατών- μελών τη Ε.Ε. για την Κοινωνική Πολιτική σύμφωνα με την οποία όλοι οι άνθρωποι πρέπει να έχουν πρόσβαση στη βασική και συνεχή εκπαίδευση, ιδιαίτερα αυτοί που ανήκουν σε εθνότητες μειονότητες και

ειδικότερα όσοι ζουν σε υποβαθμισμένες περιοχές ή δια-βιούν δύσκολες καταστάσεις. Η νέα στρατηγική της Ε.Ε. 2020 επιθυμεί τα κράτη- μέλη της Ε.Ε. να επεκτείνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση και να βρουν τρόπους να αντιμετωπίσουν τη σχολική εγκατάλειψη, καθώς και η κοινωνική ευημερία- οικονομική ανάπτυξη με Κοινωνική Δικαιοσύνη- επιτυγχάνεται μέσα από την Κοινωνική Πολιτική στην εκπαίδευση, όταν και εφόσον αναπτύσσονται αξίες και στάσεις που ευνοούν την κοινωνική ένταξη ΟΛΩΝ. Σκοπός της αξιολόγησης είναι να διαπιστωθεί η επίτευξη π.χ. των παραπάνω εκπαιδευτικών στόχων, είτε αυτοί αναφέρονται στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών-σχετικών με τα παραπάνω- από τη σχολική μονάδα είτε από τη συμβολή σ' αυτά του εκπαιδευτικού, να εντοπιστούν οι ανεπάρκειες αλλά και οι δυνατότητες των αξιολογούμενων θεσμών και προσώπων, με απώτερο σκοπό τη λήψη ανατροφοδοτικών και διορθωτικών μέτρων στη μείωση της σχολικής διαρροής και την αύξηση των ακαδημαϊκών εφοδίων των αυριανών πολιτών. Σε αυτήν την κοινωνική στόχευση η εκπαιδευτική αξιολόγηση είναι παιδαγωγικά χρήσιμη, γιατί οδηγεί σε διαπιστώσεις, αυτογνωσία και βελτίωση, αλλά δεν είναι ούτε πανάκεια ούτε αυτοσκοπός, ούτε μια ουδέτερη ή αυτόνομη πράξη που λειτουργεί χωρίς να επηρεάζεται από τις κοινωνικές, πολιτικές και λοιπές συνθήκες, στις οποίες υπάγεται το σχολείο. Επιπλέον, δεν μπορεί από μόνη της να λύσει τα προβλήματα της εκπαίδευσης, γι αυτό ας μην λησμονούμε την αποδεδειγμένη ερευνητική παραδοχή ότι «Ένας εργαζόμενος αποδίδει πολύ περισσότερο, όταν είναι ικανοποιημένος από τις στενότερες και ευρύτερες εργασιακές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που τον περιβάλλουν» και ας τηρήσουμε έμπρακτη στάση αναγνώρισης, θεσμικής και ηθικής υποστήριξης του εκπαιδευτικού.

Η εφαρμογή της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών κατά την τελευταία δεκαετία στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα

Ιωάννης Ν. Κουμέντος

Εκπαιδευτικός - Διευθυντής Διεύθυνσης Π.Ε.

Κατά το τρέχον σχολικό έτος ξεκίνησε η εφαρμογή της διαδικασίας αξιολόγησης για τη μονιμοποίηση των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών των δυο τελευταίων ετών. Είναι η πρώτη εφαρμογή του νόμου 4823/21 και στην οποία αξιολογητές είναι οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης και οι Διευθυντές/τριες σχολικών μονάδων. Η διαδικασία θα ολοκληρωθεί με το τέλος του τρέχοντος διδακτικού έτους. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων σαράντα ετών υπήρξαν αρκετές νομοθετικές ρυθμίσεις για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, αλλά οι περισσότερες δεν πραγματοποιήθηκαν. Στην τελευταία δεκαετία πραγματοποιήθηκαν δυο εφαρμογές της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών στα Πρότυπα-Πειραματικά και της αξιολόγησης των στελεχών εκπαίδευσης με εφαρμογή του Π.Δ.152/13, για τις οποίες δεν υπήρξε συνέχεια λόγω αντιδράσεων και αλλαγής της πολιτικής της ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας και της κυβέρνησης. Η πρόσφατη ρύθμιση του τελευταίου νόμου για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών δεν έλαβε υπόψη τις προηγούμενες εφαρμογές, αλλά ξεκίνησε σε «μηδενική βάση», επιβεβαιώνοντας τις πολιτικές ασυνέχειας που κυριαρχούν στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Από τη μέχρι σήμερα πραγματοποίηση της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, η οποία είναι χρονοβόρα, προκύπτουν, αφενός προβλήματα εφαρμογής και αφετέρου αρνήσεις συνδικαλιστικού κυρίως περιεχομένου. Στην εργασία θα παρουσιασθούν οι θεσμικές συγκλίσεις και αποκλίσεις των τελευταίων νομοθετημάτων και εφαρμογών που αφορούσαν και αφορούν την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.

Αξιολόγηση και Διά Βίου Μάθηση: οικοδομώντας το διά βίου μανθάνον υποκείμενο

Αντωνία Σαμαρά

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η δια βίου μάθηση κατά τις τελευταίες δεκαετίες μοιάζει να αποτελεί ένα ηγεμονεύον παράδειγμα για την εκπαίδευση, το οποίο υπερβαίνει τις παραδοσιακές εκπαιδευτικές δομές, εκτείνεται σε όλη τη διάρκεια και σε όλο το εύρος του βίου και σχετίζεται στενά με την προσωπική ολοκλήρωση, την κοινωνική συνοχή και φυσικά με την απασχολησιμότητα του ατόμου στις κοινωνίες και τις οικονομίες της γνώσης. Από την αρχή του 21ου αιώνα ο λόγος για τη δια βίου μάθηση έχει συνδεθεί με τις ικανότητες, οι οποίες προσεγγίζονται ως δυναμικοί συνδυασμοί γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων/προδιαθέσεων. Το πρόταγμα της δια βίου μάθησης συνδέεται ακόμη με την ιδέα του επιχειρηματικού εαυτού (entrepreneurial self) σε ένα πλαίσιο ατομικής ευθύνης και αυτορρύθμισης. Στην εργασία μας μελετούμε τη συμβολή της (αυτό)αξιολόγησης στην οικοδόμηση του δια βίου μανθάνοντος υποκειμένου. Προσεγγίζουμε τη διαδικασία της αξιολόγησης ως ερευνητική διαδικασία η οποία οδηγεί τα αξιολογούμενα υποκείμενα της σε βαθύτερη κατανόηση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών τους, ώστε να ενισχυθούν οι πρώτες και να βελτιωθούν, με στοχευμένο τρόπο, τις δεύτερες. Υπό την έννοια αυτή, η αξιολόγηση ως ερευνητική διαδικασία, αποτελεί μια διεργασία εκμάθησης. Πιο συγκεκριμένα, αναφερόμαστε αναλυτικά σε σύγχρονα πλαίσια οριζόντιων ικανοτήτων από την ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία. Επιχειρούμε να ανιχνεύσουμε συγκλίσεις τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη δομή τους και να τα αναγνωρίσουμε ως μια μεθοδολογία η οποία μπορεί παράλληλα να αξιοποιηθεί ως μέσο (αυτό)αξιολόγησης. Τέλος αναφερόμαστε στην ιδέα της αυταγωγικής (heutagogy) και μελετούμε την αξιοποίηση των πλαισίων ικανοτήτων ως εργαλείων (αυτό)αξιολόγησης για την χάραξη προσωπικών μαθησιακών διαδρομών.

Ψυχαναλυτική προσέγγιση του λόγου της εθνικής ορθότητας:

Το παράδειγμα της σχολικής ιστορίας

Μαρία Σουβλίδη

Τμήμα Πολιτικών Επιστημών Α.Π.Θ.

Η παρούσα έρευνα επικεντρώνεται στην ανάλυση μιας νέας μορφής γλώσσας που έχει αναδειχθεί από τις πρώτες δεκαετίες του 21ου αιώνα στην Ελλάδα που θεωρείται εθνικά ορθή και υπαγορεύει ηγεμονικά το ενδεδωγμένο εθνικό καθήκον ως πολιτικό πρόταγμα. Η ερευνητική μας επιδίωξη αφορά στην διερεύνηση του λόγου της εθνικής ορθότητας στο πλαίσιο του λόγου της σχολικής ιστορίας του 2007 η οποία αποσύρθηκε ως ασεβής. Η συμβολική τάξη του λόγου της εθνικής ορθότητας, από τη μια μπορεί να εκφράζεται ορθολογιστικά προκρίνοντας σημαίνοντα γύρω από την έννοια ενός ανάδελφου έθνους, από την άλλη προσεγγίζεται συναισθηματικά αναδεικνύοντας τον πόνο ως κομβικό σημαίνον ένεκα του οποίου εγείρεται ένας μυστηριακός λόγος που περιστρέφεται γύρω από το σημαίνον της Ρωμοσύνης που την θέτει ως μη προσβάσιμη. Πρόκειται για μια μορφή μυστηριακού λόγου που πηγάζει από την εβραϊκή παράδοση, καθηλώνει την απόλαυση, εγείρει το εθνικό πάθος ενώ παράλληλα διαμορφώνει ένα habitus το οποίο αποκλείει τον Άλλον. Οι προκαταλήψεις που προκύπτουν από το habitus που επηρεάζεται από τη συμβολική τάξη του λόγου της εθνικής ορθότητας μπορούν να δημιουργήσουν φαινόμενα όπως το

κοινωνικό ρατσισμό, τον εκφοβισμό, τον πολιτισμικό αποκλεισμό. Οι ανθρώπινες αξίες, οι εμπειρίες και οι φωνές των άλλων μπορεί να υποβαθμιστούν ή να αγνοηθούν, καθώς δεν αντιστοιχούν στο πλαίσιο του "σωστού" και του "αποδεκτού" λόγου και πρακτικής. Σχηματίζεται, επομένως, μια διαιρετική τομή εθνικής περιχαράκωσης - κοσμοπολιτισμού από την οποία επιλέγονται τα στοιχεία εκείνα της ελληνικότητας που της προσδίδουν ουτοπικό χαρακτήρα. Το ερώτημα που αναδεικνύεται είναι κατά πόσο η ύπαρξη αυτής της διαιρετικής τομής που προωθείται, συνδέεται με μορφές ανακύκλωσης της ουτοπίας. Η παρουσία ουτοπικών ιδεών στην εκπαίδευση μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες στις αντιλήψεις των μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η υπερβολική εστίαση σε ουτοπικές ιδέες μπορεί να οδηγήσει σε αποσύνδεση από την πραγματικότητα, παραιτήσεις από τη δράση, ανεπίτρεπτες κοινωνικές εκδηλώσεις και έλλειψη πρακτικής εφαρμογής. Αυτές οι συνέπειες επισκιάζουν την αντίληψη των μαθητών σχετικά με τις πραγματικές κοινωνικές ανάγκες και προκαλούν αποστροφή από τη δράση που απαιτείται για την επίλυση προβλημάτων.

Κριτική θεώρηση των αξιολογικών διαδικασιών συλλογικού προγραμματισμού της σχολικής μονάδας με έμφαση στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Περίπτωση μελέτης μέσα από την κειμενική ανάλυση εκθέσεων του Eurydice (2023)

Μαρία Αργυρίου

Ε.ΔΙ.Π. Εφαρμοσμένη Μουσική Παιδαγωγική, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος

Οι σχολικές μονάδες συμβάλλουν σημαντικά στον πολιτισμό αλλά και στην κατανόηση της κοινωνίας με ανθρώπινη διάσταση. Και αυτό γιατί συστήνονται ως χώροι όπου ο πολιτισμός δημιουργείται, εκτίθεται, διαδίδεται και συζητείται. Οι καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες παραμένουν διαχρονικά, βασικά στοιχεία της εξωστρέφειας τους στην κοινωνία με τη συμμετοχή τους σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα όπως και σε δράσεις κοινωνικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος αλλά και διασχολικών συνεργασιών. Όλα τα παραπάνω αποτυπώνονται σε εκθέσεις που δημοσιεύονται σε συγκριτικές εκθέσεις του Eurydice (2023) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εστιάζοντας στην αποτύπωση των δεικτών απόδοσης και παραδοτέων εκ μέρους των εκπαιδευτικών για συγκεκριμένες χώρες αναφοράς με την αναγνώρισή τους ως «καλές πρακτικές». Εστιάζοντας στους δύο επιμέρους άξονες «συμμετοχή των εκπ/κών σε επιμορφωτικές δράσεις» και «συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά - ευρωπαϊκά προγράμματα» του τρίτου άξονα της βασικής λειτουργίας της σχολικής μονάδας «επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών», θα παρουσιάσουμε - ως μελέτη περίπτωσης - ένα συγκεκριμένο πλαίσιο αναφοράς του περιεχομένου του συγκεκριμένου άξονα για εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων με έμφαση στους εκπαιδευτικούς μουσικής αγωγής. Η κειμενική ανάλυση αξιοποιείται ως μεθοδολογικό ερευνητικό εργαλείο και εστιάζει: στο θέμα και τον σκοπό που επιλέγουν οι συντάκτες των εκθέσεων του Eurydice (σε σχέση με τον άξονα που επεξεργάζονται ερευνητικά), στη δομή οργάνωσης του κειμένου και τη σειρά σκέψης που ακολουθεί, στις αναφορές και στη σύνδεση των εννοιών που εστιάζει αλλά και τις συνδέσεις με άλλα ερευνητικά δεδομένα. Συμπερασματικά, η ανάλυση αναδεικνύει ζητήματα που σχετίζονται με επικαιροποιήσεις της Διαμόρφωσης του Εθνικού Πλαισίου Επαγγελματικής Ανάπτυξης των Εκπαιδευτικών, στοχεύοντας σε μία ολοκληρωμένη πρόταση υψηλής ποιότητας της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της συνεχούς ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Εθνικό Πλαίσιο Επαγγελματικής Ανάπτυξης

Διευκολύνσεις και εμπόδια στην υλοποίηση της Πρακτικής Άσκησης.

Απόψεις φοιτητών/φοιτητριών

Νικόλαος Μάνεσης¹, Μαρία Ζαχαροπούλου¹, Δήμητρα Τσεκλερή²,

Μαρία Καρβούνη¹, Αγγελική Μαντέλη¹

¹Πανεπιστήμιο Πατρών

²Ε.Κ.Π.Α.

Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών/φοιτητριών του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας του Πανεπιστημίου Πατρών στοχεύει, μεταξύ άλλων, στη συστηματική εφαρμογή της θεωρητικής τους εκπαίδευσης στην καθημερινότητα της σχολικής πράξης, στην απόκτηση εμπειρίας, καθώς και στην κατανόηση των παιδαγωγικών πρακτικών που χρησιμοποιούν. Μέσα από τη διαδικασία αυτή, οι φοιτητές/φοιτήτριες αναπτύσσουν ικανότητες, δεξιότητες, αξίες και στάσεις, οι οποίες συμβάλλουν στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη. Μετά τη λήξη της Πρακτικής Άσκησης, οι φοιτητές/φοιτήτριες του 8ου εξαμήνου του Τ.Ε.Π.Ε.Κ.Ε. κλήθηκαν να αξιολογήσουν την οργάνωση και λειτουργία της, να αναστοχαστούν τα οφέλη από τη συμμετοχή τους και να καταθέσουν τις προτάσεις τους. Η Φαινομενολογία μελετά τη βιωμένη εμπειρία του ατόμου και κυρίως τις διαδικασίες με τις οποίες αυτό τις νοηματοδοτεί σε συγκεκριμένο πλαίσιο κάθε φορά. Αξιοποιώντας τη θεματική ανάλυση, μελετήθηκε ο Λόγος των φοιτητών/φοιτητριών, αναδεικνύοντας τις εμπειρίες και αντιλήψεις τους. Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι υπάρχουν διευκολυντικοί παράγοντες, όπως ο ρόλος των εμψυχωτών/εμψυχωτριών, μελών Ε.Δι.Π. του Τμήματος, που εμπλέκονται στην Π.Α., των εκπαιδευτικών – μεντόρων, στις τάξεις των οποίων αυτή υλοποιείται και τα ανατροφοδοτικά εργαστήρια πριν και μετά την πραγματοποίηση των διδασκαλιών. Ταυτοχρόνως, αναδεικνύονται και δυσκολίες, οι οποίες σχετίζονται με τον φόρτο εργασίας και το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος. Τέλος, οι φοιτητές/φοιτήτριες, θεωρούν την Π.Α. ως την πιο ουσιαστική κατακλείδα στις σπουδές τους, καθώς συνέδεσαν τη θεωρία με την πράξη, αναστοχάστηκαν τον ρόλο τους ως μελλοντικών εκπαιδευτικών και διαφοροποίησαν ακόμα και τον τρόπο σκέψης τους.

Η αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτή ενηλίκων, με χρήση της «Κλίμακας

Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου Ενηλίκων»

Δημήτριος Καπετανάκης

Χαράλαμπος Τσίρος

¹Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

²Διδάσκων Πανεπιστημίου

Το ερευνητικό κενό που εντοπίστηκε αναφορικά με τα εργαλεία αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου του εκπαιδευτή ενηλίκων, έστρεψε το ερευνητικό ενδιαφέρον της παρούσας εργασίας στην μελέτη της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας της «Κλίμακα Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου Ενηλίκων». Στο συγκεκριμένο ερευνητικό εργαλείο, η αξιολόγηση γίνεται από τους εκπαιδευόμενους με το τέλος της διδακτικής ενότητας ή της επιμορφωτικής παρέμβασης, έχοντας ως σκοπό τη διαμόρφωση μιας συνολικής εκτίμησης αναφορικά με τις διαδικασίες και τα αποτελέσματα του εκπαιδευτικού έργου. Επιπλέον, έχει το πλεονέκτημα ότι αποτιμά και τυχόν αλλαγές στις στάσεις των εκπαιδευόμενων και όχι μόνο τις νέες γνώσεις και δεξιότητες. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας της «Κλίμακας

Αξιολόγησης Εκπαιδευτικού Έργου Ενηλίκων» σε διαφορετικό πληθυσμό ενηλίκων εκπαιδευόμενων και η ενδεχόμενη πρόταση βελτιώσεων. Τα ερευνητικά ερωτήματα, της παρούσας εργασίας είναι τα κάτωθι: Είναι η «Κλίμακα Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου Ενηλίκων» ένα έγκυρο και αξιόπιστο εργαλείο για την αξιολόγηση του έργου ενός εκπαιδευτή ενηλίκων, που βασίζεται στις βασικές αρχές και στο θεωρητικό πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων; Ανιχνεύεται, μέσα από τη χρήση του εργαλείου «Κλίμακα Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου Ενηλίκων», ένα προφίλ εκπαιδευτή ενηλίκων, το οποίο θεωρείται από τους ίδιους τους εκπαιδευόμενους ως αποτελεσματικό και ανταποκρινόμενο στις ανάγκες τους; Μπορεί να χρησιμοποιηθεί η «Κλίμακα Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου Ενηλίκων» ως εργαλείο αυτοαξιολόγησης του έργου ενός εκπαιδευτή ενηλίκων; Για την διερεύνηση των ερευνητικών ερωτημάτων υλοποιήθηκε ποσοτική και ποιοτική έρευνα, προκειμένου να επιτευχθεί τριγωνοποίηση. Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι η «Κλίμακα Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου Ενηλίκων» φαίνεται να είναι ένα αξιόπιστο και έγκυρο ερευνητικό εργαλείο για την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτή ενηλίκων, ενώ μέσα από την παραγοντική ανάλυση προέκυψαν τέσσερις παράγοντες που ερμηνεύουν το 52.472% της συνολικής διακύμανσης. Συγχρόνως ανιχνεύεται ένα προφίλ ιδανικού εκπαιδευτή ενηλίκων από τις απόψεις των εκπαιδευόμενων, σύμφωνα με το οποίο ο εκπαιδευτής ενηλίκων πρέπει να γνωρίζει άριστα το γνωστικό του αντικείμενο και να έχει αναπτύξει τον εαυτό του, έχοντας ιδιαίτερες επικοινωνιακές δεξιότητες και γνώση τεχνικών συμβουλευτικής, να δημιουργεί ένα καλό και ασφαλές κλίμα μάθησης και να χρησιμοποιεί ποικιλία εκπαιδευτικών μέσων και τεχνικών. Επίσης, τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο αυτοαξιολόγησης του έργου ενός εκπαιδευτή ενηλίκων, με κάποιους μικρούς ενδοιασμούς που επισημαίνονται.

Η Οικοδόμηση Αξιολογικής Ικανότητας ως στοιχείο Φρόνησης του Εκπαιδευτικού

Καλλιόπη Φερεσίδη,

Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου της Ε.Ε.Ε.Α. - Διδάσκουσα Π.Μ.Σ. «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση» Παι.Τ.Δ.Ε., Διδάκτωρ Ε.Κ.Π.Α. – Εκπαιδευτικός ΠΕ02

Η Οικοδόμηση Αξιολογικής Ικανότητας (Evaluation Capacity Building - ECB) είναι η συστηματική, σκόπιμη και εξαρτώμενη από το εκάστοτε συγκεκριμένο, δράση ανάπτυξης καθοδηγούμενων διαδικασιών και πρακτικών, η οποία στοχεύει στη δημιουργία και εξέλιξη αξιολογικής συνήθειας ενός οργανισμού που επιδιώκει συνεχώς να αξιολογεί την ποιότητά του και να βελτιώνεται. Οι αξιολογικές προσπάθειες, δηλαδή, για Οικοδόμηση Αξιολογικής Ικανότητας (ΟΑΙ) είναι συνεχείς εντός του οργανισμού, έτσι ώστε η αξιολόγηση και η χρήση της να οδηγούν σε συνεχή βελτίωση της παρεχόμενης ποιότητάς του. Στο πλαίσιο αυτό, το επίκεντρο της αξιολόγησης μετατοπίζεται από τις συγκεκριμένες αξιολογήσεις, είτε εσωτερικές είτε εξωτερικές, που διεξάγονται από ειδικούς επιστήμονες, στην αξιολογική πρακτική που αναπτύσσεται εντός κάθε οργανισμού για τον μετασχηματισμό τρόπων σκέπτεσθαι και πράττειν, κουλτούρας, γνώσεων, ικανοτήτων και υλοποίησης αποφάσεων, μέσα από την κατάλληλη καθοδήγηση και μάθηση. Το ζητούμενο στην ΟΑΙ είναι να οικοδομηθεί η ικανότητα ενός οργανισμού, η δεκτικότητα και η καταλληλότητα χρήσης της αξιολόγησης για την ποιοτική βελτίωσή του. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξηγήσει πώς η ΟΑΙ εξαρτάται από τη Φρόνηση του εκπαιδευτικού. Για τον λόγο αυτόν, παρουσιάζονται κάποιες συγκεκριμένες πρακτικές αποτελεσματικής επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, με τις οποίες διαμοιράζεται η κουλτούρα αξιολόγησης και επαγγελματικού αναστοχασμού, ενώ

ταυτόχρονα οικοδομείται η αξιολογική ικανότητα των εκπαιδευτικών ως επαγγελματιών που στοχεύουν στη Φρόνηση.

**Μεταξιολόγηση πεποιθήσεων αυτοαποτελεσματικότητας μετά τη συμμετοχή σε ένα εξ
αποστάσεως πρόγραμμα επαγγελματικής ανάπτυξης**

Ειρήνη Τζοβλά¹ & Κατερίνα Κεδράκα¹

Τμήμα Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Στο παρόν άρθρο επιχειρείται η μετααξιολόγηση των πεποιθήσεων αυτοαποτελεσματικότητας μιας ομάδας εν ενεργεία δασκάλων δύο χρόνια μετά την ολοκλήρωση ενός εξ αποστάσεως διαδικτυακού προγράμματος επαγγελματικής ανάπτυξης που αφορούσε στη διδασκαλία των βιολογικών εννοιών στο Δημοτικό Σχολείο με την αξιοποίηση Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου και Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει τις διαφοροποιήσεις που παρουσιάζονται στις πεποιθήσεις αυτοαποτελεσματικότητας των συμμετεχόντων/ουσών στο πρόγραμμα ως προς την ηλικία και ως προς τα χρόνια υπηρεσίας. Ως μέθοδος συλλογής δεδομένων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η ποσοτική. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα υποστηρίχτηκε από τη θεωρία της αυτοαποτελεσματικότητας της Κοινωνικής Μάθησης του Bandura. Τα ευρήματα της έρευνας υποστηρίζουν ότι η ηλικία σχετίζεται θετικά με τις πεποιθήσεις αυτοαποτελεσματικότητας δύο χρόνια μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος. Αναφορικά με τη διδακτική εμπειρία φαίνεται ότι οι εμπειρότεροι εκπαιδευτικοί παρουσιάζουν βελτιωμένες πεποιθήσεις αυτοαποτελεσματικότητας τόσο αμέσως μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος επαγγελματικής ανάπτυξης αλλά και σε βάθος χρόνου.

**Γνώσεις των γονέων για την ανάπτυξη του πρώιμου αριθμητισμού
σε παιδιά προσχολικής ηλικίας**

Γεωργία Ταρουνά¹, Ηλιάδα Ηλία¹

¹Πανεπιστήμιο Κύπρου

Οι γνώσεις αριθμητισμού των παιδιών στην προσχολική ηλικία είναι αποδεκτό ότι επηρεάζουν τη μελλοντική σχολική τους επίδοση. Αυτές οι γνώσεις διαφοροποιούνται σε σημαντικό βαθμό πριν ακόμα ξεκινήσουν τη φοίτησή τους στο νηπιαγωγείο. Καθοριστικό ρόλο σε αυτό διαδραματίζει η συμβολή των γονέων στο οικιακό περιβάλλον μάθησης. Ωστόσο, διαπιστώνεται ότι οι γονείς δε διαθέτουν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με την υποστήριξη που μπορούν να παρέχουν. Αυτό πιθανόν να συνδέεται με τη γνωστική επάρκεια των γονέων σε σχέση με τις μαθηματικές ικανότητες των παιδιών στην προσχολική ηλικία, η οποία μπορεί να είναι ελλιπής. Δεδομένου ότι η πλειοψηφία των ερευνών που αφορούν στη γονεϊκή εμπλοκή στα μαθηματικά, εστιάζουν στην αλληλεπίδραση σχολείου και οικογένειας και στις πρακτικές που οι γονείς εφαρμόζουν, εντοπίστηκε ένα ερευνητικό κενό. Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκε η παρούσα έρευνα, με στόχο να διερευνηθούν οι γνώσεις των γονέων, για τις αριθμητικές ικανότητες παιδιών προσχολικής ηλικίας και η σχέση της γνωστικής τους επάρκειας με τις αριθμητικές ικανότητες και το βαθμό εμπλοκής των παιδιών τους σε αριθμητικές δραστηριότητες εκτός σχολείου. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 71 γονείς παιδιών προσχολικής ηλικίας (4-6 χρονών), από διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Ως ερευνητικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο, το οποίο αναπτύχθηκε στη βάση υφιστάμενης βιβλιογραφίας και αναλυτικών προγραμμάτων των μαθηματικών στην προσχολική εκπαίδευση. Στο ερωτηματολόγιο οι γονείς κλήθηκαν να επιλέξουν ανάμεσα σε διαφορετικές ικανότητες, τις αριθμητικές γνώσεις που θεωρούν ότι ένα παιδί νηπιακής ηλικίας αναμένεται να κατακτήσει στο νηπιαγωγείο, να εκτιμήσουν τις αριθμητικές ικανότητες των παιδιών τους και να δηλώσουν τον χρόνο και τη συχνότητα που αφιερώνουν τα παιδιά τους σε αριθμητικές δραστηριότητες στο οικογενειακό περιβάλλον. Σύμφωνα με τα ευρήματα, οι γονείς διαθέτουν ικανοποιητική γνωστική επάρκεια αναφορικά με τις ικανότητες αριθμητισμού παιδιών νηπιακής ηλικίας. Τέλος, αναδείχθηκε ότι η υψηλή γνωστική επάρκεια στους γονείς σχετίζεται με αυξημένο βαθμό εμπλοκής των παιδιών σε αριθμητικές δραστηριότητες στο οικιακό περιβάλλον.

Η Τράπεζα Θεμάτων ως εργαλείο μάθησης, διδασκαλίας και αξιολόγησης στο μάθημα Τήρησης Φυλακής Γέφυρας Γ' τάξης λυκείου κατεύθυνσης Πλοίαρχων Ε.Ν. Κριτική αξιολόγηση σε παρεχόμενες από την Τράπεζα Θεμάτων ασκήσεις στην ΤΦΓ

Σταματίνα Αρβανίτη

9ο ΕΠΑΛ Πειραιά Ναυτικής Κατεύθυνσης

Σύμφωνα με το ΦΕΚ 1675/2019 το μάθημα «Τήρηση Φυλακής Γέφυρας», ορίζεται ως γραπτώς εξεταζόμενο μάθημα των επαγγελματικών λυκείων που προσφέρουν τομέα ναυτιλιακών επαγγελμάτων στην ειδικότητα «Πλοίαρχος Εμπορικού Ναυτικού». Η τράπεζα θεμάτων στο προαναφερθέν μάθημα ήρθε για να εισαχθεί στην διδακτική και μαθησιακή πραγματικότητα κατά το σχολικό έτος 2022-2023. Η θεωρητική αλλά και εμπειρική μελέτη μέσω της διδασκαλίας του παραπάνω μαθήματος γέννησε μια σειρά πεδίων ενδιαφέροντος προς διερεύνηση τα οποία σχετίζονται με το τι προβλέπει το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για την Τ.Φ.Γ. ή πώς βασίζεται η διδασκαλία της σε ένα επιστημονικό εγχειρίδιο το οποίο δεν προορίζεται για σχολική χρήση αλλά λειτουργεί ως επιστημονικό βοήθημα σε σπουδαστές και σπουδάστριες των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού σε όλη την Ελλάδα. Έπειτα, επιχειρείται να γίνει μία κριτική ανάλυση σε ασκήσεις οι οποίες έχουν συμπεριληφθεί στην Τράπεζα Θεμάτων του μαθήματος και παρουσιάζουν κατά την κρίση της συγγραφέως σαφείς προβληματικές οι οποίες έγκεινται στην διαμόρφωση της ύλης μέσω του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, σε δυσλειτουργικές διατυπώσεις ασαφών ερωτημάτων σε ασκήσεις που δυσχεραίνουν την διδακτική και μαθησιακή διαδικασία αλλά και στο γεγονός πως παρ' ότι το μάθημα είναι εξ ολοκλήρου θεωρητικό η επίλυση ορισμένων θεμάτων προϋποθέτει εκ μέρους των μαθητών εργαστηριακή εμπειρία επιπέδου ακαδημαϊκής ύλης τέταρτου έτους ΑΕΝ. Η Τράπεζα Θεμάτων καθίσταται ως ένα σημαντικό εργαλείο για την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών αφού αποτελεί τόσο ένα μέσον αυτοαξιολόγησης της διδακτικής αποτελεσματικότητας του/της εκάστοτε διδάσκοντος/ουσας όσο κι ένα βοήθημα σχετικό με την μαθησιακή διαδικασία αφού γίνεται αρωγός στην εμπέδωση της διδασκόμενης ύλης για πολλούς έφηβους μαθητές και έφηβες μαθήτριες. Επομένως, στα πλαίσια του συνεχούς αναστοχασμού και του σχεδιασμού αναπροσαρμογών για την βελτιστοποίηση της διδασκαλίας και της μάθησης, η κριτική αξιολόγηση των σημείων που προαναφέρθηκαν επιτάσσεται ως εξελικτική και προαγωγική διαδικασία.

Ο Ρόλος της Νηπιαγωγού μειονοτικής εκπαίδευσης ως δημιουργού κοινότητας μεταξύ σχολείου οικογένειας και πολιτισμικού διαμεσολαβητή

Χρυσάνθη Μπαξεβάνη

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει ποιοτική έρευνα για τον ρόλο της Νηπιαγωγού σε μειονοτικά νηπιαγωγεία. Η έρευνά ανέδειξε τον μετασχηματιστικό ρόλο του νηπιαγωγού ως δημιουργού κοινότητας και πολιτισμικού διαμεσολαβητή, ιδιαίτερα για οικογένειες μεταναστών ή μειονοτικών κοινοτήτων. Η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και οικογενειών αποδείχθηκε κρίσιμος παράγοντας για την επιτυχία όλων των παιδιών, αλλά ειδικά για τα παιδιά από μειονοτικές ομάδες που αντιμετωπίζουν πολιτισμικές και γλωσσικές διαφορές.

Τα ευρήματά μας έδειξαν ότι οι νηπιαγωγοί που καλλιεργούν μια ακμάζουσα κοινότητα διευκόλυναν μια πιο ομαλή μετάβαση στο νηπιαγωγείο, μείωσαν το άγχος των παιδιών και δημιούργησαν ένα φιλόξενο περιβάλλον που αγκαλιάζει τα μοναδικά τους υπόβαθρα. Η

συνεργατική εργασία εκπαιδευτικών και γονέων εμπλούτισε την μαθησιακή εμπειρία των παιδιών. Οι γονείς ενίσχυαν τις δραστηριότητες της τάξης στο σπίτι, ενώ οι νηπιαγωγοί ενσωμάτωσαν πολιτισμικά στοιχεία από τις διαφορετικές οικογένειες στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Αυτή η συνεργατική προσέγγιση όχι μόνο ενίσχυσε τη μάθηση αλλά προώθησε και την κοινωνική ανάπτυξη. Το αίσθημα του ανήκειν και η αλληλεπίδραση με συμμαθητές από διαφορετικά περιβάλλοντα ενθάρρυναν τα παιδιά από μειονοτικές ομάδες να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες και να καλλιεργήσουν τον σεβασμό για τις πολιτισμικές διαφορές.

Η έρευνα επίσης τόνισε τον κρίσιμο ρόλο του εκπαιδευτικού ως πολιτισμικού διαμεσολαβητή. Με την κατανόηση και την εκτίμηση των διαφορετικών υποβάθρων των μαθητών τους, οι νηπιαγωγοί μπορούν να δημιουργήσουν συμπεριληπτικά περιβάλλοντα που γιορτάζουν τις πολιτισμικές διαφορές. Γεφυρώνουν τα κενά επικοινωνίας και εξασφαλίζουν την σαφή επικοινωνία μεταξύ των οικογενειών από μειονοτικές ομάδες και του σχολείου. Τέλος, η έρευνά μας παρείχε πολύτιμες στρατηγικές για την οικοδόμηση μιας ισχυρής Κοινότητας Νηπιαγωγείου-Γονέων που να ανταποκρίνεται ειδικά στις ανάγκες των οικογενειών από μειονοτικές ομάδες. Αυτές οι στρατηγικές επικεντρώνονται σε ανοιχτούς διαύλους επικοινωνίας, συνεργατικό σχεδιασμό στόχων και ενεργή ενθάρρυνση της συμμετοχής από όλες τις οικογένειες.

Αξιολόγηση προγράμματος διαχείρισης της επιθετικής συμπεριφοράς μέσω της ρύθμισης συναισθήματος: μελέτη περίπτωσης μαθητών δημοτικού σχολείου

Παρασκευή Νικηφόρου

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση Ηρακλείου

Πολλές έρευνες επικεντρώνονται στην του «ρύθμιση συναισθήματος» (emotion regulation), ως τρόπου διαχείρισης της αυξανόμενης επιθετικότητας (aggression) των μαθητών στα σχολεία. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η αξιολόγηση ενός προγράμματος ενίσχυσης της ρύθμισης του συναισθήματος και της μείωσης συμπεριφορών επιθετικότητας. Το πρόγραμμα περιλάμβανε δραστηριότητες βασισμένες στο γνωστικό-συμπεριφορικό μοντέλο του προγράμματος “Cool Kids”. Υλοποιήθηκε το σχολικό έτος 2022-2023 (Μάρτιος-Ιούνιος) σε 12 συναντήσεις, μίας διδακτικής ώρας/συνάντηση. Οι μαθητές ΣΤ΄ τάξης που συμμετείχαν ήταν 36 άτομα, από τα οποία τα 22 ήταν αγόρια και τα 14 κορίτσια. Αξιοποιήθηκαν το ερωτηματολόγιο ρύθμισης συναισθήματος Emotion Regulation Questionnaire (ERQ), Gross & John (2003) και το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης των μορφών της επιθετικότητας , Bryant & Smith (2001), τα οποία είναι σταθμισμένα και προσαρμοσμένα στην ελληνική πραγματικότητα. Χορηγήθηκαν πριν την εφαρμογή των συναντήσεων του προγράμματος (προ τεστ) και μετά αφού είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία παρέμβασης (μετά τεστ). Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της παρέμβασης ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Σύμφωνα με αυτά, αυξήθηκε μετά την παρέμβαση η γνωστική αναπλαισίωση, ενώ μειώθηκε η εκφραστική καταστολή. Επιπρόσθετα μειώθηκαν, η εχθρικότητα, η έμμεση επιθετικότητα, η λεκτική και η σωματική επιθετικότητα. Όμως απαιτείται χρόνος για μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση των επιπτώσεων της παρέμβασης, γιατί η επίδραση της δεν δίνει άμεσα αποτελέσματα. Επιπλέον η ρύθμιση του συναισθήματος είναι μια μακροχρόνια διαδικασία και η επιθετικότητα εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, εκτός της ρύθμισης του συναισθήματος. Συμπερασματικά, μετά την αξιολόγηση, το πρόγραμμα «Cool Kids» είναι δυνατόν να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο, μαζί με άλλες μεθόδους στην προσπάθεια αποτελεσματικής διαχείρισης

των αυξανόμενων επιθετικών συμπεριφορών των μαθητών στα σχολεία, στην προαγωγή της ψυχικής υγείας και της ευημερίας των μαθητών.

Η αξιολόγηση των προγραμμάτων προπτυχιακών σπουδών από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ): Σύγκριση τμημάτων Οικονομικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Παύλος Πετσάβας¹, Σπάρτακος Τανασίδης²

¹Διδάκτωρ Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

²Υπ. Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Αυτή η εργασία εξετάζει τα τμήματα Οικονομικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, χρησιμοποιώντας τις εκθέσεις πιστοποίησης των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ). Η εφαρμογή της ανάλυσης SWOT σε αυτήν την εργασία αναδεικνύει τα δυνατά και αδύναμα σημεία, καθώς και τις ευκαιρίες και απειλές που προκύπτουν από το εξωτερικό περιβάλλον κάθε τμήματος. Η εστίαση λαμβάνει χώρα σε πτυχές όπως η διδακτική ποιότητα, η έρευνα, η φοιτητική ζωή και η απασχόληση των αποφοίτων. Τέλος, παρουσιάζεται μια συγκριτική αξιολόγηση μεταξύ των τμημάτων, αναδεικνύοντας τις διαφορές και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

**Η συμβολή της χρήσης δεδομένων με την εφαρμογή κυκλικών μοντέλων αξιολόγησης, στην
πρόοδο των μαθητών**

Σοφία Αποστόλου

Διεύθυνση Γ' Αθήνας

Η χρήση των δεδομένων στον χώρο της Εκπαίδευσης συμβάλει στην αντικειμενική αξιολόγηση και τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων με στόχο την ενίσχυση προγραμμάτων για τη βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης. Στην παρούσα μελέτη διερευνήσαμε σε θεωρητικό επίπεδο τη συμβολή των δεδομένων στη σχολική επίδοση των μαθητών. Επιπλέον, επιχειρήσαμε να συνδέσουμε τη θεωρία με την πράξη παρουσιάζοντας την προσέγγιση “Data Wise”. Πρόκειται για ένα μοντέλο αξιολόγησης όπου οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν σχέδια δράσης μέσω ανάλυσης και ερμηνείας ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων του σχολείου. Η ερευνητική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν η βιβλιογραφική επισκόπηση άρθρων, δημοσιευμένων σε έγκριτα διεθνή περιοδικά. Δε συμπεριλήφθηκαν άρθρα που αφορούσαν στην εμπλοκή των μαθητών στη χρήση των δεδομένων και στις επιδόσεις φοιτητών στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Το θεωρητικό πλαίσιο της μελέτης στηρίχτηκε στα μοντέλα αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας, η οποία αντιμετωπίζεται ως ένας ζωντανός οργανισμός μάθησης. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η χρήση δεδομένων επηρεάζει θετικά την επίδοση των μαθητών. Ωστόσο, η σύνδεση των δύο μεταβλητών φάνηκε να επηρεάζεται από δύο παράγοντες. Συγκεκριμένα, ο πρώτος παράγοντας αφορούσε στην επίδραση προγραμμάτων επαγγελματικής μάθησης των εκπαιδευτικών που περιλάμβαναν τις εργασίες σε κοινά προβλήματα, την ετεροπαρατήρηση και το μοίρασμα των καλών πρακτικών και ο δεύτερος στη συνειδητοποίηση των εκπαιδευτικών για το ποια δεδομένα έχουν αξία να μελετηθούν και πώς θα ενσωματώσουν τη γνώση που προκύπτει στη διδασκαλία τους. Τα συμπεράσματα που προέκυψαν έχουν πρακτική χρησιμότητα για την ελληνική εκπαίδευση. Τέλος, συζητούνται οι περιορισμοί και γίνονται προτάσεις για μελλοντικές έρευνες.

Η επίδραση της αυτοαξιολόγησης σχολικής μονάδας στη διαμόρφωση

Συνεργασιών μεταξύ εκπαιδευτικών

Σταυρούλα Βούρβουλη,

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας, ως μια μορφή συνεργατικής αξιολόγησης, περιλαμβάνει διαδικασίες αποτίμησης των δυνατοτήτων και αδυναμιών του σχολείου με τη συμβολή των μελών της σχολικής κοινότητας οδηγώντας σε δυνητικές βελτιωτικές ενέργειες για τον σχολικό οργανισμό. Σε πολλά εκπαιδευτικά συγκείμενα η αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας αποτελεί για δεκαετίες μια προσφιλή αξιολογική διαδικασία. Στην Ελλάδα διαδικασίες αναφορικά με την αξιολόγηση των σχολικών μονάδων και επίκεντρο την αυτοαξιολόγηση παρουσιάζουν ερευνητικό ενδιαφέρον, καθώς βρίσκονται σε θεσμική εφαρμογή τα τρία τελευταία σχολικά έτη στο πλαίσιο μιας γενικότερης εκπαιδευτικής αλλαγής. Η παρούσα μελέτη αποσκοπεί να παρουσιάσει τον τρόπο και

τον βαθμό επίδρασης της διαχείρισης και εφαρμογής των διαδικασιών της αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας στην ανάπτυξη συνεργατικών πλαισίων μεταξύ των μελών της κοινότητας των εκπαιδευτικών στο ελληνικό εκπαιδευτικό συγκείμενο. Αποτελεί μέρος ποιοτικής ερευνητικής προσέγγισης σε τέσσερα σχολεία της περιφέρειας Αττικής, η οποία πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ημιδομημένων συνεντεύξεων τον πρώτο χρόνο εφαρμογής των θεσμικών διαδικασιών για την αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας. Αντικείμενο της ήταν η διερεύνηση αφενός του τρόπου που βίωσαν και διαχειρίστηκαν οι εκπαιδευτικοί την αξιολογική εκπαιδευτική αλλαγή και αφετέρου της ενδεχόμενης επίδρασης που είχαν οι διαδικασίες στην προοπτική επαγγελματικής τους ανάπτυξης. Τα σχολεία στα οποία υπηρετούσαν οι εκπαιδευτικοί διακρίνονταν σε εκείνα με πρότερη εμπειρία στη διαχείριση αξιολογικών εκπαιδευτικών αλλαγών και άμεση εμπλοκή στις θεσμικές διαδικασίες και σε σχολεία που δεν είχαν πρότερη εμπειρία και καθυστέρησαν την εφαρμογή των θεσμικών διαδικασιών. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν την επίδραση της εφαρμογής των διαδικασιών της αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας στον τρόπο και στον βαθμό ανάπτυξης συνεργασιών μεταξύ των εκπαιδευτικών με παρατηρούμενες διαφορές στην ανάπτυξη συνεργατικών πλαισίων μεταξύ των δύο ομάδων σχολείων. Η συζήτηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων επικεντρώνεται στον βαθμό συνεισφοράς του συνεργατικού πλαισίου των εκπαιδευτικών στη διαχείριση του εκπαιδευτικού έργου καθώς και στην προοπτική επαγγελματικής ανάπτυξης.

**Η επίδραση των διαδικασιών και των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης
του εκπαιδευτικού έργου στην ανάπτυξη και βελτίωση των εκπαιδευτικών
και των σχολείων: παραδείγματα και προϋποθέσεις**

Μαρία Νίκα

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η κοινωνική απαίτηση για λογοδοσία και βελτίωση των συστημάτων εκπαίδευσης εκφράζεται όλο και πιο έντονα τις τελευταίες δεκαετίες ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης των αιτημάτων για αποτελεσματικότητα, ισότητα και ποιότητα με σκοπό την ανταπόκριση στις νέες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες του παγκόσμιου ανταγωνισμού. Παρά την ποικιλία που εντοπίζεται στα συστήματα αξιολόγησης των επιμέρους χωρών ως προς τα χαρακτηριστικά τους, ο δεδηλωμένος στόχος είναι κοινός και αφορά κυρίως στη διασφάλιση της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου και τη βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης. Για τον λόγο αυτό, ερευνητές και σχεδιαστές της πολιτικής εκδηλώνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των σχετικών πολιτικών και εφαρμογών τους. Στη σύγχρονη βιβλιογραφία αλλά και στις εργασίες ευρωπαϊκών και διεθνών φορέων εντοπίζονται έρευνες σχετικά με την εφαρμογή και τα αποτελέσματα των πολιτικών και διαδικασιών αξιολόγησης των σχολείων καθώς και με τις προϋποθέσεις επιτυχίας και τους τρόπους υποστήριξής τους (European Commission, 2020). Οι έρευνες σχετικά με την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των συστημάτων αξιολόγησης του σχολείου δείχνουν ότι αυτή μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στην υποστήριξη της ανατροφοδότησης και του αναστοχασμού των εκπαιδευτικών, στη βελτίωση του σχολείου, στην ενίσχυση της επαγγελματικής μάθησης, στην αναθεώρηση ή επικαιροποίηση των προγραμμάτων σπουδών κ.ά. Παράλληλα ωστόσο, οι έρευνες εντοπίζουν και μια σειρά ανεπιθύμητων αρνητικών επιδράσεων ή έστω απουσία θετικής επίδρασης σε κάποιες περιπτώσεις (European Commission, 2020). Η παρούσα εισήγηση επικεντρώνεται στις επιδράσεις αυτές, θετικές και αρνητικές, παρέχοντας παραδείγματα από σχετικές έρευνες και εντοπίζει τις βασικές προϋποθέσεις για τη

διασφάλιση της θετικής επίδρασης των αξιολογικών διαδικασιών στο εκπαιδευτικό έργο των σχολείων και στην ανάπτυξη των ίδιων των εκπαιδευτικών.

**Αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας: Οι επιλογές των σχολείων
για βελτίωση των αξόνων του εκπαιδευτικού έργου**

Μαρία Νικά¹, Σταυρούλα Βούρβουλη¹, Χριστίνα-Ερριέτα Συκά¹

¹Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων αποτελεί μια μορφή συνεργατικής αξιολόγησης κατά τη διάρκεια της οποίας τα σχολεία αποτιμούν τις παραμέτρους του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου, αναδεικνύουν και αξιοποιούν τις δυνατότητες και εντοπίζουν τις αδυναμίες τους με σκοπό τη συνεχή και συστηματική βελτίωση του έργου τους. Στο ελληνικό εκπαιδευτικό συγκείμενο οι διαδικασίες αυτοαξιολόγησης εφαρμόζονται θεσμικά και συστηματικά τα τελευταία τρία σχολικά έτη στο πλαίσιο μιας γενικότερης εκπαιδευτικής αλλαγής, η διαχείριση της οποίας θεωρείται πολυπαραγοντική. Ένας από τους βασικούς παράγοντες που επιδρούν στη διαχείριση αυτής της αλλαγής συνδέεται με τη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών. Η παρούσα μελέτη αποσκοπεί αφενός να αποτυπώσει συνοπτικά τον τρόπο εφαρμογής των θεσμικών διαδικασιών και αφετέρου να αναδείξει εκείνους τους θεματικούς άξονες του εκπαιδευτικού έργου, από τους συνολικά εννέα του σχεδιαστικού αξιολογικού πλαισίου, που τέθηκαν σε προτεραιότητα από τις σχολικές μονάδες για τη βελτίωσή του κατά τη διάρκεια των τριών ετών της θεσμικής εφαρμογής. Τα ποσοτικά δεδομένα συλλέχθηκαν από τις υποβολές των εκθέσεων του Συλλογικού Προγραμματισμού του συνόλου των σχολείων της ελληνικής επικράτειας στην ψηφιακή πλατφόρμα του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), το οποίο υποστηρίζει και συντονίζει τις θεσμικές διαδικασίες. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν την τάση των σχολικών μονάδων να υποστηρίζουν βελτιωτικές δράσεις κυρίως σε άξονες του εκπαιδευτικού έργου που άπτονται της καθημερινής διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας καθώς και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μαθητών/τριών, περιορίζοντας την ενασχόληση με δράσεις για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου στους υπόλοιπους θεματικούς άξονες. Οι δυνατότητες και οι προθέσεις των σχολείων αναφορικά με τους τομείς βελτιωτικής παρέμβασης στο εκπαιδευτικό έργο παρέχουν χρήσιμη ανατροφοδότηση, η οποία μπορεί με τη σειρά της να αξιοποιηθεί για τη διαμόρφωση υποστηρικτικών δράσεων με σκοπό την ενίσχυση της επαγγελματικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών.

Οι μαθητές μιλούν για το σχολείο τους: μία άτυπη αξιολόγηση της λειτουργίας του λυκείου

Αναστασία Σιδερίδου¹, Αντιγόνη-Άλμπα Παπακωνσταντίνου²

¹*M.Ed. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*

²*Επικ. Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*

Στην παρούσα έρευνα πραγματοποιείται μία άτυπη αξιολόγηση της λειτουργίας της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μέσα από την καταγραφή των απόψεων των δρώντων στους κόλπους της. Το εν λόγω εγχείρημα εφορμά από την επιστημονικά και βιβλιογραφικά τεκμηριωμένη θέση πως οι έρευνες στην εκπαίδευση εστιάζουν κυρίως στο δημοτικό σχολείο, ενώ παράλληλα, για λόγους πρακτικούς ή ερευνητικούς, οι έρευνες που αφορούν στις απόψεις, στις αντιλήψεις ή στις στάσεις των μαθητών παραμένουν περιορισμένες. Ο λόγος δίνεται, λοιπόν, στους μαθητές του λυκείου, από τους οποίους ζητείται να αξιολογήσουν τις σχολικές τους εμπειρίες, να κρίνουν τις στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντί τους και να αποτιμήσουν τις διδακτικές πρακτικές που είχαν ακολουθήσει ή ακολουθούν οι καθηγητές τους. Ο σκοπός της έρευνας και τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν επέβαλαν την υιοθέτηση μίας ποσοτικής προσέγγισης, η οποία επέτρεψε την εις βάθος καταγραφή, ανάλυση και κατανόηση των απόψεων των συμμετεχόντων. Διενεργήθηκαν, συνεπώς, 18 ημι- δομημένες συνεντεύξεις σε μαθητές δημοσίων λυκείων της χώρας, αγόρια και κορίτσια, από διάφορα κοινωνικοοικονομικά στρώματα. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν αναλύθηκαν με την τεχνική της θεματικής ανάλυσης περιεχομένου. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν αποκαλύπτουν συμμετέχοντες δυσαρεστημένους και απογοητευμένους από τη λειτουργία του σχολείου τους. Σημείο αιχμής αναδεικνύεται η «επιβολή» παρακολούθησης φροντιστηριακών μαθημάτων, η οποία αποσκοπεί στην κάλυψη των εκπαιδευτικών τους αναγκών, ενώ τα γνωστικά αντικείμενα χαρακτηρίζονται από τους μαθητές ως μη ενδιαφέροντα και στην συντριπτική πλειονότητά τους θεωρητικά. Συνολικά, η αξιολόγηση του λυκείου, έστω και άτυπη, που διενεργούν οι συμμετέχοντες στην έρευνα αυτή, φέρει ένα αρνητικό πρόσημο, καθώς επισημαίνονται οι αστοχίες και οι ελλείψεις μιας βαθμίδας, η οποία στα μάτια των μαθητών της απαρτίζεται από «κουρασμένο» προσωπικό, το οποίο χρησιμοποιεί παρωχημένες μεθόδους διδασκαλίας και μεταδίδει γνώσεις κυρίως θεωρητικές, καθόλου πρακτικές και ελάχιστα ενδιαφέρουσες.